¶ Questiones Alberti de modis significandi.

Dd-2-30-7

Utrum gramatica sit sciencia. videt̄ q̄ non q̄z oīs sciētia est ex necessariis: sz gramatica nō ē huiusmodi ergo ⁊c̄. Maioꝛ patz ex pꝛio posterioꝝ. sciētia est eoꝝ que īpossibile est se aliter haberi. vt patet eī per diffinicionē scire ibi positā illa q̄ idē de quo est sciētia īpossibile ē se aliter habere ⁊ per ꝯsequēs ē necessariū. Minoꝛ patet q̄z sermo de quo ē gramatica nō est aliquo necessariū: q̄z est a volūtate nr̄a ⁊ tale nō est necessariū. ¶ Itē oīs sciētia est eadē apud oēs gramatica nō est huiusmodi g°. ⁊c̄. Maioꝛ patet ⁊ mīoꝛ sic probat̄ alia ē gramatica ī greco alia in latino. Uñ sunt q̄dē modi ꝯgrui in greco q̄ nō sunt ꝯgrui in latino ⁊ ecōuerso. Et greci habēt aliq̄d q̄d latini nō habēt: q̄z habēt articulū et latini nō habēt: g° gramatica nō est eadē apd̄ oēs. ¶ Itē oīs sciētia aut est pꝛactica vel speculatiua: sz gramatica nulla illaꝝ est g°. ⁊c̄. Maioꝛ patz q̄z est sufficiēs diuisio sciētie vt patz p Algazelmū ī pꝛincipiio sue metaphisice. Mīoꝛ pꝛīo ꝑbat̄ q̄ nō sit pꝛactica q̄z pꝛatica ē pꝛopt̄ opus: sz gramatica nō est huiusmodi g°. ⁊c̄. Nec speculatiua q̄z sciētia speculatiua nō ē de entib⁹ causat̄ a nobis sicut de sermone ⁊ modis significādi que oīa pꝛocedūt a nobis. i. a volūtate nr̄a. ¶ In oppositū sunt donat⁹ pꝛecianus ⁊. p. h. qui ponūt gramaticā esse sciētiam. ¶ Ad ista dicēdū est: q̄ idē q̄d ē circa cognicionē ꝓpꝛietatū alicui⁹ scibilis de ipsis p causas ⁊ pꝛincipia alicuius talis hītus ē sciētia: sz gramatica ē talis cognicio. g° ⁊c̄. Maioꝛ patz ex pꝛimo posterioꝝ: q̄z demonstratio ē cui⁹ est sciētia ⁊ q̄ est scita. modo in ꝯclusione demonstratiōis demōstratur pꝛopꝛia passio de subie-

Pꝛimū argumentū

Scd̄m argumentum

Ad oppositum.

Rn̄sio

cto proprio p ꝓpria principia ipsius que sūt pricipia subiecti. Minor patet qꝛ in gramatica demōstrat̄ esse ꝯgruū ⁊ incōgruū trāsitiuū ⁊ itrāsitiuū pfectū ⁊ ipfectū de sermone vt ꝯsignificatiua est p modos significādi qui sūt ꝓpria pricipia ꝯgruitat̄. Vn̄ gramatic⁹ nec cōsiderat vocē psone nec significatū psone: sꝫ cōsiderat sermonē significatū vt ē sub aliquo mō significādi quātū ad dictiōes simplices vel sub aliq̄ ꝓportione modoꝝ significādi q̄tū ad orones ideo istas passiones demōstrat̄ de sermone vt ꝯsignificatiu⁹ ē sicut eē cōgruū p modū fieri adiacent̄ et p modū pse stāt̄ per numerꝝ pluralē ⁊ singularē ⁊ sic de aliis modis significādi requesit̄ ad cognitiōeꝫ. ergo gramatica est sciētia hita p demōstrationē: qꝛ p propria pricipia sermonis ꝯsignificatiui demōstrēt̄ sue passiōes de ipso ⁊ est sciētia speculatiua qꝛ ꝓpt̄ scire.

Ad primū argumētū

¶ Ad rōnes. Et prio ad primā ꝯcedit̄ q̄ oīs scientia est ex necessariis ⁊ etiā ꝯcedit̄ q̄ ipa de q̄b⁹ est sciētia sūt necessaria. vt de ipis est sciētia nō tñ opportꝫ q̄ absolute sūt necessaria: sed in relatione ad causas ⁊ principia. Et cū dꝛ gramatica non est ex necessariis. dico q̄ illa de quib⁹ est sciētia gramatical' sūt necessaria. Et cū dꝛ q̄ illa fiunt a voluntate nr̄a. Dico q̄ illa absolute ꝯsiderata nō sūt necessaria: tñ si ꝯsiderent̄ nō absolute sꝫ vt relata ad suas causas ex quib⁹ sūt primo. sunt necessaria ⁊ sic sermo significatiu⁹ est necessarius qꝛ supposito fine ei⁹ sic q̄ debeam⁹ ab alio doceri vl' aliū docere. necesse ē hābere sermonē significatiuū ⁊ supposito q̄ sit ꝓporcio in modis significādi in orone. opportꝫ illā oronē esse ꝯgruā ⁊ nō est i volūtate nr̄a q̄ sit ꝯgrua vl' incō-

grua et sicut in alia oratione modus per se in subiecto et modus dependentis in predicato necessario est ibi pro porcio in modo significandi. ¶ Ad aliud cum dicitur quod omnis sciencia est eadem apud omnes concedit quantum est per se et principaliter considerata et cum dicitur gramatica non est eadem apud omnes falsum est quantum est per se considerata. Et cum dicitur alia est gramatica in greco et alia in latino. dico quod quantum ad principia per se considerata eadem est utrobique quia sicut modi essendi sunt idem apud nos et grecos/ita et modi significandi activi et passivi sunt idem: et per consequens proporciones modorum significandi sunt eadem et per consequens congruitas utrobique est. Et cum dicitur greci habent unam partem orationis quam nos non habemus scilicet articulum. dico quod articulus non est pars principalis orationis: sed accidentalis et est inventus apud grecos ad distinctionem generum et casuum: quia voces in greco sunt indistincte et generibus et casibus sicut Antropos habetur in quolibet casu. ideo alii articuli sunt inventi ad distinguendum casus: sed voces non sunt per se considerate in gramatica: sed ut signa sunt et quantum ad rationes significandi que rationes significandi manent eadem licet voces non manent. Ad .ii. argumentum.

¶ Ad aliud cum dicitur omnis scientia aut est practica aut speculativa concedit. Et cum dicitur gramatica nulla istarum est falsum est/immo speculativa quia finis eius est scire. unde ordinata est ad scire in se et ad docere in aliis scienciis. Et cum dicitur quod speculativa non est de entibus a nobis operatis. dico quod verum est operatis a nobis/que sunt propter operationem nostram et bonum et que solum dependent ex intellectu nostro. dico quod illa non est pure ab intellectu nostro: sed ex determinatis modis essendi et proprietatibus rerum dependentibus sicut ad imponendum voces ad significandum res sub tali mo Ad .iii. argumentum.

do significandi et sic gramatica nõ est propt̃ opatio- nẽ: sed ꝓpter scire illa opata a nobis ⁊ ideo erit specu latiua et nõ practica quia operatur ad scire.

Primũ ar- gumẽtum

QUeritur quid est subiectũ in grama tica arguit̃ primo ꝙ vox articulata l̃rata de bito modo ꝓnunciata sit ibi subiectũ: qꝛ illud ẽ sub- iectũ in gramatica ꝙ ẽ comune ad oĩa ibi deẗminata sed vox l̃rata articulata ⁊c̃. est comune ad oĩa deẗiata in gramatica/ gº ⁊c̃. Maioꝛ patꝫ de se minoꝛ ꝓbatur sic: qꝛ oĩa determinata in gramatica sũt voces l̃rate quantũ ad orthographiã ⁊ articulate ⁊ ĩposite ad si- gnificandũ quantũ ad ethemologi. ⁊ diasinte. debito modo pronũciate quãtũ ad ꝓcediã. gº vox littata ⁊c̃. est comune ad oĩa ibi ꝯsiderata ⁊ p ꝯseq̃ns ẽ ibi subie- ctũ.

Oppo.

¶ Oppositũ eiꝰ arguit̃ qꝛ ens p accidens non est subiectũ ĩ aliq̃ sciẽtia: sꝫ vox l̃rata ẽ huiusmodi/ gº ⁊c̃. Maioꝛ patꝫ qꝛ de ente p accidẽs nõ est sciẽtia viº. me taphisice. Minoꝛ patꝫ qꝛ vox articulata ⁊c̃. dicit ens additũ enti ⁊ vbi ẽ ens additũ enti ibi ẽ ens p accidẽs

Scdꝫ argu mentum.

¶ Item arguit̃ ꝙ dictio sit ibi subiectũ qꝛ illud ẽ sub- iectũ ad qđ oĩa habent attributionẽ: sed oĩa deẗmina ta ĩ gramatica habẽt attributionẽ ad dictionẽ/ gº ⁊c̃ Minoꝛ patet qꝛ oĩa que deẗminãtur sũt voces q̃ sunt partes integrales dictionũ vel sunt modi qui sunt di ctionũ vel constructiões que sunt dictionũ vel signi- ficata que sunt altera ps dictionis/ ergo ⁊c̃. Opposi- tum arguit̃ quia nõ est comune ad oĩa determinata in gramatica: quia nõ est ad orones nec oratio habet attributionẽ ad ipm sed econuerso/ ergo nõ est subie

etum. ¶ Item arguitur q oratio sit subiectū qz illud est subiectū cuius est prime passiones sunt cōsiderate sz in gramatica sūt passiones orōnis ꝯsiderate/g° ꝛc̄. Maior patet qz prime passiones sunt primi subiecti. Minor patet q̄a prime passiones considerate in gramatica sunt congruū et incongruū perfectū ꝛ imperfectū transitiuū ꝛ intrāsitiuum ꝛ ille sunt passiones orationis considerate/ergo ꝛc̄. ¶ Oppositū Illud q est finis in gramatica nō est ibi subiectum: sed huiusmodi est orō/g° ꝛc̄. Maior patz quia finis ꝛ materia nō coincidunt vt dicit̄ scd̄o phisicoꝝ etiā finis habet rationē vltimi. et subiectū actionē primi. Minor pz qz hoc est finaliter intentū habere in gramatica orōnem. ¶ Item arguit̄ q modus exprimēdi mentis conceptū sit ibi subiectū: quia illud est hic aliquid scibile ꝛ ideo pertinet ad aliquā scienciā sz nō nisi ad gramaticā/g° ꝛc̄. ¶ Item illud qd̄ est principaliter intentū in gramatica est ibi subiectū: sed modus exprimendi mentis conceptū est huiusmodi/g° ꝛc̄. Minor patet quia illud est subiectū quod principaliter intēdimus in gramatica. ꝛ illud est vt exprimamus mentis conceptum aliis. ¶ Oppositū patz nam est finis in gramatica: q̄a in gramatica ītendimus exprimere mentis conceptū aliis/g° ꝛc̄. ¶ Item arguitur q modus construendi sit subiectū: quia sicut se habz modus sciendi ad logicam. ita se habet modus construendi ad gramaticā sz modus sciēdi est subiectū logice/g° ꝛc̄. ¶ Item illud est subiectū ad quod omnia ibi determinata habēt attributōez sz ꝯstructio ē hui⁹modi. g° ꝛc̄.

Terciū argumētum.

Opposi.

Ad quartū

Ad quintū argumētū.

Opposi.

Minor patet quia modi significandi habent attributionem ad ipsum ut ad principium efficiens. et partes orationis ut partes materiales congruum et incongruum sunt differentie modi construendi.

Oppo. ¶ Oppositum illud non est ibi subiectum quod ibi inquiritur et demonstratur: quia de subiecto presupponitur quid est: et quia est ideo non requiritur sed modus construendi inquiritur in gramatica: quia queritur consequenter unum constructibile construitur cum alio: quia significat per modum per se stantis aut per modum dependentis etc.

Rnsio. ¶ Ad questionem dicendum est quod subiectum est duplex. scilicet subiectum commune communitate predicationis. et subiectum commune communitate attributionis. sicut in logica est duplex subiectum. nam ens rationis est subiectum logice commune communitate predicationis quia est commune per predicationem ad omnia ibi per se determinata. et subiectum commune comunitate attributionis est silogisimus: quia omnia ibi determinata ad ipsum habent attributionem/sic est in gramatica. nam per predicationem sermo significativus ratione qua est significativus est ibi subiectum. et oratio est ibi subiectum per attributionem. ¶ Primum declaratur quia illud est subiectum per predicationem quod est primo notum in eo de quo presupponitur quid est et quia est vel ex quo et de quibus partibus determinatur et passionibus in ea et quid est est communius quod in gramatica consideratur modo sermo significativus est huiusmodi: quia est primo notum in gramatica et supponitur ipsum esse. et postea inquirimus eius passiones sicut utrum sit congruus vel incongruus perfectus aut imperfectus etiam de eius principiis determinatur sicut de voce de ratione significandi et consignificandi etiam de eius passionibus sicut de congruo et incongruo et sic de aliis. ergo sermo significativus est ibi subiectum unde est commune ad quatuor par

tes gramatice. ¶ Scdm declarat qz oia determinata in gramatica habent attributionem ad oronem vel tantum materialia principia vt dictiones vel efficientia vt modi significandi et sic de aliis ibi consideratis/go. etc.

¶ Et intelligendum est q sicut logicus non considerat res nisi p accidens. scilz vt i illis fundantur intentiones scde. eodem modo est iuxta secundam operationem intellectus quia non considerat aliqd complexum simpliciter: sz scdm qd i eo fundatur intentio enunciationis et intentio ppositionis etc. Eodem modo nec quantum ad terciam operationem itellectus non considerat aliqd complexum nisi ibi fundantur intentiones sicut intentio silogismi vel inductionis etc. et sic gramaticus non considerat pse et primo significatum nec etiam vocem licet totum aggregatum ex eis consideret: sz considerat illa ibi in quantum fundantur quedam rones significandi vel consignificandi: et quedam pporciones istorum modorum significandi. ¶ Tunc ad rones ad primam cum dicitur vox litterata etc. Dico q illa vox est quidem sermo et dr vox articulata. i. ad significandum determinata et ideo vt e quidem sermo q icludit vocem et significatum. et rones significandi possunt esse ibi subiectum/tn magis pprie loqndo dicimus q sermo significativus e ibi subiectum q q vox lrata etc. quia vocem pse gramaticus non considerat nec etiam articulationem qz q imposuit vocem ad significandum non fuit magis gramaticus q aliquis alius artifex nec etiam pnunciationem pse considerat. ¶ Ad aliud argumentum cum dicitur ens p accidens non est subiectum. dicendum q duplex e ens per accidens. vnomodo e tale q non hz causas et principia determinata et de tali dicti p accidens non est scientia. Alio modo dicitur ens p accidens qd e accidens hz tn causas

Ad primam ronem.

et principia determinata & tale ens per accidēs bene potest esse subiectū in sciētia modo tale ens p accidēs est vox litterata &c. vl' potest dici q vox littata &c. nō est ibi subiectū nisi sermo significatiu9 vl' nisi illa sit sermo significatiuus. ¶ Ad aliud cum pbatur q dictio sit subiectū. dicendū q non ē subiectū in tota gramatica sz in aliqua pte eius ē dictio subiectū vt partes orōnis vt in maiori volumine. vnde nō oīa determinata ī tota gramatica habēt attributionē ad ipm qz orōnes nō habent attributionē ad dictiōes sed magis ecōuerso. ¶ Ad aliud qn̄ probatur q orō sit subiectū si capiat subiectū pricipali9 cōsideratū in gramatica non ē contra dicta qz hoc cōcessum est. si itelligit de subiecto p pdicationē falsū est: qz orō nō ē comune per pdicationē ad dictionē de qua detminat in minori volumine. ¶ Ad aliud cū dz finis in gramatica nō est ibi subiectū. cōcedat & cū dz q orō est finis falsum est. immo modus exprimēdi mētꝫ cōceptū aliter p sermonē significatiuū est finis. ¶ Ad aliud cū dicit modus exprimēdi mentꝫ ꝯceptū est ibi subiectū. dicendū q ille modus ē aliquod scibile sed nō vt subiectū licet vt habēs reducibilia ad subiectū & sic est bene scibile et hz attributionē ad sermonē qa ē finis sermonis propter illud quod intendimus cognicionē sermonis. ¶ Ad aliud cū dicit illud q ē pricipaliter intentū est ibi subiectū verū est si primo & princicipalit sit intentū: sed illud qd ē pricipaliter .i. finalit nō opportz q illud sit subiectū sz mod9 exprimendi &c. nō ē primo ꝯsideratū ī gramatica sicut illud qd primo occurrit itellectui finalit & nō primo intētū est ideo nō ē subiectū.

¶ Ad aliud quando probat q modus construendi sit ibi subiectum: quia sicut se habet ꝛc. dico q non est simile vnde modus sciendi potest accipi dupliciter. vno modo est idē q instrumentū sciendi sicut ē diffinicio diuisio vel demonstratio ꝛc. et sic modus sciendi est subiectum in logica. nā logica est de instrumētis sciendi sicut de subiecto. Aliomodo accipitur pro habitu adquisito de istis modis sciendi. et sic modus sciendi non ē subiectū in logica. imo ipse modus sciendi est ipsa logica: quādo ergo dicitur sicut se habet modus sciendi in logica ꝛc. dicendū q nō est simile quia modus construendi in gramatica non est instrumentū construendi sicut modus sciendi in logica ꝛ ce. Et si vellet aliquis intelligere per modū cōstruendi sermonem significatiuū qui est instrumētum docendi non est contra me sicut per modū sciendi intelligit instrumentū. ¶ Ad aliud cum dicit q ad modū construendi sunt omnia determinata in gramatica falsum est immo ipse modus construendi habz attributionem ad sermonem ꝛ est aliquid inquisitū in gramatica.

Queritur quid primum sit et minimuz ex quo incipit cōsideratio gramatice. Et q littera non sit illud minimū videtur quia vox pertinet ad consideratione gramatici per accidens nunc est ita q littera est ps vocis: sz qñcūqz aliqd compositū ex ptibus cadit in ɔsideratione artificis per accidens pars illius cadit p accidens. gͦ littera est de considera tione gramatici p accidēs sz illud qd per accidens est

de cōsideratione artificis nō est primū et minimū ex quo icipit ꝯsideratio artificis/gᵒ ꝛc. ¶ Itē ꝙ modus significādi nō sit illud minimū videtᷣ qꝛ illud nō ē primū in aliquo quo aliqͩ ē prius:sꝫ modus significādi est aliqͩ prius in gramatica sicut significatū:qꝛ sic significare p̄supponit significatū sic posteriꝰ p̄supponit suū priꝰ ꝛ p modū significādi sic significat/ gᵒ ꝛc. ¶ Itē ꝙ dictio nō sit illud minimū videtᷣ ꝙ nullū cōpositū est primū scibile i sciētia sꝫ dictio ē cōposita qꝛ ꝯponitur ex voce ꝛ ex significatiōe gᵒ dictio nō est primū scibile sꝫ illud ꝙ est minimū in sciētia debꝫ esse primum scibile/ gᵒ ꝛc. Probo maiorē ꝯponens est prius quā ꝯpositū:sꝫ vnūqꝺqꝫ sicut se hꝫ ad esse sic ad cognitionē sicut gᵒ ꝯponens est prius ꝙ̄ cōpositū scḋm naturā sic est prius scḋꝫ cognicionē ꝛ scientiā quā ꝯpositū gᵒ nō est primū scibile. ¶ Itē ꝙ oꝛo ꝯstructa non sit minimū videtᷣ qꝛ illud ad qͦd terminatᷣ sciētia non est primū ex quo incipit cōsideratio sciētie:sed ad orōnē ꝯstructā terminatᷣ tota gramatica/ergo ꝛc.

Queritur vtrū possibile est vocē imponi ad significandū. Et ꝙ nō videtᷣ quia si vox imponatur ad significāduꝫ aut hoc est ante eius prolationē vel post eiꝰ ꝓlationē aut dū est infieri prolationis sed vox nō imposita āte prolationē:qꝛ tunc nō est ꝛ ad imposicionē exigitᷣ ꝙ illud cui fit iposicio actualitᷣ fit. nec post eius prolationē:quia scḋm hoc p̄terit ꝛ quod preteritū est:non est. nec iponitur ad significandū dū est in fieri prolatiōis:qꝛ scḋm Aristotelē i libro piarme. qͦdā ē i fieri nō est. gᵒ vox dū ē i fieri nō ē. ꝛ p ꝯseqꝛns nō potest iponi ad significādū. ¶ Itē

vox imponit ad significādū p hoc q sibi actualit vni tur species itelligibil' sed talis vnio ē ipossibilis g° im possibile est vocē iponi ad significādū. Probo maio rē vox imponit ad significādū qñ sibi attribuit signi ficatio speciei itelligibilis q prius nō habebat: sz hoc non ē nisi p vnionē speciei intelligibilis ad ipam vo cē. Probo minorē vnio materialis ad i materiale est ipossibilis: sz species itelligibil' imaterialis. vox aūt est materiall': qz imutat materiale. cuiusmodi ē audi tus g° ipossibile ē itelligibile voci vniri. ¶ Ad oppo situ illud q se nō deteriat necessario ad vnū oppositorū nec ipossibile ē ad illud sibi potest vniri: sed vox se necessario nō deteriat ad significationē ne ipossibile est vt ipsa significet. ergo potest iponi ad significādū Oppositū.

¶ Ad primā questionē dicendū scdz q iuenit in decio metaphisice q in vnoquoqz genere ē quoddā et mini mū q est mēsura et in virtute sua ztinens oīa que sūt in illo genere: sed illud debz dici mēsura cui si fiat ad dictio vl' a quo si fiat abstractio maxie apparet. ita q illa abstractio vl' addictio nobis nō occultat sicut in genere ponderis/ vncia hz dici minimū qz magis ap paret si ab vncia fit abstractio q ab aliquo alio pon dere. Sz primū et minimū in sciētia dupliciter potest zsiderari. vnomō pse et aliomō p accidēs iuxta q itel ligendū q in sciētia quedā primo sūt pse nota quedā aūt sunt nota posterius. illud q in sciētia ē prio notū pse est significatio termini: et ppterea dicitur in .x°. metaphisice q significatio termini dz dici precōgni cio in qualibet sciētia illud q ē primo notū p accidēs est vox: qz vox in sciētia nō zsideraf nisi scdz q ē signū Rñsio ad primā qsti onem.

signati. vnde vox est ꝓpter signatū ꝛ ideo dicimus ꝙ signatū est q̇d se offert sēsui aliud derelinquēs intelle ctui sicut signatū. vñ si q̄rat̄ q̇d sit p̄rimū et minimū in gramatica ꝯsideratū p accidēs dicendū ꝙ lr̄a cuiꝰ ratio ē qꝛ gramaticꝰ est ꝯsiderans vocē significatiuā que ducēs ē in cognicionē ꝯstructibiliū: tñ vocē sc̄dꝫ ꝙ huiusmodi nō ꝯsiderat: qꝛ sic ē de ꝯsideratiōe natu ralis: sꝫ vocē ꝯsiderat p accidēs. ¶ Pꝛetea p accidēs ꝯsiderat illud q̇d est p̄rimū ꝛ minimū ipsiꝰ vocis cuiꝰ modi ē lr̄a: qꝛ lr̄a est p̄rima materia īdiuidua vocꝭ hu mane ꝛ ꝓpꝛiū ad ipꝫ stat resolutio cuiuslibꝫ vocis hu mane: ꝛ ꝓpt̄ea lr̄a ē p̄rimū ꝛ minimū p accidēs ꝯside ratū in gramatica. ¶ Et si querat̄ quare gramaticꝰ plus incipit a lr̄a q̄ꝫ alius artifex int̄ artifices libera les. Dicendū ꝙ gramatica ē p̄rima eo ꝙ oībꝰ p̄bꝫ viā et ab hiis que nobis sūt. p̄rimo nota īcipit gramaticꝰ cuiꝰ modi ē vox hūana ꝛ elemētū vocis hūane. ¶ Si querat̄ q̇d ē p̄rimū ꝛ minimū p se ꝯsideratū in grama tica. Dicendū ꝙ illȯd minimū nō ē vnū: sꝫ plurificatū sc̄dꝫ diuersitatē pluriū causaꝝ sc̄dꝫ ꝙ ꝓbat Aristotel' in quarto metaphisice ꝙ in quolibꝫ genere causaꝝ ē vnū p̄rimū ad quod stat resolutio. ita ꝙ ī genere cau se materialis materia p̄rima ꝛ sic de aliis: sed nūc est ita ꝙ in gramatica sunt quatuoꝛ cause. scilꝫ materia foꝛma finis ꝛ efficiēs. ¶ Unde si querat̄ q̇d est p̄rimū in causa materiali. Dicēdum ꝙ cōstructibile qꝛ in eo radicatur modus essendi: quia illud est p̄rimū in ge nere ad quod reducuntur omnia que sunt in p̄rimo genere mediate vel īmediate: sed cōstructibile cuius modi dictū ē: est huiusmodi. ¶ Si queratur quid est

principiū in genere cause efficientis. Dicendū q modus essendi dicitur: quia modi significandi actiui accipiuntur a modis intelligendi: et modi intelligēdi a modis essendi. ¶ Si queratur quid est principiū in genere cause formalis. Dicendū q modus procedendi qui triplex est. vnus est a quo procedit a principiis ad effectus vt cōstructio procedit per modos significandi: que ad ipsos comparātur sicut effectus ad causam. ¶ Alius est quo procedit ab effectib9 ad causas vt si aliquis diceret talis est constructio significandi ergo talis ē modus significādi. ¶ Tercius est a quo pceditur probādo vnū modū per aliū. vt modus dependentis probat per modū perse stantis. ¶ Si querat quid est principiū in genere cause finalis. Dicēdum q oratio constructa: qz omnia que determinātur in gramatica intēduntur propter orationē constructā

¶ Ad primā rationem dicendū quod illud q est per accidens de cōsideratione alicuius non est principiū perse ex quo incipit. nichil tamen prohibet quin sit principiū per accidens. ¶ Ad secūdam apparet per posicionē: quia modus significandi nō est principiū sz modus essendi. ¶ Ad terciā dicendūq cōpositum licet non sit pmum simpliciter tamen in aliq° genere potest esse pmum. vnde argumētum probat q componētia sunt priora simpliciter quā compositū quod concedendū est ¶ Ad vltimum dicendū q licet oratio constructa sit vltimum in execucione: est tamen primum in intencione quia omnia que determinātur in illa scientia cōsiderātur propter orationem

Ad primā rationem

Ad.ii.rōnē

Ad.iii.rōez

Ad.iiii.rō.

Ad.ii. questionē.

constructā et ꝓpterea est primū in genere cause fina-
lis. ¶ Ad aliā questionē dicēdū ꝙ vox potest imponi
ad significandū cui⁹ ratio ē: qꝛ ille effect⁹ ē possibilis
cui⁹ cause sūt possibiles ꝯcurrētes ad effectū. Sꝫ ipo-
sicio vocis hꝫ causas possibiles cui⁹ ꝓbatio ē: qꝛ prīci-
piū effectiuū īponēs est itellect⁹ agēs q̇ abstrahit res
a cōdicionib⁹ materialib⁹ que sūt esse nūc hic ⁊ hui⁹
modi. ¶ Principiū aūt instructibile ē ipa vox medi-
ante qua ꝯceptus rei itelligit̄ tanꝙ per principiū in-
structibile. ¶ Principiū aūt materiale in illa īposici
one ē ipsa res: sed ille cause sunt possibiles. ideo īposi
cio ē possibilis.

Ad primū argumētū.

¶ Ad primū argumētū dicēdū ꝙ vox
est in itellectu cōcepta anteꝙ īponit̄ ad significandū
qꝛ q̇ cognoscit īposicionē, duo cognoscit. scilꝫ illud ad
qđ imponit̄ ⁊ illud cui īponit̄ ⁊ ideo necessariū ē vocē
esse mētalē ꝯceptā anteꝙ īponit̄ ad significandū: qꝛ
licet vox sit in successione ⁊ fieri nō tñ sic imponit̄ ad
significādū: sꝫ sic accipit̄ scđꝫ quādā rōnē ꝑmanētē.
¶ Unde ad formā argumēti dicendū ꝙ vox añ eius
prolationē imponit̄ ad significandū qꝛ itelligens vo
cē in mēte sua īponit sibi rē ad significandū vñ illud
qđ imponit̄ nō oportꝫ ꝙ sit actu ens extra itellectū:
sed ꝙ sit in mente ꝯceptū.

Ad scđm argu.

¶ Ad scđm dicendū ꝙ licet
vox sit materialis: sed tñ ꝙ est itellecta ⁊ cognita ma
terialis nō est: qꝛ intellect⁹ itelligit materialia in ma
terialit̄ vñ vox scđꝫ ꝙ imponit̄ ad significandū est in
materialis qꝛ imponitur ad significandū secundū ꝙ
est concepta in anima.

Utrū modi significandi sint in voce
tanꝙ in subiecto vel in ipsa re. ꝙ nō sint in

voce. videtur qꝛ sicut habet modus essendi ad ipsam Primū ar-
rē absolute ⁊ modus itelligendi ad ipaꝫ rē intellectā gumētum.
sic se habꝫ mod⁹ significandi ad rē significatā: sꝫ mo-
dus essendi est in re. tanq̄ in subiecto ⁊ nō in ipsa vo-
ce sꝫ nūc ē ita q̄ res significata nō differt essēsialit ab
ipa re. nec eni aliud ē res significata q̄ ipa res mod⁹
significādi. g° erit in re tanq̄ in subiecto et nō in ipa
voce. ¶ Item sicut accidētia nūerātur numeratiōe Scdm ar-
subiecti ita indiuiduāt indiuiduatiōe subiecti si ergo gumentū.
modi significādi sint i voce tanq̄ in subiecto cū vox
sit significatiua alicuius rei cui⁹ sunt diuersi modi si
gnificādi sicut illa vox ē vna sic diuersi modi signifi-
candi erūt idē sed hoc est incōueniens/ g° ⁊c̄. ¶ Item
si modus significādi sit iu voce tanq̄ in subiecto aut Terciū ar-
hoc ē inq̄tū est vox aut inq̄tū significatiua: sꝫ nō ē in gumenēm.
voce inq̄tū vox qꝛ vox iq̄tū huiusmodi nō dtminat
sibi significari. ⁊ qđ sibi nō dtminat pꝛim⁹ nec poste
rius sic significare posteri⁹ est quā significari si sit in
voce inq̄tū significatiua accipiam⁹/ g° illā vocē ca-
nis certū ē q̄ ista vox ē significatiua plurium cū g° ad
enumerationē subiectoꝝ seq̄tur nūeratio accidentiū
sicut hec vox canis ē significatiua plurium similiter
illi⁹ erūt plures modi significādi sꝫ vox p plures mo-
dos significandi nō potest suppone actui q̄ significat
per modū vnius hec g° ē incōgrua canis currit ⁊ hec
ꝯgrua canis currūt sꝫ hoc ē falsū/ g° ⁊c̄. ¶ Ad opposi- Ad opposi.
tū in eodē subiecto sūt modi significādi accidētales ⁊
essenciales vt videt: sed modi significādi accidētales
sunt i voce tāq̄ in subiecto/ g° ⁊c̄. Probo minorē mo
di significādi accidētales sūt accidētia perciū ořonis

sed accidens est in eo cui⁹ est accidēs tanꝗ̄ in subiecto modi g° significādi accidētales sūt ī partib⁹ oꝛonis tanꝗ̄ in subiecto sed q̄libꝫ ps oꝛonis ē vox significatiua. videt̄ ergo ꝙ modi significādi accidētales sunt in voce significatiua tanꝗ̄ in subiecto.

Utrū modi significādi ⁊ modi itelligendi ⁊ modi essēdi sūt idē videt̄ ꝙ nō: q̇a illa nō sunt eadē quoꝝ coꝛrupto vno nō coꝛrūpitur ⁊ reliqū: sꝫ coꝛrupto modo essendi nō coꝛrūpitur mod⁹ intelligēdi nec modus significādi/g° illi modi nō sūt idē. ¶ Item qđ existit scꝫ suā essenciā añ aliud nō ē idē cū eo: sꝫ modus essendi existit añ modū significādi ⁊ āte modū intelligēdi/g° ⁊c̄. ¶ Itē causa efficiens essencialit̄ distiguit̄ ab effectu: sꝫ mod⁹ essēdi cōparatur ad modū significādi ⁊ modū intelligēdi sicut causa efficiēs ad effectū/g° illi modi essencialit̄ distingūt̄.

Oppositū. ¶ Ad oppositū sicut se hꝫ ip̄a res significatia ad ip̄aꝫ re similit̄ ⁊ res intellecta ad eandē ita se habent modus significādi ⁊ mod⁹ intelligēdi ad modū essēdi: sꝫ res significata nō differt a re. similit̄ nec res itellecta ergo nec mod⁹ significandi differt essencialit̄ a modo essendi nec modo itelligēdi. ¶ Itē idēptitas cause arguit idēptitatē effect⁹: sꝫ res ꝯparat̄ ad modū essendi ⁊ modū significādi ⁊ itelligēdi/sicut causa ꝯpat̄ ad effectū sicut g° res ē vna sic illi modi erūt idē.

Ad primaꝫ questionē. ¶ Ad primā questionē dicendū ꝙ duplex ē rō significādi vna est actiua alia ē passiua ratio significādi actīa ē illud q° foꝛ̄alit̄ ip̄a vox ip̄aꝫ rē significat: q꞉ certū ē ꝙ vox quātū ē de se nō significat rē: sꝫ p aliq̄d sibi ꝯcessū ab itellectu iponēte vox ip̄am rē significat ⁊ illud qđ sibi

sic ꝯceditur voci accidit ⁊ tale accidēs ē illud quo format̄ vox rē significat. ¶ Alia ē rō significādi passiua que voci attribuit̄ ⁊ illa nō est aliud q̄ꝫ res significata vl' ꝓprietas eiusdē sicut hō est significatiua alicuius rei. ⁊ rō ꝯsignificādi illi⁹ est forma a qua īponit̄ nunc ad significādū talē rē vnde mod⁹ significādi actiuus est nichil aliud q̄ꝫ quedā ꝓprietas ꝯcessa ipi voci mediāte qua significat ꝓprietatē rei. ¶ Modus significandi passiu⁹ est ipa ꝓprietas q̄ significat̄ p hanc vocē. ¶ Ad questionē q̄n querit̄ vtrū modi sint in voce tanq̄ꝫ in subiecto vel ī re. dicendū q͛ si q̄rat̄ de modo significādi passiuo q͛ ē in re tanq̄ꝫ in subiecto cui⁹ ꝓbatio est: qꝛ modus significādi passiu⁹ nō differt essēsialiter a modo eēndi: sꝫ manifestū est q͛ modus essendi ē in re sicut in subiecto. g° ⁊ modus significādi passiu⁹ ¶ Si querat̄ de modo significādi actiuo. dicendū q͛ ē in voce sicut in subiecto: qꝛ declaratū est prius q͛ modus significādi actiu⁹ ē illud q͛ formalit̄ voci infert̄ ab ītellectu imponēte quo designat ꝓprietatē rei: sed q̄n aliđ īest alicui formalit̄ ē in eo tanq̄ꝫ in subiecto licet sit accidēs ⁊ nō separatū ab eo sicut hō formalit̄ ē albus p albedinē: sed non p albedinē separat̄ ab eo cū ergo mod⁹ significādi actiu⁹ formalit̄ insit voci quo designat proprietatē rei erit in voce vt in subiecto.

¶ Ad primū argumētū cū dicit̄ sic. sicut se habet modus ⁊c̄. dicendū q͛ verꝫ est: q͛ res significata nō differt a re. scđꝫ q͛ significat̄ rō t̄n significādi vnomō accepta potest differre a re. vn̄ ratio significādi actiā dr̄t a re. lꝫ rō significādi passiā sit eađ cū re ⁊ iō rō significādi actiā potest eē ī alio q̄ꝫ ī re. licꝫ passiua nō. ¶ Ad scđꝫ

dicendū q̄ diuersi modi significādi scd̄m speciē sunt vnū scd̄m numerꝫ vñ licet aliqua res sit vna illius/tñ possunt esse plures modi significādi diuersi scdʒ speciē vt gen⁹ casus ⁊ huiusmodi. ¶ Ad aliud argumentū dicat̄ q̄ modus significādi ē in ip̄a voce in quantū est significatiua ⁊ cū p̄bat̄ tūc q̄ hec esset ꝯgrua canis currūt ⁊ hec incōgrua canis currit dicit̄ q̄ vox significatiua ī quātū actiue aliquid significat. hʒ aliq̄ rationē significādi actiuā: sʒ illa rō nō est relatio sʒ ē illud in quo fundat̄ relatio vocis significāti͡s ad significatū: sʒ nō est incōueniens vnū ⁊ idē scd̄m numerū ad diuersa referri sicut similitudo ē quedā relatio inter duo similia que comunicāt ī vna qualitate sicut ī albedine vel ī nigredine ⁊ plures similitudines ad diuersa relate possunt fundari ī aliquo vno scd̄m nūeꝝ ⁊ ideo cū rō significādi actiua sit idē in quo fundatur relatio nō oppoꝛtʒ q̄ si relationes voci͡s significāti͡s ad significata multiplicent̄ q̄ ratio significādi multiplicetur ⁊ ideo ē hec ꝯgrua canis currit ⁊ non hec canis currūt. ¶ Sed contra imponēs vocē ad significādū eā nō imponit conceptui nisi sub aliqua rōne significandi: sʒ impossibile ē intelligere diuersa sub vna rōne ītelligendi/g° ipossibile est q̄ ītellect⁹ iponat vocē ad significandū diuersa sub vna rōne significādi necessariū ē. g° q̄ ad pluritatē significatoꝝ sequat̄ pluritas rationū significādi actiuaꝝ. ¶ Pꝛeterea dicit̄ aliter ad argumētū q̄ illa p̄posicio canis currit ē distinguēda ⁊ vno mō est ꝯgrua ⁊ aliomodo īcongrua. Nā si accipit̄ canis scd̄m q̄ significat plura simul cū relatiōe: qua refert̄ ad ista plura: ē illa rō incōgrua canis

currit: q2 sicut significata multiplicãtur ita rõnes si-
gnificandi actiue multiplicãt. Si accipit canis scdz
q est signũ vni⁹ sic hz vnũ modũ significandi actiuũ
scdz quẽ ppo2cionat sibi modus significãdi in hoc q
dico currit et sic hec ẽ 2grua canis currit. ¶ Ad aliam
questionẽ dicit q illi modi sũt idẽ scdz essenciã diuer-
sificãtur solũ: scdz accidẽs vtrũq3 declarat sic: q2 eius-
dẽ rei plures sũt pp2ietates a quaꝝ qualibz accipitur
vn⁹ modus siue pp2ietas rei scdz q est extra aĩaz mo
dus essendi vocat. et scdz q illa pp2ietas ab itellectu
cõcipit et scdz esse intẽtionale accipit modus itelligẽ-
di. et scdz q illi prop2ietati iponit aliqua vox vt sit ei⁹
significatĩa accipit modus significãdi vñ pp2ietas
scdz q itelligit solũ scdz accidens differt a pp2ietate
que ẽ extra aĩam: q2 accidit q intelligat et similit p2o-
p2ietas rei vt significat p accidẽs differt a pp2ietate
scdm q est extra aĩam: q2 accidit sibi q significet sic/
modus itelligẽdi et significãdi solũ differt a modo essẽ
di scdz accidẽs. ¶ Sed cõtra signũ rei nõ est essencia
liter idẽ cũ eo cui⁹ est signũ sicut signũ vini nõ est essẽ
cialit idẽ cũ vino: s3 modus significãdi est signũ mo-
di essendi/ g° et c. ¶ Item illa q habẽt diuersa subiecta
nõ sunt idẽ essencialit: s3 modus significãdi actiuus
et mod⁹ essendi habẽt diuersa subiecta vt prius deter-
minatũ est: q2 modus essendi ẽ in re tanq̃ in subiecto
et modus significãdi actiu⁹ ẽ in ip̃a voce. g° modus si
gnificãdi actiuus et mod⁹ essendi nõ sũt idẽ essencia-
liter. et p 2seq̃ns est incõueniẽs dicẽ q modus eẽndi et
modus significãdi sunt idẽ sine distinctione. ¶ Ideo
dicendũ ẽ ad questionẽ distinguẽdo sic p2i⁹: q2 duplex

est modus significādi scilȝ actiuus ⁊ passiuꝰ Modus significādi passiuus ē idē essencialiť cū modo essēdi: qꝛ ꝓprietas rei accipiť ꝙtū ad modū eiꝰ essendi: scđȝ qđ est in re extra aīaȝ vt nō accipiť scđm ꝙ cōgnoscit ab aliqua virtute cognoscitiua. ⁊ scđȝ ꝙ ꝓprietas ꝑcipitur ab itellectu vocať modus itelligēdi. ⁊ scđȝ ꝙ ꝑ vocē significať est modꝰ significādi passiuꝰ vn̄ oīs illi modi sunt idē eēncialiť: sed modꝰ significādi actiuus non ē idm̄ essencialiť cū modo essēdi: qꝛ sicut prius arguitū est illi modi habent diuersa subiecta: qꝛ modus essendi ē in re. ⁊ modꝰ significādi actiuꝰ est in voce. ⁊ qꝛ habēt diuersa subiecta nō sunt idē essencialiter.

Dubium. ¶ Sed dubiū ē si aliquis querat quare nos nō distinguimus duplicē modū eēndi. scilȝ modū actiuū ⁊ passiuū sicut distinguimꝰ duplicē modū significandi.

Solucio ¶ Dicendū ꝙ gerūdiuū descendēs a v̓bo actiuo significat actionē ⁊ passionē gerūdiuū aūt descēdens a verbo substātiuo nō. sȝ hoc gerundiuū essendi descēdit a verbo substātiuo. ⁊ hoc gerundiuū significādi a verbo adiectiuo quod est significans.

Ad primuȝ argumētū. ¶ Ad primū argumentū dicendū ꝙ corrupto modo essendi corrūpitur modus significādi passiuꝰ: quia idē sūt essencialiť sȝ corrupto modo essendi nō corrūpitur modus significandi actiuus.

Obiectio ¶ Sed contra modus essendi ē causa modi significādi actiui: sȝ destructa causa destruiť et effectꝰ. gͦ destructo modo eēndi destruiť modus significandi actiuꝰ. ¶ Solutio ad illud dicendū ꝙ duplex est causa quedā est que producit effectū ⁊ ꝯseruat effectum inesse. ⁊ destructa tali causa destruiť et effectus alia est causa ꝓductiua alicuius effectus ⁊ cum habi-

tus est effectus cessat actio ipsius cause. ita q̄ ulterius non agit ad conseruationē illius effectus: sed aliquid aliud sicut homo producit ex hoīe et statim q̄n producitur cessat actio ipsius agentis. et aliud agit ad cōseruationem illius inesse sicut agens uniuersale et destructa tali causa potest effect⁹ manere: sz sic modus essendi est causa modi significādi actiui: qz licet sit prima causa illius qz intellectus primo mouet a proprietate rei/tm̄ non agit ad conseruationē illius incē: sz magis itellect⁹ est cōseruans eū inesse. et propterea destructo modo essendi nō destruitur modus significādi actiuus et sic modus essēdi non est eius causa: quia nō conseruat eū inesse. ¶ Ad scd̄m dicendū est q̄ modus essendi non existit ante modū significandi passiuum quia idem sunt essencialiter. et propterea sunt simul inesse. Modus tm̄ essendi existit ante modū significādi actiuū. et proptea illi modi nō sunt idem. ¶ Ad tercium dicendū q̄ modus essendi nō est causa modi significādi passiui: quia idez sunt et nichil est causa sui ipsius: sed est causa modi significādi actiui sicut prius dictū est et propterea distingūtur ab inuicem.

Queritur utrum partes orationis distinguuntur per significatū uel per modum significādi. Et q̄ sit per significatū uidetur qz per precianū nomē significat substātiam cū qualitate. uerbū autē significat agere ut ē distans a substātia ptici piū significat agē uel pati unicū substantie cū g° p illa distingūt ptes et ita sūt significata. g° ptes orōnis di- Primuz argumētum.

stinguntur p significata. ¶ Iteꝫ p illud distinguitur aliquid ab alio a quo habet esse: qꝛ qꝰ dat eē dat esse distinctū: sꝫ ptes orōnis p significata habēt esse: qꝛ quelibet ps orōnis ē vox significatiua/gᵒ ꝛc̄. ¶ Item eadē est ratio distinctiōis in diuersis ptibꝰ orōnis ꝛ i diuersis ɔtentꝫ sub eadē pte: sꝫ partes diuerse scd'ꝫ speciē cōtente sub eadē pte differūt p significata ꝛ non per modos significādi: qꝛ neqꝫ p modos significādi essenciales neqꝫ accidētales/gᵒ ꝛc̄. ¶ Iteꝫ ptes orōnis aut distinguūtur p modū significādi aut p significatū si primo modo gᵒ ꝛ scd'o modō: qꝛ sicut modꝰ essendi ē effectus ipsius rei ita modus significādi ē effectꝰ ipiꝰ rei significate: sꝫ ad pluritatē effectuū seqtur pluritas causarū. si gᵒ modi significādi sint diuersi ꝛ significata erit diuersa. ¶ Item si ptes orōnis nō distinguūtur penes significata idē significatū possꝫ maneꝛ in diuersis ptibus: sꝫ hoc ē impossibile gᵒ diuersitas ptiū necessario reqrit diuersitatē i significatꝫ. Probatio assūpti ipossibile est vniꝰ rei esse plures modos essendi oppositos qꝛ oppositoꝝ opposite sūt cause: sꝫ res sūt cause modorum essendi. ergo vna res non potest esse causa modorum essendi oppositorū: sed modi significādi nominis ꝛ verbi accipitur a diuersis modꝫ essendi in re. ergo impossibile est vnā ꝛ candē rem esse in nomīe et verbo: sed res est significatū. gᵒ idem significatū non potest manere in noīe ꝛ verbo. ¶ Ad oppositū formalis distinctio partiū orōnis non accipitur ab eo quod transcendit cōsiderationē gramatice: sed significatū vocis transcendit ɔsideratōes gramatice. gᵒ formalis distinctio ptiū orationis nō accipit a significato.

Tereiū argumētum. Quartū argumētum. Quintū argumētum. Ad opposi.

¶ Ad questionē dicēdum q formalis distinctio ptiū orōnis nō accipit a significato: sed a modo significādi cui⁹ racō est: q2 vnitas significati nō sufficit ad vnitatē perciū orōnis: qa idē significat p nomē ꝛ per verbum vt currere ꝛ cursus. g° opportꝫ ponē aliud a significato q distinguit partē a pte: sed hoc non est nisi modus significādi / g° ꝛc. ¶ Ad primū dicendū q pcianus accipit ibi significatū p aggregato ex significato ꝛ modo significādi. ita q modus significandi sit formale in tali significato. ꝛ verū ē q p tale significatū vna pars potest distingui ab alia. vnde pcianus itelligit q nomē cōceptū significat p modū determinate apphencionis. si p modū certe apphenciōis ꝛ sicut dictū est de noīe ita itelligendū est de aliis partibus. — Rño / Ad primuz argumētū.

¶ Ad aliud dicendū q ps orōnis non accipit formaliter suū esse formale a significato: sꝫ a modo significādi vnde pars orōnis hꝫ significatū loco materie ꝛ modū significandi loco forme ꝛ ideo ps orōnis habꝫ esse formalit a modo significādi ꝛ p ꝯsequens distinguit ab aliis per illū: qa quod dat esse dat esse distinctum. — Ad scdꝫ argumētum.

¶ Ad aliud argumentū dr q sicut ptes orōnis distingūtur ab inuicē similiter distingūt species ꝯtente sub eadē pte: sed per modū significādi ꝛ non p significatum: sꝫ si hoc sit verū postea videbitur. — Ad terciuꝫ argumētū.

¶ Ad aliud dicendū q ꝯña non vꝫ differūt per modū significandi g° per significata ꝛ cū probat modi significādi causātur a significat⁹ ꝛ ad diuersitatē effectuū ꝛc. Dicendū q effect⁹ potest mltiplicari absqꝫ mltiplicaōne cause vnū eni ꝛ idē scdm subiectū potest esse causa diuersorū effectuū vñ si significatū esset causa modoꝝ signi- — Ad quartū

ficandi non/oppoꝛtꝫ q̄ ad multiplicationem modoꝝ
Aliter significādi sequeret̃ mltiplicatas significati. ¶ Alit̃
dicit̃ q̄ illa ꝓpositio ad mulplicationē effect⁹ ꝛc̃. In
telligendum est de illo effectu qui p̄cedit imediate ex
causa:sꝫ modi significādi nō imediate causātur a si
Ad quintū. gnificato sꝫ mediate. ¶ Ad vltimū apparebit in que
stionem sequenti.

Utrū modi significandi oꝛiuntur a
pꝛopꝛietatib⁹ rerū. ¶ Et q̄ non videt̃ sicut
Pꝛimuꝫ argumētum. modus significādi p̄supponit significatū.ita modus
essendi ip̄aꝫ rē sꝫ aliqua est dictio cui⁹ non ē vera res
g° illius non erit mod⁹ essendi sꝫ illius tn̄ est modus
significādi sequit̃ g° q̄ modi significādi nō oꝛiūtur a
ꝓpꝛietatib⁹ reꝝ pꝛobatio assūpti:qꝛ hoc nom̄ nichil ē
habēs modū significādi noīs.et tn̄ illud nō est res qḋ
Secḋꝫ argumentum. significat̃/g° modo significādi illius nō corñdꝫ aliud
in re. ¶ Itē impossibile est ꝓpꝛietates oppositas esse
in eadē re:qꝛ cū res sit causa ꝓpꝛietatꝫ eiusdē nō erit
causa nisi ꝓpꝛietatꝫ ꝯpossibilis:sꝫ pꝛopꝛietates oppo
site sūt in ꝯpossibiles nūc aut p̄manencia ꝛ successio
sunt ꝓpꝛietates opposite/g° nō possunt eē in eadē re.
sꝫ mot⁹ est quedā sp̄es sub noīe ꝯtenta ꝛ significat per
modū p̄manētie:qꝛ omē nomē significat p̄ modū ha
bit⁹ ꝛ quietꝫ. Modus aūt eēndi ip̄ius scilꝫ mot⁹ est suc
cessio g° illi mō significādi p̄ quē significat hoc nomē
Terciū argumētum. motus nō corñdet aliquid in modo essendi:qꝛ sic due
ꝓpꝛietates opposite essent in eadē re. ¶ Item hoc ar
guitur de tēpoꝛe cū tota ei⁹ essencia sit pꝛius ꝛ poste
rius sibi nō potest cōuenire modus p̄manētꝫ. ꝛ tamē
hoc nomē tēpus ē quedā pars ꝯtenta sub noīe ꝛ signi

ficat per modū ꝑmanētie ille ergo modus significan
di nō accipit ab aliqua ꝓprietate rei. ¶ Item sicut se — Quartū ar
habet effectus ad effectū: ita causa ad causā nūc autē — gumētum.
verū et falsum causant a re. & congruū & incongrū a
modis significandi sicut ergo ꝯgruū et incongruū se
habent ad verū & falsum. sic se habent modi significā
di ad ipam rem: sꝫ cōgruū non presupponit verū qa
hoc est congrua homo est azinus & tn̄ non est vera. gº
modi significādi nō ꝑsupponunt ipam rē. & per cōse
quens nō causant a re. ¶ Item eadē res ꝑ diuersas — Quintū ar
partes orōnis potest significari. sicut amor nomē a — gumētum.
mor verbū amans participiū / gº si modi significādi
causant ab ipa re modi significandi ipaꝝ ꝑciū essent
idm̄: qꝛ accidens nō enumerat nisi ad numerationē
subiecti cū gº res sit eadem & modi significandi erunt
idem. ¶ Item cuiꝰ est cōsiderare effectū illius est cōsi — Sextum ar
derare causā eius effectus. si gº modi significādi cau — gumētum.
sarētur a rebꝰ cum gramaticus consideret modos si
gnificandi cōsiderat res. & ita esset artifex realis qḋ ē
falsum / gº &c̄. ¶ Item modi significādi sequūtur mo — Septimuꝫ
dos intelligendi: sꝫ non oīs modus intelligēdi accipi — argumētū.
tur a re / gº nec oīs modus significandi. Probo mino
rē / homo & aīal & huiuscemodi termini naturalit in
telligūtur: sꝫ tali modo intelligendi non cor̄ndet aliud
in re extra intellectū: qꝛ quicq̄d ē in re extra est signifi
catum & ꝑticulatū. ¶ Item qḋ solūmodo attribuitur — Octauū ar
alicui per intellectū non accipitur a rebus: sꝫ modi si — gumētum.
gnificandi solummodo attribuūtur orationibus per
intellectū quia circūscripto intellectu circūscribitur
modus intelligēdi & modꝰ significādi / gº &c̄. ¶ Item — Nonum ar
gumētum.

sicut possibile est q illud q p vocē significatur sit non ens sic m'lto forcius ē possibile q aliqd significet alio modo q̄ est: sed tali modo significādi nō corr̄ndet aliquid in re. ¶ Item de accidentis essencia est vt alicui inhereat si g° illud q significat p aliqd accidens alio modo significat q̄ q alteri inhereat tali modo significandi nō corr̄ndet aliqd in re: sed hoc nom̄ albedo significat nō vt alt'i inhereat g° tali mō significādi ꝛc̄.

Undecimū argumētū

¶ Item verbū significat p modū act⁹ distantis a supposito: q2 p hoc differt pticipiū a verbo q2 participiū significat p modū act⁹ vnitū substātie verbū p modū distantis: s3 tali modo significādi in verbo nō corr̄ndet aliqd in re/g° ꝛc̄. Probatio mior̄ oīs act⁹ qui p verbū significat est accidēs supposito: s3 accidēs est in eo cuius ē accidens ꝛ nō ē distans ab eo. tali g° modo significādi per modū distantis non corr̄ndet aliquid in re.

duodecimū argumētū

¶ Oppositū significare sequit intelligere: q2 illud q non ītelligit nō significat ꝛ intelligere seqtur esse: q2 quod non ē nō cōtingit scire p aristotelē in primo posterior̄ ista g° tria se habent scd̄3 ordinē modus essendi modus intelligēdi ꝛ mod⁹ significādi: s3 modo intelligēdi corr̄ndet aliqd in re/g° ꝛc̄. ¶ Item figmētū ē illud cui nichil corespōdet in re. extra ītellectum si g° modi significādi nō causarēt a reb⁹ modi significādi essēt figmēta. ¶ Item oīs sciētia naturalit causat a reb3: s3 gramatica est de modis significandi modus ergo significandi accipit a rebus. ¶ Ad questionem dicendum quot adintellectum istius questionis primo opportet intelligere q quedam sunt encia quor̄ū esse est p̄ter aīam. ꝛ quedam sunt encia quorum esse

Oppositū

R̄n̄o

est per intellectū ita ꝙ circūscripto ītellectu circūscri
bitur esse illoꝝ. ⁊ si illa habent eē habēt modū essendi
ita ꝙ rei cui debet esse extra aīam insūt modi essendi
reales a quibꝰ accipiunt modi ītelligēdi ⁊ modi signi
ficādi ⁊ rei cui debet esse ꝑ aīaȝ insūt modi essendi ꝑ
aīaȝ a q̄bus accipiūt modi intelligēdi ⁊ significandi.
¶ Aliud est ītelligēdū ꝙ illa encia que solū habēt esse
ꝑ aīaȝ itellectꝰ eoꝝ ⁊ esse eoꝝ sunt idē ꝓpter hoc ꝙ ip̄o
ītellectu circūscripto circūscribit entitas taliū enciū
sicut sūt priuatiōes ⁊ negatiōes ⁊ oīa talia sicut eē ta
liū ⁊ esse intellectꝰ sūt idē ita modi essendi q̄ debentur
talibꝰ sūt modi ītelligēdi eoꝝ. illud enī qđ dat esse ali-
cuius dat om̄e illud qđ ip̄m ꝯsequit. ⁊ ideo sicut ītelle
ctus dat eē talibꝰ entibus ita dat modū essendi. ⁊ per
ꝯseq̄ns in talibꝰ idm̄ ē modus essēdi ⁊ modꝰ ītelligēdi
¶ Tercio est ītelligendū ꝙ licȝ talia encia solūmodo
habeāt eē ꝑ aīaȝ cū ītellectꝰ ex seip̄o nō hȝ ꝙ talibꝰ en
tibꝰ esse attribuat. imo ad ītellectū taliū enciū moue-
tur a rebꝰ extra. Intellectꝰ priuatiōis depēdet ex ītel-
lectu ip̄ius hītus ⁊ similiter eoꝝ ītellectꝰ que figmēta
sūt dependēt ex intellectu ꝑciū existenciū in rebꝰ extra
que nō sūt ꝯponibiles ad seinuicē. ¶ Per hoc ad que-
stionē. dicendū ꝙ modi significādi naturalit ortū ha
bēt a proprietatibꝰ reꝝ: qꝛ manifestū ē ꝙ intellectꝰ est
quedā virtꝰ passiua. ita ꝙ ex seip̄o nō mouet ad actū
sȝ mediāte aliquo alio motore extra educitur de potē
cia ad actū aut quo ītellectꝰ efficit in actu est res adiu
torio/tn̄ intellectꝰ agentꝭ ⁊ ideo ītellectꝰ modos signi
ficādi accipiēs ex modis ītelligēdi ip̄os accipit ex pro
prietatibꝰ reꝝ. Sicut enī nichil ab ītellectu concipit

tanq̄ illud quod significat nisi moueatur ab ipa. ita
nec itellect⁹ itelligit aliō nisi moueat ab aliquo cōse
quēte rem. ⁊ hec ē ꝓprietas rei. Cū impositor tria cō-
gnoscit rē. cui vocē iponit ad significādū deinde ipaȝ
vocē ⁊ modis significādi sub quibȝ vocē imponit ad
significandū modo cū noticia modoꝝ significādi itel-
lectui nō sit inata opportȝ q͛ sit ab extrinseco adq̄sita
sȝ illō ex q° tāq̄ ex causa efficiēte ꝯgnicō modoꝝ signi
ficādi adq̄rit intellectui sūt modi essendi rei. g° neces
sariū est q͛ modi significādi ortū hēant a ꝓprietatib⁹
rex. Vñ in dictionib⁹ significātib⁹ rē cuiusmodi esse
est p̄ter aiaȝ causa distinctiōis modoꝝ significādi ina
nifesta est ex distictōib⁹ ꝓprietatū rei. Accipia⁹ g° hāc
dictionē vir huic dictōni attribuat mod⁹ significādi
sicut modus geñis mascli; sed ille modus distinguit
a modo significādi p modū femininū. ⁊ hoc ē ꝓpt hoc
q͛ alius ē mod⁹ essēdi i re designata p hoc nom̄ vir ab
illo modo essendi q̄ designat p modū femininū: q̄r vnū
nomē significat p modū agent̄ ⁊ aliud p modū paciē
tis. ⁊ si aliquis alius sit modus significādi cuiusmo-
di est recipere ꝯparationē repugnat. ei q͛ significetur
per hoc nomē vir ⁊ hoc est quia in ipo non inuenitur
modus essendi a quo potest accipi modus significan
di. qui est intendi ⁊ remitti sed de aliis dictionibus nō
significantibus rem maior est dubitatio cuiusmodi
sunt nichil et chimera ⁊ adhuc dico. q͛ tales modi si-
gnificandi habent ortū a proprietatibus rerū: quia
ex precedentibus manifestū est q͛ esse talium encium
idem est cum intellectu eorū. ita q͛ non sunt encia ni-
si solum: scdm intellectū eodē modo modi essendi ta-

lium encium non differunt a modis significādi. imo idem sunt cum cuilibet cause pporcionetur effectus et modus essendi rei est effectus eius sicut res est solūmodo ens per animā ita q aliam entitatē non habent nisi p aīam ita talibus alius modus essendi nō debetur q̄ modus intelligēdi: sed cū intellectus accipit illos modos intelligendi illos non accipit ex seipo eo q cōgnicō alicuiꝰ sibi non sit inata et propterea illi modi essendi qui nichil aliud sunt q̄ modi intelligendi reducuntur ad naturā rerum extra. ¶ Ad primū argumentū dicitur q sicut illud q significatur p hoc nomē nichil est ens sic sibi debetur modꝰ: sed non est ens nisi scd; intellectū. et ideo eius modꝰ essendi solū modo erit modus intelligēdi a quo accipitur modus significandi. et sicut hoc ens nō est cōceptū ab intellectu nisi vt itellectus post mouebatur ab aliqua re sic nec ē modus significādi eius nisi vt accipit a re significata. ¶ Aliter dicitur q modus significādu dictōis priuatiue accipit a re significata p suuz habitū: quia habitꝰ est principiū cōgnoscendi se. et eius priuationē rectū est iudex sui obliqui. vnde nō opportz q omnes modi significandi accipiantur a rebus significantis pec dictiones quarū sunt modi significandi: sed sufficit q accipiantur ab aliqua re. ¶ Sed contra si modus significandi huius quod dico nichil accipiatur a re significata per hoc quod dico aliud et sic modus significandi inest ei per accidens: sed per modos significandi dictiones ponūtur sub specie partꝭ hoc nomē ergo nichil per accidens diceretur nomen.

Ad primuz

Alia solutō

Obiectio

Alia solutõ ¶ Jdeo dicit aliter q duplex est ens quoddã ens quod ens significat extra aiaz vnã rẽ scdm q diuidit i decẽ pdicamẽta et sic loquendo de ente nulla dictio priuatiua significat ens. ¶ Aliomõ dr ens qddam q significat aliqd qd hz esse apud itellectũ et sic negatiões et priuationes dicũt habere encitatẽ rõne cui sibi attribuunt modi significãdi. ¶ Contra cause positiue corrñdet effectus positiu et cause priuatiue effect priuatiu: sz modi significãdi sũt effectus positiue. g sibi corrñdẽt cause positiue: sz illud qd significat p dictionẽ priuatiuã ẽ priuatiuũ. g nõ potest esse causa modor significandi.

Solutio ¶ Ad illud dicendũ q illud q significat p dictionẽ priuatiuã potest duplicit ↄsiderari aut scdz q noiat solũ carenciã. et sic est priuatiuũ et nõ est causa effect positiui. aut scdm q noiat quoddã ens apd itellectũ. et sic positiue ↄsiderat et sic potest esse causa effect positiui.

Ad terciuz argumẽtũ ¶ Ad terciũ argumentũ dicit q mot potest ↄsiderari scdz suũ esse et fieri. et hoc modo sibi attribuit modus essendi quo fluit. et ita in motu iuenit successio: sz successio illa motui accidit qz per phm in quarto phisicor. successio in motu nõ est nisi a prioritate et posteritate i magnitudine pter. g successionẽ cõtingit ↄsiderare essenciã mot: qz vnũqqz potest intelligi sine eo qd sibi accidit. et sic sibi debet mot nois pmanent: qz essencia motus nõ ẽ ex hoc q vna ps est extra aliã: qz sic mot esset de se diuisibil qd est incõueniẽs: sz mot est diuisibil ex hoc q oĩs ptes sui quandã similitudinẽ habent in motui et sic motu attribuit rõ permanent.

Obiectio ¶ Contra nichil potest itelligi sine eo qd est de sua essencia sz successio pciũ est de eẽncia suc-

cessionis/successio ergo sine successione pciū intelli-
gi non potest: ⁊ tñ significat cū successio sit nomen si-
gnificat p modū habitus ⁊ quietꝫ. modus gͦ significā-
di huiꝰ qꝛ dicitur successio nō corñdet aliquid in re.
¶ Ideo aliter dicit ad argumētū qꝛ motꝰ potest dupli- Alia solutō
citer ꝯsiderari aut scđꝫ essenciā ⁊ sic oēs ptes habēt
quādā similitatē in pꝛimo. scilꝫ motu ⁊ sic sibi attribuit
racō pmanētꝫ ⁊ sic significat p nomē. ¶ Alio modo
potest ꝯsiderari scđꝫ qꝛ oēs eius ptes sūt in fieri ⁊ suc-
cessiue ⁊ sic significat p verbū vñ qñ vniꝰ rei sūt due
ppꝛietates/si ꝯsiderat sub vna ppꝛietate potest vnū
nom̄ sibi imponi ⁊ sub alia ppꝛietate potest aliud no-
men sibi imponi. vnde cū motꝰ habeat duplicē ppꝛi-
etatē vnā scđm qđ in se est quid vnū indiuisū ⁊ ab ali-
is diuisū ⁊ aliā scđm qđ partes eiꝰ ꝯsistunt in fieri/po-
test diuersimode cōsiderari ⁊ cū đꝛ diuerse ppꝛietates
⁊c̄. dicendū qꝛ impossibile ē oppositas ppꝛietates esse
in eadē re sub vna ⁊ eadē rōne ꝯsiderata: sꝫ sub alia ⁊
alia rōne ē hoc possibile. ¶ Contra. qñ res intelligit Obiectio
alit̄ qꝫ est: false ītelligit̄: sꝫ motus sp est ī fieri ⁊ succes-
sione/gͦ si aliter ꝯsideretur false ītelligit̄. ¶ Ad illud Nota bene solutionē
dicendū est qꝛ ītelligere motū eē sine successione ē fal-
sum ītelligere/tñ ītelligēdo motū nō ītelligēdo succes-
sionē nō est falsū ītelligere vnde ītelligere rē alit̄ qꝫ est
est incōueniēs ītelligendo/tñ rē alio modo qꝫ est. non ē
incōueniēs: qꝛ res existit pticularit̄ ⁊ tñ intelligit̄ vni-
uersalit̄. ¶ Ad terciū dicendū ē eodē modo cū arguit̄ Ad terciuꝫ argumētū.
de tēpoꝛe. ¶ Ad quartū dicendū qꝛ res nō est pcisa cau- Ad quartū.
sa veritatꝫ ⁊ falsitatꝫ: qꝛ sic eēt hec vera albū est albedo
cū eadē res significet p subiectū ⁊ pdicatū. vñ ad ve-

ritatē simul cū idēptate rei requirit mod⁹ significādi
ɜueniēs: sʒ motus significādi est p̄cisa causa ɜgruita
Ad quintū. tis ꝛ incōgruitat. ꝛ ꝑpterea nō tenet ꝑporcio. ¶ Ad
quintū dicēdū. ꝙ res potest dupliciť ɜsiderari aut sub
vna ꝑprietate aut sub diuersa vn̄ vni rei sub vna ꝑ-
prietate nō possunt ɜuenire diuersi modi significādi
vni: tn̄ rei penes diuersas ꝑprietates bn̄ possunt cō-
pete diuersi modi significādi essēciales ꝛ accidētales
vn̄ significatū hui⁹ ꝙ dico amor. scdm ꝙ significat p
modū pmanēt ponit nomē. ꝛ scdʒ ꝙ significat p mo
dū flux⁹ ꝛ fieri ponit verbū. ꝛ scdʒ qđ ɜsideretur p mo-
dū act⁹ vniti substātie est participiū vn̄ diuersi modi
significādi requirūt diuersas ꝑprietates rei sicut con
clusit argumentū. ¶ Ad sextū dicendū. ꝙ cui⁹ est cōsi
Ad sextum. derare effectū sub rōe sub qua est effect⁹ est ei⁹ ɜsidera-
re causā sub rōe qua causa: sed gramatic⁹ nō ɜsiderat
modos significādi sub rōne qua sūt effect⁹ rei extrinsi
Alia solucō ce: sʒ scdm ꝙ principia sūt ɜstructionis. ¶ Aliter dici-
tur ꝙ gramatic⁹ ɜsiderat modos significandi pse ꝛ res
per accidēs methaphisic⁹ aūt ɜsiderat res pse. ꝛ prop
terea dicitur artifex realis sʒ gramatic⁹ nō dr̄ artifex
ad septimū realis: qꝛ nō ɜsiderat res nisi p accidēs. ¶ Ad septimū
dicendū. ꝙ cuilibʒ modo ītelligēdi aliqđ corn̄det in re:
qꝛ natura significata p t̄minū comunē licʒ plurificet
scdʒ ꝙ in plurib⁹ īdiuiduis existit ꝛ hoc p pricipia indi
uiduātia illa tn̄ pricipia īdiuiduātia nō ptinēt ad essē
ciā nature. ꝛ ꝑpt̄ea ītellect⁹ potest ītelligere illā natu
Ad octauū rā nō ītelligēdo accidētia illa. ¶ Ad aliud dicendū. ꝙ
maior ē falsa qꝛ ītellect⁹ nō īponit vocē ad significā-
dū nisi scdʒ ꝙ mouet ab aliq̄ ꝑprietate rei ꝛ ꝑpter hoc
modi significādi quos ītellectus attribuit voci sumū

cur in re. ¶ Ad nonā dicendū. q possibile ē aliqd signi
ficare alio modo q̄ ē in re: et tn̄ potest aliqd tali modo si-
gnificādi i re corn̄dere. ¶ Ad decimū dicendū. q acci-
dens potest dupliciter ɔsiderari aut scdʒ q ē passio sub-
stātie et sic debet sibi modꝰ essendi quo iclinat ad sub-
stātiā a quo accipit modꝰ significādi actiue cōcretiue
¶ Alio modo potest ɔsiderari scdʒ q sua ēencia ē aliqd
extractū a substātia. et sic sibi debet modꝰ eēndi quo i-
clinat ad substātiā a qº accipit modꝰ significādi sub-
stātiue. vn̄ modꝰ significādi nōis abstracti sumit ab
aliqua ꝓprietate i re. vt ab illa q̄ ē accidēs in se ē aliqd
distinctū a substātia scdʒ suā ēenciā. ¶ Ad xi. dicendū
q modo significādi ipius v̄bi aliqd in re corn̄dʒ. et tūc
cū arguit q actꝰ ē vnitꝰ substātie. dicendū q modo si
gnificādi ipiꝰ v̄bi nō repugnat q actꝰ sit vnitꝰ substā
cie: qꝛ p modū distāc nichil aliud itelligit q̄ q verbū
nō potest cadere i idē cū supposito respctū appositi qd
tn̄ est verꝝ de ipō pricipio vn̄ nō significat p talē mo-
dū significādi: qꝛ actus sic est separatꝰ a supposito qꝛ
ibi nō sumit modus a distancia ꝓ distancia locali: qꝛ
tūc bene cōcluderetur argumētum.

Ad nonum

Ad decimū

Ad xi. et vlti mū argu.

Utrū modi significādi accidentales causant a modis significādi eēncialibꝰ. Et
videtur q sic qꝛ primū in vno quolibʒ genere est cau-
sa oīm posterioꝝ sicut caliditas in igne est causa oīm
calidoꝝ: sʒ modi significādi essēciales sūt priores mo
dis significādi accidētalibꝰ gº modi significādi ēenci
les sunt causa/ gº etc̄. ¶ Itē qn̄ aliqua duo cōparant ad
aliquē effectū tanq̄ cause. ita q vnū comparetur ad
effectū sicut causa scda illud causatur a causa prima

Primū argumētum.

sed modi significādi essenciales ⁊ accidētales ꝯparā‑
tur ad vnū effectū vt ad cōstructionē. ⁊ modi signifi‑
cādi accidētales ꝯpanť ad illū effectū tāq̄ causa scda:
qꝫ modi significādi accidētales nō sūt cause ꝯstructi‑
onis nisi ꝑ modos significādi eēnciales sicut gͦ causa
scda causať a pꝛima causa. sic modi significādi acci‑
dētales causanť a modꝭ significādi eēncialibꝰ.

Terciū argumētum.

¶ Itē quicq̄d est causa cause ē causa cāti: sꝫ modꝰ significā‑
di eēncialis est causa ꝑtis. gͦ ē causa oīm ipaꝝ cōseq̄n‑
ciū ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns oīm modoꝝ significādi accidentaliū.

Quartū argumētum.

¶ Itē ꝑ aristotelē scdo phisicoꝝ ars imitať naturā i‑
quātū potest. gͦ sic est in cōposito naturali q̄ foꝛmať
est causa oīꝫ accidētiū ipsius ꝯpositi. sic erit in ꝑte oro
nis: qꝛ illud qd̄ est foꝛma ipsius ꝑtꝭ erit causa oīm ac‑
cidenciū ꝑtis ipsius: sꝫ modꝰ essencialis significādi est
causa oīm accideniū ipiꝰ ꝑtꝭ ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns oīꝫ modoꝝ si‑
gnificādi accidētaliū.

Quintū argumētum

¶ Itē sicut se hꝫ effectꝰ ad effe‑
ctū ita se hꝫ causa ad causā: sꝫ significatū ē causa ve‑
ritatꝭ ⁊ falsitatꝭ. ⁊ modi significādi accidētales sunt
causa ꝯgruitatꝭ ⁊ incōgruitatꝭ: sicut gͦ se hn̄t ꝯgruū ⁊
incōgruū ad veꝝ ⁊ falsū. sic se habēt modi significādi
accidētales ad significatū: sꝫ cōgruū ⁊ incōgruū non
p̄supponūt verū ⁊ falsū. gͦ modi significādi accidēta
les non p̄supponūt significatū. ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns a significa
to nō causāť: sꝫ nō ē aliq̄d a qͦ possūt causari modi si
gnificādi accidētales nisi modi significādi eēnciales
gͦ ⁊c̄.

Oppositū.

¶ Ad oppositū: causa ē illud ad cuiꝰ esse necessa
rio seq̄tur aliquid. ita q̄ posita causa necessario poniť
effectꝰ. si gͦ modi significādi accidētales causātur a
modis eēncialibꝰ seq̄reť q̄ posito modo significandi

essenciali necessario ponerētur oēs modi significādi accidētales: sꝫ hoc ē incōueniens qꝛ verbū impsonale nō diceret verbū. ¶ Item illud nō est causa alteri⁹ ad cui⁹ diuersitatē nō seqtur diuersitas alterius: sꝫ ad diuersitatē modi significādi essencial' nō sequit diuersitas modoꝝ significādi accidētaliū: qꝛ diuersi sunt modi significādi essenciales in diuersis ptib⁹ ōronis que tñ habēt eosdē modos significādi accidētales .s. gen⁹ casus ꝛ huiusmodi. ¶ Ad questionē dicendū ꝙ modi significādi essenciales nō sunt ꝯpleta causa modoꝝ significādi accidētaliū aliquo tñ modo sūt causa ratio p̄rimi ē. effect⁹ comuīs reqrit causā comunē: qꝛ p aristotelem primo posterioꝝ si passio sit vniuoca ꝛ subiectū erit viuocū. ꝛ si passio anologa subiectū anologū sꝫ vnus mod⁹ significādi accidētal' repitur i diuersis ptib⁹ scdꝫ speciē. si g° modi significādi eēnciales sint ꝯpleta causa modoꝝ significādi accidētaliū i diuersis ptib⁹ esset aliqs vn⁹ modus essencial' a quo causaret talis mod⁹ accidētalis: sꝫ nūc est ita ꝙ modus significādi essēcial' est illō q° formalit ps ōrōis dꝛ esse ps ꝛ sic diuersi modi significādi eēnciales sūt pricipia diuersaꝝ ptiū: sꝫ vn⁹ mod⁹ eēncial' est pricipiū vni⁹ pt; ꝛ ita sequeret ꝙ oms ille ptes in qb⁹ cōtingit vnū modū reperire significādi accidētalez eēt vna ps ꝛ hoc est impossibile. ¶ Ratio scbi est. mod⁹ significādi essencialis est principiū formale ptis ōronis: sꝫ qdquid ē causa cause est causa causati: cū g° mod⁹ eēncialis ē causa part; est causa oīm accidētiū ei⁹. ꝛ p ꝯseqns oīꝫ modoꝝ significandi accidentaliū, sed nō est ꝯpleta causa vt pri⁹ probatū est. vnde dicendū ꝙ causa materialis

modoꝝ significādi accidētaliū est ꝑs orōnis simul cū modo significādi essenciali causa finalis est expressio sicut ꝑ sermonē cōgruū causa aūt efficiēs est ipe intellect⁹: qꝛ ab itellectu est vox significatiua ⁊ ꝯsignificatiua. ¶ Ad primū argumētū dicendū. ꝙ prius ⁊ posterius dicūt ordinē sed aliqͣd ordinari potest esse dupliciter ita ꝙ sit primū in ordine prioritate causalitat⁊ sicut calidū in igne est primū respectu oīm calidoꝝ ⁊ qđ sic est primū in aliquo genē necesse est ꝙ sit causa oīm posterioꝝ in eodē genere. aliomodo aliqͣd est primū in actione ipius intellect⁹ sicut modi significādi essenciales primo attribuūtur ipi voci ꝑ intellectū. et postea sibi attribunt̄ modi significādi accidētales ⁊ quod est sic primū non opportet ꝙ sit causa oīm posteriorū in eodē genere. ¶ Ad aliud dicendū maioꝛ ē vera qñ effectus essencialis hꝫ ꝯparationē ad primā causā: sed sic se nō habꝫ modus significādi accidental' respectu modi significādi essēcialis: qꝛ quidē sunt modi significādi accidētales sñ quib⁹ nullomō potest fieri ꝯstructio ¶ Aliter dicit̄ ꝙ scđa causa aliquo modo causat̄ a prima: sꝫ nō opportꝫ sp ꝙ causa prima sp sit cōpleta vel ꝑcisa causa ⁊ ꝑ idē apparet. ¶ Ad argumētū dr ꝙ illđ ꝙ ē causa causati. oꝛ ꝙ aliq° modo sit cā oīm accidentiū ei⁹ sed nō oꝫ ꝙ sit cā ꝑcisa. ¶ Ad aliud argumētū đr ꝙ forma adueniēs ꝯposito ē causa oīm accidenciū que sunt ab intrinseco sicut forma hoīs est causa risibilitat⁊ i hoīe: sꝫ nō est causa oīm accidentiū que veniunt ab extrinseco: sꝫ modi significādi accidētales ab extrinseco adueniūt ad ꝑtes orōnis. ⁊ ꝓpterea nō opportꝫ ꝙ si modus significādi essencialis sit forma ꝑt⁊ ꝙ sit causa precisa modoꝝ significādi accidētalium.

❡ Ad vltimum apparet in precedenti questione.

Queritur quid sit principiũ cõstructionis verũ significatũ vel modus significandi. videtur q significatũ p pcianũ in scdo vbi dicit bñ dicit doctissim9 ppli. ꝛ p P. H. bñ dr fortissimus gẽtis ꝛ tñ male dicit fortissim9 hois. ꝛ tñ idem est modus significandi vni9 ꝛ alterius dictionis solũ/ g° saluatur congruitas propter significatũ/ g° est principiũ constructõnis ꝛ cõfirmatur p P. H. ibidm sup idẽ hec autẽ amittit cõgrua doctissimus gent9 ppter multitudinẽ in significats similit in principio hui9 hec est congrua. Turba ruunt ppt multitudinẽ significatã p ly turba/ g° ꝛc. ❡ Item illud est causa quo posito ponit effectus et quo remoto remouet ꝛ effectus: sed posito significato est oracõ congrua significato aõt remoto manẽtibus oibus accidẽtib9 est orõ incõgrua/ g° . ꝛc. Minor pz p precian9 in scdo vbi dr precianus sũ pcian9 vocor: qr sũ significat eẽnciã cui9libz ꝛ vocor significat noiationẽ: sz male dr pci9. lego pc. scribo solũ g° est ꝯgruitas ppt significatũ. ❡ Itẽ p pc. in primo oĩs ꝯstructio quã greci sinthesim vocant ad intellectũ vocis ẽ referẽda: sz talis ĩtellect9 est significatũ g° oĩs cõstructio hz referri ad significatũ. ❡ Itẽ dictiones que habẽt idẽ significatũ ꝛ differũt in modo significãdi habent eandẽ ꝯstructionẽ: sz hoc nõ est verũ nisi significata eẽnt pricipia ꝯstructõis/ g° ꝛc. Minor sic simile ꝛ silr habẽt eandẽ ꝯstructionẽ cũ datiuo bñ aut dr suz similis illi: ꝛ tamẽ simil ꝛ similiter differunt in modo significãdi ꝛ nõ ꝯueniũt nisi ĩ significato. ❡ Itẽ ptes ꝯstruuntur adinuicẽ aut ergo rõne significati aut rõne modor significãdi: sz nõ rõe modor significãdi g°

Scdm argumẽtum.

Terciũ argumẽtum.

Quartum argumẽtũ.

Quintũ argumẽtum.

ratione significati. Maior sic quod est distinguens prin
cipiū abinuicē nō est principiū vniēdi eas: sꝫ partes
orōnis distinguūtur p modos significādi. gͦ non vniū
tur sꝫ modus ꝯstructōis ē vnio gͦ modi significādi nō
Sextū arg. sunt pricipia ꝯstructiōis. ¶ Item ꝙ accidētia nō sūt
talia principia. videt̄ q2 accidētia diuersaꝝ pciū sunt
diuersa nūero: q2 ad nūeratiōnē subiectoꝝ seq̄tur nu-
meratio accidētiū: sꝫ que sunt diuersa numero nō sūt
principia vniēdi ea adinuicē in quib⁹ sunt/gͦ accidē
Ad opposi. cia nō sunt pricipia vniēdi ptes orōnis. ¶ Ad opposi
tū per P. H. ꝯstructio attendit̄ penes accidētia cuius
Prima rō. rō est. vbi est discōformitas ī vno accidēte ibi ē incō-
gruitas sicut apparet hec ē ꝯgrua hō currit. ⁊ hec īcō-
grua hominē currit ꝓpter disconformitatē in casu.
Scda racō ¶ Itē diuersoꝝ effectuū diuerse sūt cause: sed veritas
et ꝯstructio sūt diuersi effect⁹/gͦ illoꝝ sūt diuerse cau
se cū gͦ significata sunt pricipia veritat̄ nō erūt pri-
Tercia rō. cipia cōgruitatis. ¶. Itē in ptib⁹ orōnis nō sunt nisi
duo. s. significatū ⁊ modus significādi aut gͦ ꝯstruū-
tur rōne modoꝝ significādi vel significati nō rōne si-
gnificati: q2 tūc vbi esset vnū significatū ibi essꝫ vna
cōstructio. ⁊ sic hec eēt ꝯgrua canē currit sicut illa ca-
nis currit. Si ꝯstruūtur rōne modoꝝ significādi aut
gͦ rōne modi significādi essencialis vl' accidētalis nō
rōne modi significādi essencial': q2 sic eadē esset ꝯstru
ctio penes rectū ⁊ obliquū cū idē si modus significā-
di eēncialis in recto ⁊ in obliquo. dandū ē gͦ terciū. s.
ꝙ ꝯstructio causat̄ rōne modi significādi accidētalis
Rñō quedā ¶ Ad questionē dicendū est. ꝙ significatū et modi si-
gnificādi essencialit̄ req̄runt̄ ad ꝯstructionē ⁊ hoc cō-

firmatur p P. H. dicentē q recta rō ꝯstruēdi nō min⁹ rei q vocis excludit solocismū per rē intelligit significatū p vocē itelligit accidētia vl' modū significādi accidētalē/g° significatū ⁊ accidētia eēncialit reqrunt ad ꝯstructionē p hoc rñdetur ad auctoritates q hec ē ꝯgrua doctissim⁹ ppl'i: q2 hic significat multitudo sub collectiōe. ⁊ illud cū accidētib⁹ sufficit ad ꝯstructionē talis altero aut deficiēte nō erit ꝯstructio. ¶ Ad aliud cū dr̄ significatū p se est causa ⁊c̄. dicit q qn̄ ad aliquē effectū exigūtur duo vt vna causa. altero deficiēte nō erit effect⁹: s3 tūc nō seqtur/g° ē causa sicut p3 p exemplū ad tractionē nauis. xx. hoīes requirunt sic vnū q vno deficiēte nō trahit nauis s3 sic nō v3. g° illud est causa sed ē quodāmodo causa. similit est in ꝓposito. ¶ Ad formā argumēti meli⁹ rñdetur q illud quo posito precise ponitur effect⁹ ⁊ quo remoto remouet effectus est causa: s3 collectio nō ē causa precisa ꝯstructionis s3 collectio cū accidētib⁹. Et cū dr̄ precian⁹ sū precian⁹ vocor ⁊c̄. dicendū est q precian⁹ itelligit q nomē deb3 apponi vt iste sit sens⁹ sū preciani vocor precian⁹. ¶ Contra positionē primā arguit sic. si ꝯgruitas in oratōe attendat ex ꝯueniētia rei ⁊ modor significādi hec ess3 incōgrua hō est asinus: s3 hec est ꝯgrua q2 verū ⁊ falsum p̄supponūt congruū s3 hec ē falsa g° cōgrua: q2 nisi esset ꝯgrua audiens nō iudicaret falsitatē in oīone. ¶ Contra aliud arguit: q2 nō intelligit precian⁹ q nomē d3 apponi ibi: q2 statim ponit differenciā int verba adiectiua ⁊ substātiua. scil3 q adiectiua non ꝯstruant cū noībus nisi p pronoīa substantiua aut nō egent ꝓnoībus q2 significāt substātiā: s3

non intelligit q nomē debet apponi verbo adiectiuo. ergo nec itelligit q pronomē hȝ apponi verbo substātiuo. similit si exprimat pnomē appositi vt si dicam sum pcianus ego. ❡ Ad questionē dicendū est. q constructio formaliter est penes modos significādi: qꝛ p P. H. constructio est cōgrua dictionū ordinatio illud ergo est causa formalis ꝯstructionis q distinguit congruū ab incongruo. sicut illud ē causa formalis hois q distinguit ipm a nō hoie: sȝ accidētia distingūt congruū ab incōgruo: qꝛ hec est ꝯgrua homo currit ⁊ hec incōgrua hominē ⁊ solū distingunt p accidēs. s. casuȝ nec sufficit vnū accidēs ad ꝯstructionē sȝ requirit corñdencia in oībus vt psona corñdeat psone numerus numero ⁊ sic de aliis. in significatū hoc videt pcian9 ⁊ P. H. adiectiuū ⁊ substantiuū in cōstructione cōfirmātur in casu genere ⁊ numero. Ex istꝫ est manifestū q modus significādi est principiū formale ꝯstructionis: sȝ aliud est principiū materiale siue subiectū constructionis ⁊ tale principiū potest dici significatū: qa illud est subiectū resibilitatꝫ qd ridet. illud g° est principiū constructiōis quod construit: sed nec voces nec modi significandi pprie loqndo cōstruūtur: sȝ ipa significata quia propt illud q cōponitur ex singulis diuisibilib9. scilȝ itelligibile est elementū cōstructionis: sed illud quod cōponitur ex singulis diuisibilib9 sunt significata. g° significata cōstruūtur ⁊ p consequens debent poni principia materialia constructionis.

Obiectio ❡ Sed contra sicut se habet proprietas rei ad rem sic se habȝ modus significandi ad significatū: sed pprietas rei potest referri ad vocē significantē absqȝ hoc q

significata referātur ad eandē: sed ex ꝯueniencia mo-
dorū significādi causatur cōstructio. ergo non est ne
cesse quod significata aliquo modo sint principia con
structionis. ¶ Item quo circūscripto remanet Alia
constructio. non est principium cōstructionis sed cir-
cunscripto significato remanz adeo. n. pfecta est ista
nichil est nichil chimera ē chimera sicut hec homo est
homo. ¶ Ad primū istorum dicendū ꝙ proprietas rei Ad primā
est duplex aut scđm ꝙ distinguitur a re cuius est pro- obiectionē
prietas. & sic potest referi ad vocē significantē non ob
stante ꝙ res non referatur ad eandē aut potest consi-
derari scđm ꝙ ꝯparatur ad rem cuꝰ est proprietas. et
sic non potest referri ad vocē significantē. non obstā-
te ꝙ res referatur ad eandē sꝫ modi significādi ex hoc
dicunt̄ ꝙ cōparantur ad significata. & ꝓpterea queli
bet modū significandi p̄cedit necessario significatū.
¶ Ad aliud dicitur ꝙ maior est vera & cum dicitur sic Ad scđam
circūscripto significato &c̄. dicatur ꝙ falsum est. Et
cum sic dicitur nichil est: nichil est pfecta dicenduz est
nichil aliquid significat quia sicut dictū est in questio
ne precedente. Ens potest dupliciter considerari vno
modo scđm ꝙ est res extra aīam et tale ens diuiditur
in decē predicamenta p aristotelē quito metaphisice
et tale ens non significat hec dictio nichil nec aliqua
dictio priuatiua: sed aliquid est ens apud intellectum
et tale ens significat hec dictio nichil & huiusmodi vn
de talibus dictionibus corespōdet suū significatum:
quia si querat̄ est ne aliquis homo cecus bene respon-
detur ꝙ sic: & tamē cecitas non significat aliquā rem
in natura. sed priuationem rei.

Ad primū principale ¶ Ad primū argumētum principale cū arguitur hec est congrua doctissim⁹ gens ⁊ hec nō doctissimus hominis. dicendū q̄ verū est et hoc est ꝓpter quoddā accidens supadditū vt collectio ⁊ nō est significatū: sed cōueniēs significātū. Et cū dr̄ hec admittitur cōgrua turba ruūt in me. dicendū est q̄ admittit̄ figuratiue: sꝫ quātū ad accidētia adeo ꝯgrua est hec hō ruūt sicut ⁊ alia.

Ad scđm ¶ Ad aliud dicit̄ sicut dictū est ī alia questione ⁊ cū dr̄ precianus sū. dicendū est q̄ est incōgrua tn̄ admittitur figuratiue. Et q̄ sit incōgrua ꝓbatur qꝛ hec est incōgrua precianus scribo: qꝛ nomē est tercie persone ⁊ verbū prime ꝑsone ⁊ illa repugnat. ⁊ ꝓpter hoc resultat incōgruitas sꝫ posita causa ponitur effectus cū g° dicēdo precian⁹ sū ē repugnātia ī ꝑsonis illa erit incōgrua nec est dicere q̄ nom̄ debꝫ apponi sicut pri⁹ est arguitū. ¶ Ad aliđ cū dr̄ om̄is ꝯstructio quā greci sinthesim ⁊c̄. dicendū est q̄ duplex est ītellect⁹ gramatici. s. primus ⁊ scđus vn̄ constructio refert̄ ad primū ītellectū vt ad accidētia ⁊ hec sunt causa formalis cōstructōis. Intellect⁹ aūt secūdus ē ipa res ⁊ ad primū intellectū refert̄ ꝯstructio p accidēs. vn̄ dicit P. H. q̄ significata sunt vnita in ꝯstructione p suos modos.

Obiectio. ¶ Sed contra data illa rōne. videtur q̄ in logica nō sit aliqua ꝓpsicio ꝑse: quia illa ꝓposicio nō est perse in qua subiectū ⁊ predicatū vniūtur p accidens. vt sic dicendo homo est aīal: qꝛ non per modos significādi/ ergo illa nō est perse.

Rn̄o ¶ Ad hoc dicendū est. q̄ illa proposicio homo est aīal est ꝑse: qꝛ subiectū ⁊ ꝑdicatū vniuntur ꝑse ī re: sꝫ tn̄ ꝑse nō significāt̄ qꝛ ad hoc q̄ significāt̄ reqrit̄ sermo ⁊ corn̄dn̄a accidētiū vn̄ argumētū

probat bene q non significantur p se et hoc est concedendum: sed tamen hoc stat q sit ppositio p se. ¶ Ad aliud cum dr similie ad simile etc. q licet differunt in modo significandi speciali: tamen conveniunt in aliquo modo generali et in hoc q est significare rem p modum adquisitionis et ppter hoc construit cum datio. Ad quartum

¶ Ad aliud cum dr partes orationis p modos significandi distinguunt etc. Dicendum q verum est: et cum dr ulterius q p modos significandi non uniuntur. dicendum est q illa consequencia non valet quia determinate distinctioni opponitur unio determinata. et non quecumque unio: ut distinctioni scdm speciem opponitur unio scdm speciem: sed distinctioni scdm speciem non opponitur unio in oratione potest enim esse unio constructibilium in oratione licet constructibilia differunt scdm speciem. ¶ Ad ultimum dicendum est q accidentia diversarum specierum sunt diversa numero: consimilia tamen specie et propter hoc possunt esse principium uniendi ea in quibus sunt. unde psona in verbo requirit consimilem psonam scdm speciem in supposito et sic de aliis accidentibus. ¶ Ad argumentum alterius posicionis cum dicit. p. h. q recta ratio construendi non minus rei quam vocis excludit solocismum dicitur q solocismus potest dupliciter considerari uno modo prout causatur ex disconveniencia modorum significandi Aliomodo potest accipi prout causatur ex repugnantia significatorum que causant falsitatem in rebus et hoc ultimo modo intelligit. p. h. ¶ Sed contra ipse dicit q hec oratio est incongrua lapis non diligit filium suum. et tamen nec est disconveniencia modorum significandi nec est falsitas in oratione. ergo non est dicendum q extendat nomen solocismi ad falsitatem in oratione. ¶ Propterea dicitur aliter. q ibi extendit nomen solocismi ad proprietatem que implicatur ad significata terminorum. et tamen intelligit ibi de solocismo scdm q causatur ex disconvenien-

Ad quintum. Ad sextum. ad argumentum alterius po. Obiectio Responsio

cia modoꝝ significādi. Quidā tn̄ dicūt ꝙ p.h. mentit̄ cum dicit recta ratio. ⁊c.

Primū argumētum. Queritur vtrū in verbis prime ⁊ scđe persone itelligit̄ noīatiuꝰ casus. Et videtur ꝙ nō: qꝛ ꝙ itelligit̄ in alio itelligit̄ p suū simile: qꝛ per aristotelē lapis itelligit̄ p suā speciē: sꝫ ī verbo nichil est simile casui recto/gͦ noīatiꝰ casus nō itelligit̄ ī verbo.

Scđꝫ argumentum. ¶ Item si noīatiuꝰ itelligeret̄ in ꝟbo aut hoc esset rōne significati aut rōne modi significādi nō rōne significati: qꝛ tūc oē verbū cuiuscūqꝫ modi daret itelligere noīatiuū. Cū idē maneat significatū in ꝟbo cuiꝰlibꝫ modi nec rōne modi significādi: qꝛ nō rōne modi significādi essencialis qꝛ ille modꝰ est idē verbo cuiꝰlibꝫ modi ⁊ tempis. ⁊ p ꝯseqńs verbū cuiꝰlibꝫ modi ⁊ tempis daret itelligere nomen. nec rōne modi significādi accidētalis: qꝛ psona dat intelligere psonā numerus nūerꝫ. ⁊ simile suū simili: sꝫ nullū accidēs est simile casui recto/gͦ nullū accidēs dat itelligere casuꝫ rectū.

Terciū argumētum. ¶ Item qđ distinguit̄ ab alio nō itelligit̄ in eo: qꝛ in alio intellectū est idē cū eo: sꝫ nomē distinguit̄ a verbo tā in essencialibꝰ ꝙ̄ in accidētibꝰ/gͦ ⁊c.

Quartum argumētū. ¶ Itē qđ est in alio se habꝫ in modo illius in quo est. si gͦ substancia datur itelligi p verbū substātia se hꝫ p modū verbi. ⁊ ita p modū egredietꝫ qđ repugnat substātie.

Quintū argumētum. ¶ Itē per aristotelē in libro pyarme. Omne verbū aliqđ significat sꝫ nō dr̄ verū neqꝫ falsū: sꝫ si noīatiuꝰ esset actualit̄ intellectꝰ verbū significaret verū vel falsum: qꝛ si esset hec ꝯgrua scribo sicut hec ego scribo ꝙ tn̄ negat aristotelis.

Sextū ar. ¶ Item p aristotelē ibidē verba perse dicta sūt similia noībus: sꝫ nullū nomen dat in-

telligere verba g° nec econuerso. ¶ Itē noīatiuus est Septimuz
aggregatiuū ex voce & ꝯceptu cū modo significādi cō
stituēte ip̄z sub tali hitudine casuali: sꝫ qñ ps aggrega
ti nō intelligit totū aggregatū nō intelligit: sed mani
festū est ꝙ vox nō dat intelligere vocē / g° nō dat intel Octauū ar
ligere noīatiuū. ¶ Item si i verbis p̄ime & scđe psone
itelligit noīatiu⁹ / g° in verbis tercie psone: qꝛ verbū
tercie psone nō differt ab aliis nisi i psona. & psona tā
tū dat psonā / g° si noīatiu⁹ intelligit in verbis p̄ime Ad opposi.
& scđe psone. g° in v̄bis tercie psone. ¶ Ad oppositum
est p̄ician⁹ & ratio sua est hec om̄e verbū significat a
gere vel pati ꝙ est ꝓp̄iū substātie. a qua ē nois iposi
to: sꝫ iposito nois est in recto / g° p̄op̄iū est ipsius ver
bi dare itelligere rectū. ¶ Item om̄e verbū significat
per modū dependētꝭ p P. H. sed om̄e dependens dat i
telligere illud ad quod dependet: sꝫ verbū depēdet ad
substanciā / g° dat intelligere substātiā. ¶ Ad questio Rño
nē dicit ꝙ verbū dat intelligere casū rectū non p vnū
accidēs tm̄: sꝫ p oīa accidētia sua q̇ ex oibus accidēti
b⁹ in v̄bo causat. vnū accidēs qđ est rectitudo & illa re
ctitudo est p̄incipiū itelligēdi casū rectā p hoc ad ar
gumētū p̄imū apparet ꝙ casus rect⁹ itelligit p suū si
mile. s. p rectitudinē v̄bi. ¶ Ad scđꝫ dicat. ꝙ nec itelli
git p rōnē significādi pticularꝭ: sꝫ rōne illi⁹ accidētꝭ ꝙ
cātur ex oib⁹ accidētib⁹ pticularb⁹. ¶ Sꝫ ꝯtra a quo Obiectio
cūqꝫ distiguit p̄i⁹ & suū posteri⁹: sꝫ mod⁹ significādi
eēncial' ipi⁹ v̄bi distiguit a causu recto / g° oē accidēs
a casu recto distinguit: qꝛ om̄e accidēs v̄bi ē posteri⁹
suo modo essenciali sicut om̄e accidens est posterius
suo subiecto. qđ g° est in verbo distinguit a casu recto

in verbo. ergo nõ est aliqd q̄ ē principiũ ītelligēdi ipʒ rectũ. ¶ Item apparet a simili q̄ licʒ albedo hoīs ⁊ albedo asini sũt similes: qꝛ tñ distingũtur ī subiecto vnũ nõ dat ītelligere reliquũ g° a simili in ꝓposito. ¶ Item qđ contingit dare aliquid accidēs formale q̄ ē principiũ intelligēdi rectũ in v̄bo materiale: qꝛ ꝑ aristotelē de celo ⁊ mũdo. mlͤte gutte nõ cauāt lapidē sʒ vlťia formaliter lʒ alie coadiuuāt. Similiť. vltima vnitas est causa formalis numeri: sʒ mlͭa requirũť ad numerũ g° a simili licʒ multa accidētia reqrũtur ad hoc q̄ intelligiť noīatiuꝰ oppoꝛʒ ponere aliqđ vnũ accidēs qđ est principiũ formale ītelligēdi nomē. ¶ Item q̄ ꝑsona est principiũ intelligendi nomē. videť qꝛ illud ē causa qua posita poniť ⁊ effectꝰ: sʒ posita ꝑsona ponitur casus rectus et remota ꝑsona remoueť casus rectꝰ. Cũ g° rectitudo in v̄bo sit causa quare ītelligiť noīatiuꝰ remota rectitudine ī v̄bo nõ ītelligiť noīatiꝰ q̄ ē ꝯtra ꝑcianũ. ¶ Ad primũ istoꝝ diciť q̄ si verbũ distiguatur a casu recto noīatiuꝰ dat ipʒ ītelligere: qꝛ accidēs ⁊ subiectũ distingũtur abinuicē: tñ accidēs dat ītelligere subiectũ ⁊ ꝓpterea nõ obstāte q̄ aliqua ratiõe distinguntť abinuicē dũmodo vnũ sit dependēs ad aliud vnũ ꝑ aliud potest ītelligi. ¶ Ad aliud dť q̄ vnũ est accidens q̄ ē principale formaliť intelligēdi nomē cuiꝰ modi ē rectitudo. ⁊ tñ nõ est necesse q̄ idem accidens sit ꝑticulare sʒ q̄ ab oībꝰ accidētibꝰ sit causatũ. ¶ Ad aliud diciť q̄ illa ꝯña nõ vʒ illud est causa quo posita poniť ⁊ effectꝰ ⁊ quo remoto remoueť ⁊ effectꝰ: qꝛ qñ ad aliquē effectũ plura exigũtur remoto vno remouetur effectꝰ: ⁊ tñ nõ vʒ g° est causa: sʒ sicut prius dictũ

Aliud argumentum.

Aliud arg.

Ad primaʒ obiectionē

Ad scđam

Ad terciam

est q̄ oīa accidētia sūt causa intelligendi noīatiuū: qꝛ ex oībus accidētibꝰ in verbo causat vnū accidens qđ est principiū formale ītelligēdi ipm ntm̄. ¶ Ad aliud dr̄ q̄ non dr̄ solū verbū p̄sentꝫ tempis verbū rectū sed siue sit prime psone scđe vel tercie cuiuscūqꝫ modi vl̄ tempis dūmodo hꝫ illa accidētia ex quibꝰ causat illa rectitudo dicit verbū rectū. ¶ Aliter ad questionē dicatur q̄ noīatiuus ītelligit in v̄bo prime psone ꝫ scđe ꝫ etiā in verbo tercie psone: tn̄ differūt p p̄cianū qꝛ in verbo prime psone ꝫ scđe ītelligit noīatiuus diffinitꝰ in v̄bis tercie psone intelligit noīatiuꝰ indifinitꝰ cuius rō est: qꝛ verbū significat agē vel pati qđ est depen dens ad substanciā. ꝫ ex tali dependētia dat intelligere substanciā. sicut ꝓpria passio dat intelligere subiectū suū: sꝫ substanciā significatā sub hītudine tali casuali nō dat ītelligere v̄bū solū rōne significati sui: sꝫ rōne sui significati dispositi accidētibꝰ cuiꝰmodi sūt modus finitꝰ certa psona ꝫ numerꝰ dermīnatꝰ. vnde vno istoꝝ defficiēte nō intelligit casus rectꝰ sicut apparet in v̄bo impsonali ꝫ in verbo infinitiui modi.

Alit ad questionem.

¶ Ad primū argumentū dicendū. q̄ qn̄ aliqua res intelligit p suā similitudinē ītelligit vel p suā speciē qđ idē est: sed tn̄ qn̄ aliqđ datur ītelligi p aliud nō opportet q̄ illđ aliud dat ipm intelligere ꝓpter aliqđ simile sicut aliqđ accidens dat ītelligē substanciā ꝓpter eiꝰ dependētiā ꝫ nō propt̄ aliqua similitudinē ꝫ sic est in ꝓposito. ¶ Ad aliud dr̄ q̄ noīatiuꝰ nō intelligit rōne significati ipius v̄bi solū nec rōne modi significandi sꝫ rōne vtriusqꝫ. ¶ Ad terciū dicendū q̄ licꝫ aliqua duo sunt distincta abinuicē vnum potest dare intelligere

Ad primuꝫ principale.

Ad scđm

ad tercium

aliud dūm° depēdet ad illud sic appet de subā ꝛ accidē
Aliter te. ¶ Ad illud potest alit dici. qꝫ verbū nō dat intellige
re noīatiuū scđꝫ rōnē p quā distinguūtur abinuicē: sed
scđm qꝫ in vbo est aliquid per qđ detminate habꝫ sig-
Ad quartū. nificationē siue inclinationē ad illud. ¶ Ad quartū
dicendū qꝫ substātia nō intelligit in verbo ita qꝫ signi
ficatur p ipm: sꝫ substācia datur itelligi ꝑpter depen-
denciā ipus verbi vnde illud qꝫ significat p verbū sic
se hꝫ p modū ipius verbi. ꝛ ita si substātia esset signifi
cata p verbū si p modū haberet fluxus ꝛ successionis
Obiectio sicut ꝯcludit argumētū. Et si quis dicit hoc vbū est p
p̄c. significat substanciā vni⁹ cui⁹qꝫ substātia g° signi
Solucio ficatur p verbū. ¶ Ad illud dicendū qꝫ hoc vbū est. si-
gnificat esse substātiale cui⁹cūqꝫ qđ loquēdo gramati
ce dr substātia: sꝫ non significat verā substātiā sꝫ sub-
stancia p ipm datur intelligi a quo oritr vel defluit esse
Ad quintū substātiale. ¶ Ad aliud dicendū. qꝫ aristot' itelligit qꝫ
verba p se non significāt verū neqꝫ falsū: sꝫ tn̄ rōne a-
Obiectio licuius sub itellecti vn̄ illa duo nō repugnāt. ¶ Et si
dicit qꝫ noīatiu⁹ nō dat intelligere vbū/g° nec verbū
Solucio noīatiuū. ¶ Dicendū qꝫ nō est simile noīatiu⁹ signifi
cat p modū p se stant. ꝛ nō hꝫ aliqꝫ inclinationē ad ali
qđ ꝯstructibile. ꝛ ꝑpterea nō dat itelligere verbū: sed
verbū significat p modū dependēt. ꝛ ideo dat itellige
re substātiā ad quā depēdet: sed subiectuꝫ sub tali hitu
dine designatū dat intelligē rōne significati dispositi
accidētib⁹ per illud apparet ad aliud. ¶ Ad aliud dicē
Ad sextum. dū est. scđm qꝫ vult p̄c. qꝫ non itelligit noīatiu⁹ vocis
sed noīatiu⁹ rei. Unde licet vox de se nō dat itelligere
vocē: vox tn̄ scđm qꝫ est ꝯsignificatiua alicuius modi

determinati dat intelligere vocē significantē sub mo-
do determinato. ⁊ ita verbū scđm ꝙ significat sub de-
terminatꝭ accidētibꝰ cuiusmodi sūt modus finitꝰ cer-
ta ꝑsona et numerꝰ detminatus dat intelligere vocē
significantē substātiā sub hītudine casuali noīatiua
¶ Ad septimū dicendū. ꝙ in ṽbis tercie ꝑsone intelli- Ad vltimū.
gitur noīatiuꝰ sicut in verbis prime ꝑsone ⁊ scđe: sed
diuersimode sicut patet in posiᵒne vnde verbū tercie
ꝑsone dat itelligere orōnē ꝯgruā sicut ṽbū prime ꝑso-
ne ⁊ scđe nō tñ dat intelligere ꝑfectā orōnē: qꝛ dant in-
telligere noīatiuū infinite substātie sicut aliqđ vł ille
vel iste: qꝛ nullū certū suppositū significat ⁊ ꝓpterea
verbū tercie ꝑsone nō generat ꝑfectā sententiā in aīo
auditoris. ¶ Contra ita potest argui. si noīatiuꝰ itel- Obiectio.
ligitur in verbo tūc expresso ntō erit nugatio sicut di-
cendo ego scribo qꝛ noīatiuꝰ extra ponitur ⁊ nō in ver-
bo intelligit̄ ⁊ ita bis dr̄ sed hoc est incōueniēs. gᵒ ⁊c̄.
¶ Ad illud diceret aliquis ꝙ noīatiuo expresso nō am- Euasio
plius intelligit̄: qꝛ ꝑ p̄ṽc. qđ semel intelligit̄ nō iterū in-
telligitur. ¶ Sed ꝯtra manēte causa manet effectus: Obiectio
qꝛ causa īfert effectū sꝫ eadē causa intelligēdi noīati-
uū manet in ṽbo post expressionē eius ⁊ ante: qꝛ idm̄
significatū manet ⁊ modi significādi q̄ sūt causa itel-
ligēdi ntm̄ sicut gᵒ itelligit̄ ante expressionē ⁊ sic post
¶ Itē arguit̄ ꝑ a simile hic est nugatio homo aīal ⁊ li-
cet aīal exprimit̄ adhuc in hoīe intelligit̄: qꝛ aliter nō
esset nugatio gᵒ a simili si noīatiuꝰ itelligitur in ṽbo
debꝫ intelligi in eo ⁊ si exprimatur. ¶ Ad primū istoꝝ Ad primaꝫ
dicendū ꝙ quādo nominatiuꝰ exprimitur non ampli- obiectionē.
us intelligitur sicut dictū est: qꝛ sicut materia est potē-
tia ad diuersas formas et adueniēte vna forma non

ē materia ī potētia ad illā: et tñ manet eadē materia sed alio modo ⁊ alio qꝛ nūc est determinata ⁊ prius in detminata. Consimilit̄ verbū dat ītelligere ntm̄ propter suā dependētiā ⁊ expresso noīatiuo determīatur sua dependētia ⁊ ꝓpter hoc nō dat ītelligere noīatiuū ⁊ tñ manet idē verbū sub alio tñ modo significādi vñ non est eadē causa intelligēdi noīatiuū in vbo. expsso noīatiuo ⁊ āte ei⁹ expressionē. ¶ Ad aliud dicendū. q̄ quedā cadunt primo in ītellectu alicui⁹ ⁊ aliqua ex cō seq̄nti. vñ ea q̄ cadunt in ītellectu alicui⁹ ipis expssis adhuc intelligūt̄. ⁊ sic aīal cadit in ītellectu hoīs ⁊ ꝓpter hoc ⁊ si exprimat̄ adhuc in hoīe ītelligit̄. ⁊ ita erit hic nugatio homo aīal sed ea q̄ intelligūtur ex ꝯseq̄nti ipis expssis non intelligūtur: qꝛ nō manet eadē causa intelligēdi ipa q̄ prius fuit ⁊ sic intelligit̄ no⁹ in vbo.

Queritur vtrū noīatiuus casus noīs vel ꝓnoīs intelligit̄ in vbis prime et scđe ꝑsone. Et q̄ nō noīatiuus ꝓnoīs videt̄ qꝛ noīatiu⁹ pronoīs non est sine modo specifico ipius ꝓnoīs qđ g° nō dat ītelligere modū significādi speciecū ipius ꝓnoīs non dat intelligere nomen eiusdē: sꝫ verbū nō dat intelligere noīatiuū specificū ꝓnoīs qꝛ vbū ⁊ ꝓnomē ꝑ suos modos distingūtur. g° vbū nō dat intelligē ntm̄ ꝓnominis. ¶ Item ille noīatiu⁹ intelligit̄ in verbis prime ⁊ scđe ꝑsone q̄ añ inuētionē ꝓnoīs intelligebat̄ sed talis nō est noīatiu⁹/g° ⁊c. Maior ꝓbatur qꝛ posita causa ponitur ⁊ effectus: sed causa quare noīatiu⁹ intelligit̄ in verbis sūt significatū ⁊ modus significādi. cū g° idē erat significatū ⁊ mod⁹ significādi in verbo ante inuētionē ꝓnoīs et post illud noīatiuus erat

Primū argumentum.

Scđm argumētum.

intellectus ante pronois imposicionē et post minor sic illudq non ē in alio nō intelligit sz pnominū aute ei⁹ inuētionē nō erat. g° añ ei⁹ iuētionē nō itelligebatur in vbo. ¶ Item solū ille noīatiu⁹ intelligit in verbis prime et scde psone qui significat substanciā. a qua est nois imposicio: qr p precianū verbū significat agere vel pati qd est pprium substātie. a qua ē nois iposicio et pprium dat itelligere cui⁹ ē pprium: sz ntūs nois significat substātiā. a qua ē nois iposicio et nō ntūs pronois g° et c. ¶ Item ille ntūs itelligit qui significat substanciā a qua act⁹ potest egredi: sz a substātia significata p pronomē nō potest act⁹ egredi: qr actus nō egredit nisi a substātia qualificata: sz pnomē significat merā/g° et c. ¶ Ad illud dr q substātia significata p pnomen adqrit sibi qualitatē mediāte relatione et demonstratione. et pptera a tali substātia potest act⁹ egredi mediāte relatioe et demōstratiōe. ¶ Sz ḡtra hoc arguitur agē vel pati est pprium substātie. a qua ē nois iposicio sz talis substātia hz qualitatē intrinsecā: sz substācia significata p pnomē nō hz qualitatē intrinsecā sz extrinsecā. g° agē vl' pati nō est pprium substātie significare p pnomē. et p ḡsequēs ntūs qui talē substanciā significat in vbis nō itelligit. ¶ Item p prec. ex geminata substātia nichil pfectū generat vt si dr sū ego/referando pnoia verbis substātiuis licz g° pnoia adquirūt sibi qualitatē p relationē et demōstrationē: cū non possūt apponere. g° p eandē rōnē nec possūt supponē p relationē et demōstrationē: sz ille ntūs qui in vbis intelligit eis supponit. g° et c. ¶ Itē sicut in vbis prime et scde psone itelligit ntūs diffinit⁹ sic in vbis tercie psone intelligit noīatiuus diffinit⁹ sicut g° se habet ver

ba tercie psone. ad vba prime psone et scde sic se habet ntūs intellect⁹ in vbis tercie psone ad ntm̄ intellectū in vbis tercie et scde psone: sꝫ vba prime psone scde et tercie solū differt accidēte essencialiť eni ponūtur sub vna pte orōnis: sꝫ ntūs intellect⁹ in vbis tcie est ntūs nois et nō pnois/g⁰ etc. ¶ Itē nō diceret ꝙ ntūs nois nō itelligit in vbis prime et scde psone nisi qꝛ modus significādi ipius pnois hꝫ repugnātiā cū modis ipi⁹ verbi prime et scde psone: sꝫ modo significādi nois nō repugnat ꝙ sit tcie psone: qꝛ p prec. in primo nomen cadit sub oīb⁹ differētiis psōe. ita aliquis potest esse loquēs de seipo vl' ad aliud vl' de alio noi. g⁰ nō repugnat ꝙ sit prime psone. ¶ Itē oīe nomē est tcie psone qꝛ iposicio noim est certa persona sic iposicio nois est in tercia: sed illud ꝙ est tcie persone nō potest supponere vbo prime et scde persone vt itelligit. et p ꝯseqns nullū pronomē in verbo prime et scde psone itelligit. ¶ Itē per prec. in fine primi ipe facio ipe facis et tn̄ hoc pronomē ipe est scde persone sicut et nomē. g⁰ non potest supponere vbis prime et scde persone vt videť et p consequēs in ipo potest intelligi. ¶ Item nō bene dr̄ ipse facio ipe facis. nisi qꝛ ly ipe euocatur ad primā personā intellectā in vbo: sed nomē tercie persone est apcius ad euocandū ꝙ̄ pronomē tercie persone: qꝛ illud ꝙ euocatur debet habere significatū finitū et personā finitā et nom significatū hꝫ finitū et pnomē aut ifinitū. ergo cōueniēcius diceret sortes facio. s. facis ꝙ ipe facio ipe facis cū ergo pnomē potest supponere verbis prime et scde psone per locū a maiori et illud nomē vt videť. et ita in verbis prime et scde persone potest itelligi noiatiu⁹ nois sicut et pronois. ¶ Ad oppositū ille

noīatiuus intelligit in verbis prime et scde psone quo
expresso redditur locutio cōgrua: sz expresso noīatiuo
pronoīs cū vbis prime et scde persone reddit locutio
ɔgrua et expresso noīatiuo nois non ergo etc. qz p pre-
cianū cōgrue dicit ego scribo. et incōgrue dr pcian9
scribo. ¶ Itē per prec. in verbis prime et secūde psone
intelligit noīatiuus diffinit9: sed ntūs diffinitus est q
habz personā diffinitā: sed talis est noīatiu9 pronoīs
et ntūs nois non: quia nomē hz personā ɔfusam et nō
finitā. g° noīatiuus pronoīs intelligit et nō noīatiu9
nois. ¶ Item sicut se habet ntūs tercie psone ad ver-
bū tercie persone sic se habz noīatiu9 prime et scde per
sone ad verbū prime vel secūde persone. g° permuta-
tū sicut se habz noīatiuus prime et scde persone ad ver
bum tercie persone sic se hz noīatiuus nois ad verbū
prime vł scde persone: sz noīatiuus prime persone vł
scde non supponit vbo tercie psone: qz incōgrue dicit
tu currit vel ego curris. ergo ntūs tercie persone non
supponit vbo prie psone: sz qlibz ntūs nois ē tcie psōe
g° null9 ntūs nois itelligit in vbis prie vł scde psone.
¶ Ad qstionē dicat q nec itelligit i vbis prie et scde p-
sōe ntūs nois nec pnois nec pticipii: sz qdā ntūs cois
ad oēs istos. sequit eni ntūs nois g° ntūs sz nō ecōtra
sic de aliis. g° ntūs de sua rōne nō detminat se ad ali-
quē ntm particulare. vñ illa duo nō repugnāt q aīal
sit genus. et q nullū animal sit genus qz nullū aīal p-
ticulare ē gen9: sz aīal in coī est genus. Eodem modo
non repugnat q null9 ntūs particularis intelligit et q
noīatiuus comunis itelligit huius ratio est: quia ver
bum dat itelligere ntm nō sub alio modo significandi
ipsius nomīs nec pronoīs nec pticipii: qz per modos

significādi specificos distinungꝛ ptes abinuicē.gͦ op poꝛtꝫ ꝙ det ītelligere ntm̄ sub alio modo pſe significandi:ſꝫ tal'moꝰ nō est nisi ntūs ꝯmunis/gͦ oppoꝛtꝫ ꝙ det ītelligere ntm̄ coīem. ❡ Sꝫ cōtra quicq̄d ꝯtingit intelligere ꝯtingit significare.si gͦ ꝯtingit ītelligē ntm̄ comunē ꝯtingit ip̄m significare:ſꝫ nō potest significare nisi cū aliquo ī oꝛōe ꝯstruaꝛ:ſꝫ illud ꝙ ꝯstruiꝛ cū aliqͦ ꝯtineꝛ sub aliqua pte oꝛonis.gͦ ille ntūs cū nō sit nois nec ꝓnois nec pticipiū eſſꝫ sub aliq̄ pte oꝛois.⁊ sic ēent nouē ptes oꝛonis. ❡ Itē dato ꝙ talis eſſꝫ ntūs comis sic ponit nō ē ad oppositū ꝙ duplex sit significatū qđ dā.qđ ꝯuenit supioꝛi nō ſcđꝫ ꝙ ē extraneitas int supiꝰ ⁊ inferius cuiꝰ est hoc ē pꝛimū currere. ⁊ si hoc pꝛimū ꝯueniat supioꝛi oppoꝛtꝫ ꝙ ꝯueniat alicui īferioꝛi.aliđ est pꝛimū ꝙ ꝯuenit supioꝛi ſcđꝫ ꝙ supius sic eē genꝰ cōuenit aīali ſcđꝫ ꝙ supius est.⁊ aīal p ꝯparationē ad tale.pꝛimū ē extraneū hoī ⁊ ꝓpt hoc tale pꝛimū cōuenit supioꝛi ⁊ nō inferioꝛi:ſꝫ eē intellectū in v̄bo ntūs ſcđꝫ ꝙ superiꝰ est:qꝛ dato ꝙ sic tūc expſſo ntō nois eſſet oꝛo incōgrua ſꝫ hoc ē incōueniēs. gͦ illđ pꝛimū nō ꝯuenit supioꝛi nō ſcđꝫ ꝙ supius est.si gͦ ntūs in coī intelligiꝛ oppoꝛtꝫ ꝙ aliq̄s ntūs pticularꝛ intelligaꝛ. ❡ Propꝛea dꝛ aliꝛ ꝙ ntūs nois ītelligiꝛ pꝛīcipaliꝛ in v̄bis pꝛime ⁊ ſcđe pſone.⁊ ī v̄bis tercie pſone/ſꝫ differꝛ:qꝛ ī v̄bis tercie pſone ītelligiꝛ pſe in v̄bis pꝛime ⁊ ſcđe pſone intelligiꝛ mediāte suo vicario.s.ntō ꝓnois.vn̄ sicut actio serui dn̄o pꝛīcipaliꝛ attribuiꝛ.similiꝛ ntūs nois pꝛīcipaliꝛ ītelligiꝛ in v̄bis licꝫ hoc sit mediāte suo vicario. scilꝫ ntō ꝓnois. ❡ Sꝫ ꝯtra si verbū dat ītelligere ntm̄ nois pꝛīcipaliꝛ.aut gͦ hoc ē rōe modi significādi aut rōne significati ſꝫ nō rōne significati:qꝛ tūc oēe ver-

bū datītelligere ntm̄ nois sīplicit᷑ nec rōe modi signi-
ficādi: qꝛ mod⁹ significādi sub ꝓprietate ꝑsonali p̄rie
ꝑsone vl̄ scđe repugnat modo significādi sub ꝓprieta-
te ꝑsonali tercie ꝑsone: sꝫ sub tali ꝓprietate significat
nōis ntūs. ntūs g⁹ verbū prime ⁊ scđe ꝑsone nō dat itel
ligere ntm̄ nois p̄ncipalit᷑. ¶ Dicendū ē alit᷑ ad q̄stio-
nē q̄ in v̄bis prime ⁊ scđe ꝑsone intelligit᷑ ntūs ꝓnois
cui⁹ rō est in oī ↄstructiōe suppositi cū apposito fit cō-
structio p̄ modos significādi ꝓporcōnabiles: sꝫ verbū
prime ⁊ scđe ꝑsōe ↄstruit᷑ cū ntō ī eo itellecto sic᷑ suppo
sitū cū apposito. g⁹ tal' ↄstructio fit p̄ modos significā
di ꝓporcōnabiles ita q̄ mod⁹ significādi p̄ mod̄ fieri ī
apposito corn̄dꝫ mod⁹ significādi p̄ modū hītus ī sup-
posito ⁊ modo significādi p̄ modū inherēt̄ ī apposito
corn̄dꝫ mo⁹ ꝑse stāt̄ in supposito ⁊ mo⁹ sub ꝓprietate
ꝑsonali prime vl̄ scđe ꝑsone in apposito corn̄dꝫ mod⁹
significādi sub proprietate ꝑsonali prime vl̄ scđe per-
sone ī supposito: sꝫ suppositū sub tli ꝓprietate designa
tū nō ē nisi ntūs ꝓnois. ⁊ ꝓp̄t hoc ntūs ꝓnois in v̄bis
prime ⁊ scđe ꝑsone itelligit᷑. ⁊ qꝛ eadē substātia signifi
cat᷑ p̄ nom̄ ⁊ ꝓnom̄ iō ntūs nois ex ↄseq̄nti in ip̄is itel
ligit᷑. ¶ Ad primū argumētū cū dr̄ ntūs ꝓnois ⁊c̄. di-
cēdū q̄ verū ē ⁊ cū dr̄ verbū nō dat itelligere modū spe
cificū ꝓnois. dicēdū q̄ falsū est: qꝛ v̄bū prime ⁊ scđe ꝑ-
sone dat itelligere ntm̄ sub ꝓprietate ꝑsonali prime ⁊
scđe ꝑsone: sꝫ ntūs sub tli ꝓprietate designat⁹ nō ē ni-
si ntūs nois. ⁊ ntūs ꝓnois nō ē sine modo significādi
specifico ꝓnois. ⁊ iō licꝫ v̄ba prime ⁊ scđe ꝑsone p̄nci
palit᷑ nō dat itelligē modū specificū pronois ex ↄseq̄n-
ti: tn̄ ip̄m dat itelligē. ¶ Ad aliud dicendū ē. q̄ duplex
est ntūs. s. voc̄ q̄ ↄponit᷑ ex voce significāte ⁊ re signi-

Rn̄io ꝓpria ad q̄stionē.

ficata per modos significādi ipsius pronois ⁊ talis no
minatiuꝰ nō itelligebaꝉ ante iuencionē ꝓnois in ver
bo. alius est ntūs rei qui ē quidē ɔceptꝰ mēt' sub deter-
minato modo intelligēdi a quo accipiꝉ modus signifi
candi ipsius ꝓnois ⁊ talis ntūs intelligebaꝉ in verbis
prime ⁊ scde ꝑsone ante inuētionē ꝓnois. ¶ Ad aliud
dicendū ē. qꝫ eadē substātia significaꝉ ꝑ nomē ⁊ ꝓno-
men sꝫ diuersimode: qꝛ per nomē significaꝉ vt qualifi
cata est ꝑ pronomē aūt vt nō. ⁊ propꝉ hoc cū dꝉ qꝫ agere
vel pati est propriū substātie. a qua ē nois īposicio nō
excludiꝉ pronomē cū eandē substātiā significat. ¶ Ad
aliud dꝉ qꝫ verū est. qꝫ a substātia mera nō potest actus
egredi: qꝛ nichil opaꝉ nisi per qualitatē inclinātē ipm
ad opus: sꝫ cū ꝓnomē eandē substātiā significat quā
significat nomē: sꝫ nomē significat substātiā qualifi-
catā qꝛ substātia nois ē qualitata. vñ illud qꝫ dꝉ qꝫ ꝓ-
nomē significat substātiā merā referandū est ad mo-
dū significādi sꝫ nō ad significatū. vñ pronomē nō sup
ponit mediāte relatōe ⁊ demōstratōe qꝛ pronomē sup
ponit añꝙ aliqd refert vł demōstrat: qꝛ qualitas ē cau
sa demōstratōis ⁊ nō ecōuerso. vñ qꝛ aliqd ē quale ideo
demōstraꝉ. ⁊ nō qꝛ demōstreꝉ est quale similiꝉ qꝛ aliqd
est sēsibile sentiꝉ. ⁊ nō qꝛ sentiꝉ est sēsibile ꝓpꝉ istas rō
nes dꝉ qꝫ pronomē nō supponit ꝑ qualitē adqsitā me-
diāte relatiōe ⁊ demōstratōe. vñ argumēta hic probā
cia sūt ɔcedēda ꝙuis de necessitate nō ɔcludant. ¶ Ad
aliud dicendū est. qꝫ nō est simile de ntīs intellectis in
ṽbis prīe ⁊ scde ꝑsone ⁊ tcie. ⁊ de ṽbis differētibꝰ ꝑ per
sonas qꝛ drña ṽbor ꝑ ꝑsonas non est drña specifica
sꝫ drña accidētal' ꝓpꝉea illa ṽba nō distinguntꝉ penes
spēm ptꝫ: sꝫ nti itellecti i ṽbis prīe ⁊ scde ꝑsone et nti

itellecti in v̄bis t̄cie p̄sone distinguūt eēncialit̄. ¶ Alit̄
dicat̄ q̄ nt̄i itellecti i v̄bis p̄rie ꝛ scd̄e p̄sōe distinguūt a
ntis in v̄bis t̄cie p̄sone: qꝛ v̄ba nō dāt itellige rōe mo-
di significādi accidētal'. ꝛ qꝛ ct̄is mo⁹ significādi i ver-
bis p̄rie ꝛ scd̄e p̄sōe ē diuers⁹ a mō significādi v̄bi t̄cie
p̄sōe iō nt̄i in ipis itellecti ēēt diuersi ꝛ distīcti. ¶ Ad a
liud argumētū dicēdū ē. q̄ illd̄ argumētū ipedit seip̄z
qꝛ ex hoc q̄ nom̄ ē ꝯfusū ad oēs p̄sōas arguit p̄c. nom̄
eē t̄cie p̄sōe: qꝛ ꝯfusio ē cā t̄cie p̄sōe q̄ de se ifinita est vn̄
argumētū ꝯcludit oppositū. ¶ Ad aliud dicēdū ē. q̄ ꝓ
pter hoc n̄ dr̄ aliq̄d eē t̄cie p̄sōe qꝛ iponit̄ sub t̄cia p̄sōa
lite: s; qꝛ rō t̄cie p̄sōe i p̄ricipio aduenit vl' ꝯpetit q̄ q̄dē
rō est: qꝛ illd̄ poss; eē idē de quo fit sermo iter p̄mā ꝛ
scd̄a; p̄sonā: s; illa nō ꝯpetit cuilibet ꝓnoi ꝛ ꝓpt̄ hoc
aliq̄d ꝓnom̄ nō ē tercie p̄sōe. ¶ Ad aliud dicendū est
q̄ bn̄ dr̄ ip̄e facio ip̄e fac; : qꝛ ip̄e euocatur a t̄cia p̄sona
ad p̄mā p̄sonā itellectā i v̄bo vnomō scd̄; q̄ vult ex-
positoꝛ hoc ꝓnom̄ ip̄e p̄t euocari ad p̄mā p̄sonā vel
scd̄a; mag' q̄ nomē vl' aliq̄d ꝓnom̄ t̄cie p̄sōe: qꝛ nat̄a
t̄cie p̄sōe est maxīe ꝯfusa i hoc ꝓnoie ip̄e ꝛ ꝓpt̄ s̄itudi-
nē q̄ h; ad alias p̄sonas potest euocari s̄n adiutorio ꝓ
nois exp̄ssi dūmō itelligit̄ s; nec nomē nec aliq̄d aliud
t̄cie p̄sōe h; naturā s̄ilitatis ad alias p̄sonas. ꝛ ꝓpt̄ea
nō p̄t euocari sine ꝓnoie exp̄sso nisi forte hoc sit scd̄m
maiorē icōgruitatē vl' i ꝓprietatē ꝛ ꝓpt̄ea dicit p̄c. q̄
bn̄ dr̄ ip̄e facio ip̄e fac; : s; nō bn̄ dr̄ ille facio ille fac; s̄n
ꝓnoie exp̄sso per hoc apparet ad vltimū argumētū.

Primū ar-
gumētū. A

QUeritur vtrū nomē adiectiuū possit
supponere vt sic dicendo albus currit. Et vi
det̄ q̄ sic: qꝛ nomē ꝛ verbū distinguūtur penes suos mo
dos significādi s; verbum vt verbū potest apponere

cum significet p modū adiacentis ꝫ fluxus. ergo nom̄ vt nomē potest supponē. cū gº nom̄ adiectiuū sit nom̄

Scd'z argumētum B. potest supponē ꝟbo. ¶ Itē illud potest supponē qꝫ significat substāciā a qua act' potest egredi: ſꝫ nom̄ adiectiuū significat talem substāciā: qꝛ significat substanciā q̄litatē cū sit nomē/ gº ꝫc.

Terciū argumētū C. ¶ Itē mod' naturalr̄ exigit duos t̄minos. s. terminū ad quē et terminū a quo: sed nomē adiectiuū potest terminare fluxū verbi apte post. ꝫ ita potest eē in rōne t̄mini ad quē. gº eadē rōne potest esse i rōne termini a quo. Et qꝫ sic arguit̄ ad qd̄ cūqꝫ potest mod' t̄minari ab eodē potest modus īchoari: ſꝫ ad nom̄ adiectiuū potest mod' inchoari t̄minari. sic dicēdo hō est albus gº ab eodē potest mod' inchoari. ꝫ p ꝯseq̄ns potest termīari ꝫ supponē. Et ꝯfirmat̄ rō logice ꝫ dꝛ hō est alb'. albus p̄dicat̄ ſꝫ illa ꝓposicō potest ꝯsequēti: ſꝫ q̄n ꝯuertit̄ alb' sic supponit. gº ꝫc.

Quartū argumētū ¶ Item albus aut supponit aut nō si supponit habeo ꝓpositū. si nō gº hec ē vera albus nō supponit ſꝫ hic supponit. gº supponit ꝫ ꝯfirmat̄ a quo nō negat̄ supposito nisi ip̄m supponēdo ip̄m potest supponē. Sed a noīe adiectiō nō negat̄ suppositō nisi ip̄m supponēdo gº ꝫc. ꝫ similit̄ hec ē ꝯgrua alb' supponit vl̄ nō supponit: ſꝫ ꝯgruitas causat̄ ex corr̄ndencia modoꝝ significādi suppositi cū apposito. gº in ista oꝛone ē tal' corr̄ndencia: ſꝫ hic nō est aliud suppositū q̄ albus. gº albus supponit.

Quintū argumētū E. ¶ Item hec est ꝯgrua legens ꝓficio. gº hic legens supponit sed legens est adiectiuū/ gº ꝫc.

Sextū. F ¶ Item verbū significat p modū fluxus et fieri cui ꝓporcionat̄ nom̄ p modū h̄itus ꝫ quiet'ꝫ: ſꝫ verbū vt verbū nō significat p modū dependēt'ꝫ verbo qꝛ aliqd̄ ē verbū qꝫ significat substātiā vni' cuiusqꝫ p ꝓꝛē. qd̄ nō depēdet

ad aliud sicut verba substatiua. g° tali verbo modus habitus & quiet; est sufficiens principiũ ad determinãdũ eius fluxũ & fieri cũ g° nomen adiectiuũ significat per modũ habit⁹ & quiet; cũ sit nomẽ potest esse principiũ sufficiens fluxus ipsius vbi. ¶ Item qñ vno itellecto intelligit̃ aliud rõ que ꝯuenit vni ꝯuenit alteri sicut apparet de aiali & hoie: sꝫ nomẽ adiectiuũ dat itelligere nomẽ substantiuũ ꝓpter suã depẽdenciã vt videtur sicut vnũ relatiuoꝝ dat itelligere reliquũ. g° racio que cõuenit substãtiuo ꝯuenit adiectiuo sꝫ pse supponere ꝯuenit substãtiuo. g° pse supponẽ cõuenit adiectiuo. ¶ Ad oppositũ qd debet eẽ suppositũ opportꝫ ꝙ sit fixũ & pse stans q2 actus nõ egredit̃ a mobili: qa sic motus esset mot⁹ ꝙ ẽ cõtra aristotelẽ sed nomẽ adiectiuũ est dependẽs & nõ pse stans. g° &c̃. ¶ Itm̃ sicut se hꝫ substãtiuũ ad supponendũ ita se hꝫ adiectiuũ ad apponẽdũ g° ꝑmutari sicut se habꝫ substãtiuũ ad apponendũ sic se hꝫ adiectiuũ ad supponẽdũ: sꝫ substantiuũ nõ potest pse apponere g° adiectiuũ nõ potest pse supponere. ¶ Itẽ nom substantiuũ & adiectiũ sũt species nois distincte g° qd pse ꝯuenit vni repugnat alteri sicut qd pse cõuenit hoi repugnat asino: sꝫ pse supponẽ ꝯuenit substãtiuo g° repugnat adiectiuo. ¶ Ad questionẽ dicendũ est. ꝙ adiectiuũ potest supponẽ cõgrue sꝫ nõ perfecte. vñ hec ẽ ꝯgrua albus currit sꝫ nõ ꝑfecta ꝙ sit ꝯgrua. ꝓbatur q2 ad ꝯgruitatẽ oronis tria requirũtur ꝙ casus rect⁹ corñdet verbo finito & numerus nũero & ꝑsona ꝑsone: sꝫ illa tria ꝯtingit īueniri ī ita orone albus currit. g° hec ẽ ꝯgrua sꝫ ꝙ est imperfecta ꝓbatur q2 ꝑfectũ est illud ꝙ ꝓpria virtute attin-

Septimũ

Ad opposi.

Scdm

Tercium

Rño

git et imꝑfectũ est illud quod ab illa virtute deficit si-
cut homo est ꝑfectus: qñ potest in opationẽ hoīs ⁊ im
perfect⁹ qñ nõ potest: sꝫ sermones sũt inuẽti vt exprí-
mamus aliis qđ apud nos ẽ. finis g° sermonis est ge-
nerare intellectũ in aīo auditoꝝ sermo. g° qui potest ĩ
illũ finẽ dr̃ ꝑfectus. ⁊ q̇ nõ potest dr̃ imꝑfect⁹: sꝫ ꝓfe-
rens istã orõnẽ albus currit ꝑfectã sentẽtiã nõ gene-
Obiec. pꝛi. rat in aīo auditoꝛis. g° illa orõ ẽ imꝑfecta. ¶ Contra
si aliqua orõ sit ꝯgrua g° ẽ ꝑfecta. ꝓbatur qꝛ si orõ sit
ꝯgrua g° sic ponit̃ in genere orõnũ: sꝫ nõ ponit̃ in ge-
nere orõnũ nisi ꝑ suã foꝛmã: sꝫ foꝛma que dat esse ꝑfi-
cit ⁊ distinguit illud cui dat esse. si g° illa orõ sit ꝯgrua
Obie. scđa g° est ꝑfecta. ¶ Itẽ si albus nõ potest supponẽ perfe-
cte: qꝛ est dependens ad substantiuũ g° eadẽ rõne nec
albũ: sꝫ hec ẽ ꝯgrua logice: qꝛ hec est vera ꝑ accidẽs al-
bũ est lignũ: qꝛ lignũ est lignũ per se. ⁊ ita albũ suppo-
Aliter ad q̃- nit perfecte. ¶ Preterea dr̃ q͞ adiectiuũ nõ potest sup
stionem. ponẽ: qꝛ ad hoc q͞ aliqđ sit suppositũ. oppoꝛꝫ q͞ posset
cõfirmari rõne modoꝝ significãdi. ꝟbo rõne modoꝝ sũt
significãdi ipsius sꝫ in ꝟbo loq̃ndo in generali duo sũt
modi ratione quoꝝ apponit̃. vnus ẽ mod⁹ fluxus ⁊ fi-
eri. ⁊ alius est mod⁹ depẽdent꞉ similiter in supposito.
duo sũt modi q̇bus cõfoꝛmat̃ verbo. vn⁹ est modus ꝑ-
manent꞉ siue hĩtus ⁊ quiet꞉ corñdet modo fluxus ⁊ fie-
ri in verbo: qꝛ ita ẽ in naturalib⁹ q͞ mot⁹ terminat̃ ꝑ
illud q͞ est ꝑmanẽs. ⁊ nõ per illud q͞ est successiuũ ⁊ si-
cut mot⁹ se hꝫ respectu t̃mini sic mod⁹ respectu modi
ꝑmanẽt꞉. illud g° q͞ determinat fluxũ verbi oppoꝛꝫ q͞
sit permanẽs. adhuc ĩ supposito est mod⁹ ꝑseſtãtis. q̇
corñdet modo dependẽt꞉ in verbo: qꝛ dependẽs nõ ter-

minatur per quodcūqꝫ ꝑmanens: sed ꝑ illud ꝙ est per manens ⁊ ꝑse stans. vñ duo sunt principia sufficiētia ad suppositū. scilꝫ modꝰ ꝑse stantꝭ ⁊ modus ꝑmanētꝭ: sed vnꝰ deficit in hoc qđ dico albus: qꝛ licet significat per modū ꝑmanētꝭ i hoc ꝙ nomē est: tñ nō est ꝑse stās et ꝓpterea perse supponē nō potest. ⁊ ideo dr̄. ꝙ hec oro est incōgrua albus currit ⁊ impfecta incōgrua: qꝛ incōgruitas causat ex discōformitate suppositi cū apposito: sꝫ nomē adiectiuū nō ē suppositū. vñ licꝫ nūerus corrñdet numero ⁊ ꝑsona ꝑsone. ⁊ casus modo tñ deficit nature suppositi. ⁊ ita suppositū nō ꝯfirmat apposito impfecta ē: qm̄ nō generat intellectū ꝑfectū ī aīo auditorꝭ: sꝫ reducit ad aliqđ extrinsicū vt ad illud substantiuū ad qđ dependet ad sui perfectionē. ¶ Sed intelligendū est. ꝙ nomē adiectiuū ꝑ accidēs potest supponere sicut nom̄ adiectiuū in neutro gn̄re: qꝛ etꝰ substantiuū potest supponē ⁊ ideo supponit. ⁊ ita rōe substātiui ⁊ sic ꝑ accidēs. ¶ Sed ꝯtra. ꝙ adiectiuū posset supponē. videt qꝛ illud potest esse suppositū respectu v̄bi ꝙ potest ad ipꝫ ꝯpari scḋꝫ oēm rōeꝫ t̄minātꝭ: sꝫ nomē adiectiuum ē huiꝰmodi. gͦ ⁊c. Minoꝛ ꝓbat sic: qꝛ oēm rē dependentē potest adiectiuū determinare qꝛ modꝰ ꝑmanētꝭ ē illđ ꝑ qđ nom̄ ꝯfirmat v̄bo rōne fluxꝰ ⁊ fieri. cū gͦ nomen adiectiuū significat ꝑ modū ꝑmanētꝭ potest t̄minare fluxū v̄bi: sꝫ sequit fluxus ⁊ fieri. gͦ depēdētia ⁊ nō ecōtra gͦ fluxꝰ ⁊ fieri ē īferiꝰ: sꝫ qđ potest t̄iare īferiꝰ ⁊ supiꝰ cū gͦ nom̄ adiectm̄ significat ꝑmodū ꝑmanētꝭ pt̄ teriare fluxū v̄bi. ⁊ pt̄ t̄iare dependētiā v̄bi ⁊ ita nom̄ adiectiū pt̄ eē sufficiens suppositū. ⁊ ita ad suppositū nō req̄rūt duo pꝛīcipia sic̄ moꝰ ꝑse stātꝭ ⁊

Aliter

Obie. ꝯtra pꝛimam

modus ꝑmanēt; sicut dictū est in posiciōe: sȝ vnū suf-
Obiectō ꝯtra scd̄am. ficit. s. mod⁹ ꝑmanent;. ¶ Contra aliud arguit sic qd̄
repugnat alicui ꝑse nō potest ei ꝯuenire ꝑ accidens sicut irrationale ꝑse repugnat hoī ⁊ nullo⁹ ꝑ accidens
potest sibi cōuenire. Si g⁹ noī adiectiuo repugnat vt
Ad primaȝ obietionē. ꝑse supponat nō potest sibi ꝯuenire ꝑ accidens. ¶ Ad
primū istoꝝ est dicendū cū dꝛ q̄ terminat īferius ⁊ superius ⁊c̄. falsū est: qꝛ a diuersis modis essendi accipi-
piūt diuersi modi significādi sȝ diuersi sūt modi essen
di qb⁹ aliquid dr̄ esse fluens ⁊ dependēs: qꝛ aliq̄d est de
pendens q̄ nō est fluens. g⁹ ab illis modis significādi
essendi accipiūtur diuersi modi significādi: sȝ verbū
ꝯformatur supposito ꝑ suos modos significādi sed illi
modi significādi sūt diuersi quib⁹ dicit̄ fluens ⁊ depen
dens. ⁊ ita oppoꝛtȝ q̄ in supposito sit vn⁹ mod⁹ signi-
ficādi q̄ dete̅minet fluxū ei⁹ ⁊ alius modus significādi
termināns ei⁹ dependenciā. ¶ Ad aliud dr̄ q̄ illa ꝓposi
cio est falsa qd̄ repugnat alicui ꝑse sibi nō potest ꝯue-
nire ꝑ accidens: qꝛ graui repugnat ꝑse vt ferat̄ sursū
quod tn̄ potest sibi ꝯuenire ꝑ accidēs. ¶ Aliter potest
dici q̄ illa ꝓposicio. adiectio ꝑse repugnat vt suppo-
nat. est distinguēda ex hoc q̄ ly ꝑse dete̅minat ly suppo
nat. ⁊ sic maioꝛ ē vera sȝ sic nō sumit̄ in mioꝛi ꝑte vel
potest dete̅minare ly repugnat. ⁊ ita vl̄ medium varia
tur vl̄ mioꝛ est falsa. ⁊ sic ꝓposicio ē falsa ⁊ sic sumit̄ ī
Ad primuȝ argumē. A maioꝛi: scd̄ȝ q̄ ly ꝑse dete̅minat sibi ly repugnat. ¶ Ad
primū argumētū ꝑincipale dr̄ q̄ v̄bū apponit qꝛ signi
ficat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri simplicit̄ nomē supponit:
sed hoc est itelligendū cū sit fixū ⁊ hoc supponit ꝑse: sȝ
si adiectiuū hoc supponat ē per accidēs vel potest ne-

gari quod verbum &c. vnde verbum apponit et propterea non opportet quod nomen vnde nomen supponat. ¶ Ad aliud dicendum est quod minor est falsa quia a substantia qualitata quocumque modo significata non egreditur actus: sed quando significatur per modum per se stantis sed sic non significatur per nomen adiectiuum. ¶ Ad tercium cum dicitur adiectiuum terminat fluxum a parte post. ergo eadem ratione a parte ante. dicendum quod non terminat fluxum verbi a parte post per se sed per accidens: quia sic dicendo homo est albus ly albus enim apponitur pro re que est sub albedine. et ita per se non potest supponere quia per se non potest supponere. ¶ Vel aliter potest dici. quod licet adiectiuum apponat non opportet quod supponat: quia opportet quod actus egrediatur ab alio per se stante vel potest terminari aliud ad per se stans vel ad dependens. Et cum dicitur de conuersione dicendum est. quod iam non apponit pro re albedinis prout est sub albedine. et quando conuertitur supponit pro re que est subiectum albedinis et ita non supponit per se sed per accidens. ¶ Ad aliud dicendum est quod albus materialiter sumptum supponit sic dicendo albus supponit aut non supponit sed significatiue non supponit. ¶ Aliter dicatur quod ibi est falacia secundum quod a simpliciter cum dicitur albus non supponit hic supponit secundum quod et cum dicitur ergo supponit ibi accipitur simpliciter et ibi est falacia secundum quid ad simpliciter. Et si arguitur si supponit in oratione negante ipsum supponere. ergo supponit non valet consequentia. ¶ Ad aliud dicendum est. quod hec est incongrua legens perficio: quia est incongruitas accidentium copulatur enim participium quod est tercie persone cum verbo prime persone. vnde quando precianus admittit istam esse congruam intelligit pronomen prime persone precedere ly legens. et ita ly legens non supponit per se sed per accidens. ¶ Ad aliud dicendum est. quod sicut in nomine

Ad secundum B
Ad tercium C
Aliter ad illud.
Ad quartum D
Ad quintum E.
Ad sextum F.

modus perse stātis p̄supponit modū permanētꝫ simi-
liter in verbo modꝰ fluxus ꝛ fieri p̄supponit modū de
pendentꝫ. Et ꝓpterea oīe verbū supponit per modū
depēdentis. Et cū p͛rec. dicit ꝙ hoc verbū est significat
substātiā vniꝰ cuiusqꝫ. dicendū est ꝙ nō ītelligit ꝙ ver
bū significet p modū substātie: sꝫ p͛ro tāto dicit ꝙ ī na-
turalibꝰ illud dr̄ substātia rei ad quod fit resolutio: sꝫ
oīe verbū resoluit in hoc verbū est tanꝗ̄ ī illud quod
est radix. ꝛ ꝓpterea dr̄ substātia vel significare substā
tiā sꝫ tn̄ p modū dependētꝫ significat. ¶ Ad aliud dicē
dū est. ꝙ aliq̄d dare aliud ītelligere est duplicit̄ aut ex
p͛rimario intellectu aut ex scd̄ario. vnde qn̄ aliquid ex
p͛rimario ītellectu alicuiꝰ intelligit̄ opatio q̄ cōuenit
vni ꝯuenit reliquo sicut opatio que ꝯuenit hoī ꝯuenit
aīali: sꝫ substantiuū nō intelligit̄ in adiectio exp͛rima
rio ītellectu sꝫ ex scd̄ario. ꝛ ideo nō oppo͛rtꝫ ꝙ si suppo-
nere substātiuo ꝯuenit ꝙ cōuenit adiectiuo. ¶ Aliter
dicat̄ ꝙ nomē adiectiuū potest supponē: sꝫ adiectiuū
potest duplicit̄ ꝯsiderari scd̄ꝫ ꝙ ē dependēs ad suū sub
stantiuū: q͛ per p. h. adiectiuū dr̄ q̄si alii iūctum ꝛ sic
non potest supponē. vn̄ ad p͛rimū argumētū in oppo-
sitū cū dr̄ illud ꝙ debꝫ supponē dꝫ eē fixū ꝛ ꝑse stās ve-
rū est. vn̄ nomē adiectiuū scd̄ꝫ ꝙ nom̄ est fixū est. ꝛ sic
supponit ꝛ nō scd̄ꝫ ꝙ dependēs est ad suū substantiuū
et per hoc ad alia argumēta potest respondere.

Ad septi. G

Alit̄ da que-
stionem.

Queritur de constructione nomīatiui
cū verbo verū noīatiuus regat̄ a parte añ ex
vi ꝑsone vl̄ ex vi significatiōis. Et videt̄ ꝙ nō ex vi ꝑ-
sone: q͛ numerus ꝛ persona sūt subiuga p p͛rec. et P.
H. sed ntūs non regitur ex vi numeri gͦ nec ex vi ꝑsōe

¶ Item per precianū in scđo verba impsonalia si ex-
trinsec⁹ cōsiderēt̃ sūt tercie psone. si g° noīatiu⁹ exigē
tur a verbo rōne psone. v̄ba impsonalia possunt regē
noīatiuū a pte añ q̄ falsū est: q2 tūc impsonalia essent
personalia. ¶ Item psona per P.H. est personalis p-
prietas p quā aliquis loquit̃ de ipō ad ipm vel de ipso
sed talis proprietas est in pronoīe. si g° verbū rōne p-
sone exigeret noīatiuū a parte ante, pnomen exigeret
rōne persone: s3 pronomē nō exigit rōne psone g⁹ nec
verbo. ¶ Item verbū significat accidens cōcernēdo
subiectū: q2 significat in cōcretione exigit. g° aliquid
in quo exigit tanq̄ i subiecto rōne sue significationis
sed hoc nō est nisi casus noīatiu⁹. g° casus ntūs exigit̃
vel regitur rōne significatiōis & non ex vi persone.
¶ Item qñ aliquid attribuit̃ vni soli qđ cōuenit pluri
bus est attributio falsa: s3 exigencia nti a verbo ē rati
one pluriū & nō rōne psone tm̄. Si g° tal' noīatiui exi
gencia attribuat̃ verbo solū rōne psone. illa attribu-
cio est falsa nō g° solū ꝯstruit̃ ntūs ex vi psone. Minor
patet: q2 qñ est ꝯformitas psonaꝝ i aliqua or̃one dum
modo fit ibi discōformitas accidētiū est or̃o incōgrua
vt si dr̃ nos facio hic est ꝯformitas personaꝝ: sed quia
est discōformitas in nūero est oratio incōgrua. ergo
exigencia noīatiui a verbo nō solum in rōne persone
¶ Ad oppositū est prec̄. & oms gramatici.

SEcđo querit̃ vtrū ntūs p⁹ a pte rega
tur a v̄bo ex vi significatōis copulāt̃ vl' ex vi
psone. Et q̄ ex vi psōe pz: q2 p p.h. ꝯstructio nti cū v̄bo
a pte p⁹ regit̃ ex vi psone. ¶ Itē si dr̃ sū chithero hic eq
uocat̃ ly chithero ad hoc v̄bū sū: s3 equo° ē rōne psone

videtur ergo per ip̄m ly chithero ꝯstruit̄ ex vi p̄sōe sꝫ ly chithero ponit̄ a p̄te post. g° sic noīatiuꝰ ꝯstruit̄ cū verbo a parte post ex vi persone. ¶ Itē verbū substātiuū copulat ꝯsimiles casus: sꝫ a p̄te ante copulat ex vi persone. g° a p̄te post qꝛ copula essencialit̄ respicit p̄cedēs ⁊ subsequēs. ¶ Item per rōnē phi si verbū regēt ntīn a parte post ex vi significatiōis copulāt; cū p̄cipium descendēs a v̄bo retinet significationē verbi participiū regeret noīatiuū a parte post ex vi significatōnis copulant; sicut ip̄m verbū: sꝫ hoc est incōueniēs. g° ⁊c̄. ¶ Item si verbū substātiuū regeret ntīn a parte post ex vi copule cū eadē copula intelligit̄ in quolibꝫ v̄bo. quodlibꝫ verbū regeret noīatiuū a p̄te post ex vi copule sed hoc est falsū/ g° ⁊c̄. ¶ Ad oppositū nō est eadē cōstructio verbi cū ntō a parte āte ⁊ a p̄te post: qꝛ termi sūt diuersi/ g° ⁊c̄. et ꝯstructiōes sūt diuerse sꝫ ꝯstructio verbi cū ntō a parte post ē ex vi p̄sone g° nō ē a p̄te añ. Et cōfirmat̄ rō: qꝛ si eadē esset ꝯstructio a parte añ et a p̄te post tīn sicut verbū sp̄ exigit noīatiuū a p̄te ante sic sp̄ regeret noīatiuū a p̄te post ad hoc q̄ rō sit perfecta: sꝫ hoc non est verū qꝛ illa oro est p̄fecta ⁊ si nullus ntūs addat̄. ¶ Itīn numerꝰ ⁊ persona sūt subiuga: sꝫ verbū numerat̄ a p̄te añ. g° ⁊ persona ⁊ nō a p̄te post: sꝫ a p̄te post p̄t addi v̄bo sub īdifferētia vtriusqꝫ nūeri vt video hoies sꝫ simil' nō ē a parte añ: sꝫ oppoꝛtꝫ q̄ nomē ꝯfoꝛmat̄ verbo in nūero: qꝛ incōgrue dr̄ hoies currit verbū g° nō hꝫ aliq̄ dependētiā ad numerꝫ a parte post g° nec p̄ aliq̄ personā. ¶ Ad pꝛimū dicēdū ē q̄ causa exigencie noīatiui a parte exigēt; est dispositū significatū sub debito nūero debita persona: qm̄ hoc posito

ponitur talis exigētia et hoc remoto remouet illa exigencia qd potest demōstrari inductiue: qꝛ verbū rōne significati nō exigit solū noiatiuū a parte ante: qꝛ tūc primū exigeret talē noiatiuū cū significatū ipius verbi retineat nec rōne significati dispositi modo finito: qꝛ tūc verbū impsonale exigeret ntīn a parte añ cū hꝫ modū finitū nec rōne significati dispositi modo finito et debita psona qꝛ exigēt noiatiuū sub quocūqꝫ nūero. et sic cōgrue diceret hoies currit sicut hō currit. cū ergo vtrūqꝫ ē falsū manifestū est q̄ significatū dispositū debito modo debita psona. et debito nūero ē sufficiēs causa exigētie noim a parte añ ipius exigēt; a pte añ illius quod exigitur noiatiuꝰ est causa exigētie significatio significata substātie disposita debito casu debito nūero: qꝛ debita psona ita q̄ casus corñdeat nūero et persona psone et nūerus numero. Sed tñ lꝫ a parte exigēt; causa talis exigētie est significatū dispositū debito modo debita psona et debito nūero: tñ talis exigēcia denoiat a persona et nō a nūero nec a modo nō denoiatur a modo: qꝛ talis exigētia magis formalit respicit psonā q̄ modū: qꝛ modꝰ dicit inclinationē actꝰ ad sbām cōit añt et potest et ideo verbū impsonale hꝫ modū licꝫ nō personā: sꝫ psona dicit iclinationē actꝰ ad substanciā a pte ante. et illa psona ē formale respectu tal' exigētie per ꝯparationē ad modū. Sil'r magis denoiat a psona q̄ a nūero: qꝛ numerꝰ causat a persona et illa psona est nobilior nūero et a nobiliori hꝫ vnū qdqꝫ denoiari. vñ ex istis est manifestū q̄ ntūs dꝫ regi ex vi persone et nō ex vi alicuiꝰ alterius q̄uis sola persona nō sufficit ad eius exigenciam. ¶ Contra ista q̄ Obiectio.

verbū solū rōne modi exitat noīatiuū videtur ꝫ non rōne numeri nec rōne ꝑsone: qꝛ sicut se hꝫ modꝰ infinitiuꝰ ad accusatiuū. ita modus indicatiuꝰ ad noīatiuū sꝫ modus infinitiꝰ solū rōne modi ĩfiniti exigit accusatiuū. gͦ modꝰ indicatiuꝰ sub rōne modi indicatiui exigit noīatiuū. Probo minorē verbū ĩfinitiuū exigit accusatiuū sub quocūqꝫ modo nūero ꝫ sub q̄cunqꝫ persona: qꝛ ꝯgrue dr̄ me vel nos vl' illos disputare bonū est. gͦ verbū modi infiniti nō determinat sibi nūerū neqꝫ personā̄ gͦ solū rōne modi infinitiui exigit accusatiuū. ¶ Item si verbū rōne significati depēdentꝭ dispositi debitis accidētibꝰ vt numero ꝫ persona exigeret ntm̄. tunc cū nomē adiectiuū hꝫ significatū dependēs ad suū substantiuū ꝫ sibi ꝯformat in numero et ꝑsona ꝫ nomē adiectiuū exigeret suū substantiuuꝫ sed hoc est incōueniēs/ gͦ ꝛc. ¶ Ad primū istoꝝ dicendū est. qꝛ verbū modi ĩfinitiui exigit accusatiuū rōne significati dispositi modo nūero ꝫ ꝑsona sicut verbuꝫ modi indicatiui exigit ntm̄ ꝫ hoc ē manifestū cū verbū ipsonale modi infiniti. licꝫ hēat significatū dispositū modo ĩfinitiuo tn̄ non exigit accusatiuū ꝫ hoc nō videt alia cā nisi ꝑsoā: sꝫ qꝛ verbū modi ĩfiniti hꝫ rōeꝫ nūeri ꝫ ꝑsōe ꝯfuse. ideo exigit accusatiuū sub quocūqꝫ nūero et sub q̄cūqꝫ ꝑsona ꝫ nō qꝛ solū exigit accusatiuū rōne modi ĩfinitiui. ¶ Ad aliud dicendū est. qꝛ licꝫ in noīe adiectio reqrit nūerꝰ ꝫ ꝑsona deficit tn̄ ille modus q̄ reqrit ad exigētiā ntī sic p̄rꝰ dictū ē ꝫ huiusmodi tō est: qꝛ adiectiuū nō refert ad substātiuū sub rōne distātis: sed sub rōne qua est in subiecto q̄ est ens ꝫ exigētia nomī est rōne distātis. ꝫ ideo verbū cū significat

ratione distāt; qꝛ ī verbo ē ꝯposicio ⁊ etiā mod⁹ et eti
am adiectiuū significat sub rōne distāt; verbū exigit
noīatiuū sed adiectiuū nō. ¶ Ad primū argumētū cū
dr̄ nūerus ⁊ psona sūt subiuga. dicēdū ꝙ ver est sꝫ cū
psona est dignior nūero. ⁊ ideo mag; dr̄ regi rōne psōe
ꝙ rōne numeri ntūs a vbo: qꝛ ex quo psona ē dignior
nūero magis agit ad exigenciā nti ꝙ nūerus ⁊ hoc pꝫ
per experienciā: qꝛ si faba descēdēt sicut molaris tūc
lapis molar; cicius descendet ⁊ hoc quia vehemenci⁹
agit ꝯsimilit est de numero ⁊ psona. ¶ Ad scdm appa
rebit cū dicet de impsonalib⁹. ¶ Ad terciū dicendū ē.
ꝙ licꝫ in ꝓnoīe reperiat oīs psona. s. prima scda ⁊ ter-
cia tñ ibi deficit modus: ⁊ ita nō significat sub rōne di
stātis sicut ip̄m verbū quod req̄ritur ad exigenciā noī
et ideo licꝫ verbū exigat noīatiuū a parte añ ex vi pso-
ne nō tñ pronomē. ¶ Ad quartū dicendū ꝙ significā-
do accidēs cōcernēdo subiectū nō sufficit ad exigenciā
alicui⁹ subiecti: qꝛ tūc cū adiectiuū significet cōcernē
do subiectū adiectiuū exigēt suū substantiuū. ¶ Ad vl
timū dicendū est. ꝙ qñ aliquid ꝯuenit pluribus potest
vni soli attribui dūmodo ꝯueniat sibi formaliter: qꝛ a
forma fit denoīatio extra aliqd aliud. et ꝓpter hoc tal'
exigētia mag; denoīat a psona ꝙ ab aliquo alio. ¶ Ad
scdam questionē dicūt quidā cū petro. h. ꝙ noīatiuus
regit a verbo ex vi psone a parte post sicut a pte ante
et hoꝝ rō est: qꝛ noīatiu⁹ ꝯstruit intrāsitiue cū verbo
sicut noīatiu⁹ precedens. ⁊ ita vterqꝫ refertur ad ean-
dē personā sicut g° noīatiu⁹ a pte añ regit ex vi psone
sic. g° ntūs a pte post regitur ab eadē persona: sꝫ illa
ratio non videtur ligare quia si dicitur ego video me

Ad' primū principale.

ly ego et me referūtur ad eandem personā. & tn̄ ly ego cōstruit̄ trāsitiue & ly me trāsitiue. Quis ergo alii duo casus referant̄ ad eandē psonā nō opportet q̄ habeat eandē cōstructionē cū verbo & hoc est cōcedendū. vn̄ dicendū est q̄ ntūs regitur a verbo a pte post ex vi significati copulātis & nō ex vi persone: q2 ex quo v̄bū regit noīatiuū a pte an̄ ex vi persone a parte an̄ nūeratur & psonat̄. & propt̄ hoc opportz q̄ noīatiu9 cōformet̄ v̄bo in numero & persona a pte ante: q2 male dr̄ tu lego vel nos lego. g° eadē cōstructōne nō cōstruit̄ ntūs a parte post: q2 verbū a pte post nec nūeratur nec psonat̄ & signū huius ē: tn̄ sibi a parte post potest addi casus sub vtroq3 nūero: & quacūq3 psona licz g° ntūs a parte an̄ regit̄ ex vi persone nō tn̄ a pte post s3 ex significati copulātis. ¶ Ad primū cū dicit̄ P. H. q̄ oīs cōstructio &c. dicatur q̄ mētitur alit̄ tn̄ potest dici q̄ ibi ē cōstructio rōne psone: q2 ntūs casus euocat̄ a v̄bo a t̄cia psona ad primā s3 equocatio est rōne psone. vnde ibi ē cōstructio rōne persōe: q2 psona ī verbo euocat psonā ī ntō: s3 tn̄ rōe psoē nō est regimē s3 rōne significati copulātis per illud. ¶ Ad terciū argumētū cū dr̄ sum cithero hic ly cithero euocat̄ rōe psōe s3 tn̄ rōe psōe ntūs exigitur vl' regit̄. ¶ Ad terciū dico q̄ v̄bū est q̄ exigit v̄bū substātiuū ntūm a parte an̄ et a pte post: s3 tn̄ nō opportz q̄ vtrūq3 ntūs eodē modo a v̄bo regatur: q2 verbū a parte ante nūeratur & psonat̄ sicut prius declaratur et non a pte post. & ideo exigit noīatiuū a pte ante ex vi persone & non a parte post sed ex vi significati copulātis. ¶ Ad quartū dicendū q̄ eadē copula est ī hoc psē ens q̄ reperit̄ in hoc verbū substātiuū est non dicit

P. H. ꝙ hoc participiū ens copulat hoc verbū substā-
tiuū Est. ⁊ hoc videtur per prec. quia ipse dicit ꝙ quo-
scunq3 casus exigunt verba eosdē casus exigūt parti-
cipia ab eis descendētia. ¶ Ad vltimū dicendū est. ꝙ
licet eadem copula que reperitur in hoc verbo substā
tiuo est. reperit in quolib3 alio verbo ⁊ tn̄ in aliis ver
bis reperitur est finita ⁊ tminata ⁊ hoc apparet: quia
idē est dicere legit ⁊ est legens. ⁊ ideo in aliis vbis non
est copula rōne cui⁹ noīatiuo potest copulare cū noīa
tiuo licet talis copula reperitur ī verbo substātiuo.

Queritur vtrū vocatiu⁹ casus potest construi cum verbo rōne suppositi. Et ꝙ sic videtur p precianū in scdo illud quoq3 notandū ꝙ imparatiua vocatiuis cōiuncta faciūt orōnē pfectā: sed non est orō perfecta sine supposito. g° vocatiu⁹ cū verbis imparatiuis scde psone ↄstruitur in rōne suppositi. — Primū arg

¶ Itē per prec. in maiori verba recipiūt ꝓposicionē p apposicionē: q3 ī illis intelligit ntūs ⁊ vocatiu⁹ ⁊ noīatiu⁹ ⁊ vctūs nō recipiūt ꝓposicionē p apposiciōe3 vult g° prec. ꝙ in verbis ītelligit vocatiu⁹ sicut ntūs sed noīatiuus expressus cōstruit cū verbis in ratione suppositi g° et vocatiu⁹. ⁊ ↄfirmat rō. verba prime psone ⁊ scde persone dant ītelligere orōnē plenā ⁊ pfectā: q3 in ipsis ītelligit ntūs quo expresso ↄstrui potest cū illis rōne suppositi: sed vctūs ītelligitur ī aliquib⁹ verbis que dant intelligere orōe3 pfectā vt si dicat lege s3 hoc nō esset nisi vctūs intellect⁹ poss3 ↄstrui in rōne suppositi q3 sine supposito nō est orō pfecta. — Scdm arg.

¶ Itē ista orō est perfecta willelme scribe g° est ibi cōformitas suppositi cū apposito. s3 hic nō est aliqd suppositū — Terciū ar.

nisi vocatiuus casus/g° ⁊c̃. Et ↄfirmat ratio p p̄zecia
nū sicut bn̄ dr laurētius scribit sic bn̄ dr laurenti scri-
be sicut g° ly laurēti⁹ supponit i p̄zima ōrone sic laurē
Quartū argumētum. ti in scd̄a ōrone. ¶ Itē sicut se hz ntūs ad verbū modi
indicatiui sic vctūs casus ad verbū modi īparati: sed
ntūs casus ↄstruit cū verbo idicati modi rōne suppo-
siti g° ⁊ vctūs casus ↄstruit cū v̄bo modi impati rōne
Quītū ar. appōiti. ¶ Itē q̇cq̇d cōstruit cū verbo vł ↄstruit rōne
suppoiti vł appoiti vł ē determinatio suppositi vł appo
siti: sꝫ vctūs cal⁹ nō ↄstruit cū v̄bo rōne appositi: quia
nō est aptusnatus specificare v̄bū vł actū verbi nec ē
determinatio suppositi nec appositi q̄d de se est manife
stū. g° vocatiu⁹ cōstruit cū verbo i rōne suppositi ꝙ āt
vctūs ↄstruit cū v̄bo. ꝓbo qꝛ p p.h. cōstructio ē ↄgrua
dictionū ordinatio: sed vctūs ↄgrue ordinat cū verbo
g° cōstruit cū eo ⁊ seq̇tur ↄstruit g° regit: qꝛ cōstructio
Sextū arg. est p modos significādi a q̇b⁹ causat regimē. ¶ Item
per p̄zec. in p̄zīcipio scd̄i ntūs ⁊ vctūs itrāsitiue ↄstru-
untur cū verbis. i. in vnā p̄sonā ꝓferri possūt: sꝫ ntūs
Septi. arg ↄstruit cū verbo i rōne suppositi g° ⁊ vocati⁹. ¶ Itm̄
illud potest suppone verbo ꝙ significat substātiā a q̄
Octa. arg. act⁹ potest egredi vt si dr willelme lege. g° ⁊ c̃. ¶ Item
ad suppositū tria req̇runt. s. corrīdētia v̄bo in nūero
casu ⁊ p̄sona: sꝫ illa tria repetiūt i vtō respectu v̄bi se
cūde p̄sone modi īparatiui: qm̄ cal⁹ corrīdꝫ modo nūe
ris numero ⁊ p̄sona p̄sone vctūs g° potest supponere
respectu v̄bi īparatiui. ¶ Ad oppositū ē p̄zec. qui rep-
hendit i fine p̄zimi triphonē q̇ posuit. Tu esse tm̄ vctī
casus eo ꝙ solū cōstruit cū verbo scd̄e p̄sone hoc remo
uet p̄zec. dicēs ꝙ sicut ↄstruitur cū verbis scd̄e p̄sone

sic potest cōstrui cū aliis verbis: qꝛ sicut bene dr̄ willel me lege sic bene dr̄ willelme ego lego ⁊ willelme ip̄e le git sicut gͦ vocatiuꝰ non ꝯstruitur i rōne suppositi cū verbis pꝛime vel sc̄de psone sic nō construit in ratiōe suppositi cū verbis sc̄de persone. ¶ Item si vocatiuꝰ posset supponere verbis secūde psone cum hoc verbū est copulat cōsimiles casus posset copulare vocatiuū cū vocatio. ⁊ sic bene diceret willelme esto bone sꝫ hoc est cōtra pꝛecianuꝫ in maioꝛi dicentē qꝫ dicendum est willelme esto bone. ¶ Item si vocatiuus supponeret verbo/hoc maxime esꝫ verbo modiꝰ iparatiui: sꝫ hoc est falsū qꝛ si sic aut ergo rōne modi aut gͦ rōne talis modi nō rōne modi: qꝛ sic quodlibꝫ verbum cuiuslibꝫ modi posset cōstrui cū verbo in ratione suppositi nec rōne talis modi vt ratōe imparatiui: qꝛ tūc optatiuꝰ modus exigeret aliqueꝫ causā specialē respectu talis modi et sic de aliis modis sed hoc est falsum. gͦ ⁊c̄.

¶ Item omne suppositū verbo sc̄de psone potest contrahi ad aliā personā per conceptionē vt ego ⁊ tu cur rimus: sed vocatiuꝰ nō potest cōtrahi ad pꝛimā perso nā p conceptionē: quia incōgrue dicit ego ⁊ willelme currimꝰ. gͦ vocatiuꝰ nō potest supponere verbo sc̄de persone. ¶ Item omne suppositū verbo sc̄de psone hꝫ referri vel cōtrahi ad aliā personā p ꝫeuma vt. s. cur rit ⁊ tu: sꝫ vocatiuꝰ nō potest sic cōtrahi ad aliā perso nā qꝛ incōgrue dicit. s. currit ⁊ willelme gͦ vocatiuꝰ nō potest cōstrui cū verbo sc̄de psone in rōne supposi ti. ¶ Item duo diuersi casus sc̄dm eādē hitudinē non possunt ꝯstrui cū verbo ex eadē parte qꝛ incongrue di catur. s. videt p. virgilio sꝫ vetūs ⁊ ncīis construuntur

cum verbo scḋe persone ex eadē pte. vt si dicio willel-
me tu lege g° nō ꝯstruitur scḋꝫ eandē hitudinē sꝫ ntūs
cōstruit in rōne suppositi non g° vctūs. ¶ Ad questio
nē dicendū est. ꝙ vocatiu⁹ potest supponē sꝫ duplex est
suppositū. s. actuale ⁊ potētiale. suppositū actuale est
ꝙ significat substanciā cui inest actualiter actio ipoꝛ-
tata p verbū ⁊ sic solū ntūs casus est suppositū. Sup-
positū potētiale est ꝙ significat substātiā cui inest a-
ctio ipoꝛtata p verbū in potētia ⁊ nō actu ⁊ sic vocati
uus casus ē suppositū: qꝛ vctūs significat substanciā
excitatā ad actū qꝛ nō dū agit sꝫ aget ⁊ hoc ꝯfirmatur
sicut supponit ṫminus scḋm ꝙ act⁹ ṽbi sibi attribuiṫ
sꝫ sic dicēdo willelme scribe hic act⁹ verbi attribuiṫ vo
catiuo nō in actu sꝫ in potētia. g° vctūs ē suppositū in
potētia ⁊ nō in actu. ¶ Cōtra. si vctūs sit suppositū ī
potētia aut g° est suppositū ī potētia cū actu aut ī po-
tētia ante actū si pꝛimomō sic est suppositū actuale si
scḋomodo tūc nō est suppositū: qꝛ ꝙ est in potētia añ a
ctū nō ē. vt ꝙ ē aīal ī potētia añ actū nō ē aīal. ¶ Itm
si vctūs diceret suppositū potētiale qꝛ significat sub-
stanciā cui actus nō inest actu sꝫ potētia tūc ntūs sup
ponēs verbo de futuro nō eēt suppositū actuale sꝫ po
tētiale sꝫ illud falsū ē/ g° ⁊c. ¶ Alr ad questionē dicaṫ
ꝙ vctūs actualiṫ pt̄ supponē ⁊ hoc pbaṫ p rōnes supe-
rius positas: qꝛ vctūs intrāsitiue ꝯstruiṫ cū ṽbo a pte
ante sicut ntūs p pꝛec. sicut. n. ntūs supponit actuali-
ter verbo siṁr ⁊ vctūs ⁊ ꝯfirmatur: qꝛ vctūs significat
per modū habitus ⁊ quietis cuius pꝛopꝛiū est suppo-
nere nec impedit ꝙ est casus obliquus: quia si dicitur
foꝛtē legere est bonum ly foꝛtem est oliquus: et tamen

supponit huic verbo legē ꝯsimili dicit de vocatiuo ꝙ nō obstante ꝙ sit casus obliquus: qꝛ significat substā ciā excitatū ad actū ꝑ modū hicus ⁊ quiet; potest supponere verbo significāti actū excitatū dūmodo sit sibi ꝯforē scđm numerū ⁊ personā cuiusmodi ē verbū modi imparatiui scđe ꝑsone. ¶ Ad primū argumentū in oppositū. dicendū ꝙ prisc. reprehēdit triphonē q̇ dixit ꝙ vocatiuꝰ additꝰ scđe persōe: qm̄ bn̄ potest addi aliis ꝑsonis sꝫ tūc non sequtur ꝙ supponit aliis personis/gº non supponit scđe ꝑsone. ¶ Ad scđm cū dr̄ tūc bene diceret willelme esto bone ꝯcedit. ⁊ cū dr̄ per prisc. willelme esto bonꝰ. dicendū ꝙ magꝭ bn̄ dr̄ willelme esto bonus: qꝛ vocatiuꝰ ipoꝛtat excitationē que aliā ꝯstructōnē videt ipedire ntūs aut nō ⁊ sic intellexit prisc. sꝫ tn̄ vtrūqꝫ bene dr̄ sꝫ vnū magꝭ. ¶ Sed ꝯtra vocatiuꝰ impoꝛtat excitationē sed illud qđ debꝫ apponere dꝫ determinare. ⁊ etiā specificare vbō gº repugnat apponere qꝛ excitatio repugnat determiatiōi. ¶ Ad primū dicēdū est. ꝙ vocatiuꝰ potest dupliciꝰ ꝯsiderari aut inquātū impoꝛtat excitationē. ⁊ sic non potest apponē sicut ꝯcludit argumētū aut scđm ꝙ est casus absolutꝰ ⁊ intrāsitiuꝰ ⁊ sic potest apponē. ¶ Ad aliud argumētum cū dr̄ nomē supponēs verbo scđe persone hꝫ reduci ad aliā ꝑsonā dicendū est. ꝙ hoc ē ītelligēdū qn̄ noīatiuꝰ supponit ⁊ nō de vbō ⁊ per illud ad aliud. ¶ Ad vltimū dicendū ꝙ verū est. ꝙ duo diuersi casus eidē verbo nō possunt supponē nisi mediāte cōiunctiōe copulatiua vnde qn̄ ntūs supponit verbo. ⁊ vocatiuꝰ alii v̄bo potest supponē licꝫ nō eidē ⁊ hoc vbō manēte sub rōe suppositi. ¶ Ad terciū argumētū qđ erat omissū cū sic dr̄

si vocatiuus supponit verbo ĩparatiuo aut ergo rõne
modi ꝛc. dico q̄ rõne modi ĩparatiui cõformis vctõ
numero ꝛ psona ꝛ nõ rõe modi ĩparatiui absolute: qꝛ
tũc verbũ ĩpersonale impatiui modi exigẽt vocatiuũ
in rõne suppositi q̄ simplicit̃ est falsũ: qꝛ tũc impsona
le esset psonale. ꝛ cũ dr̃ alii modi exigerent aliquẽ cau
sam specialẽ. dicendũ q̄ hoc nõ opportet qꝛ mod⁹ ĩpa
ratiu⁹ hꝫ quãdã naturã specialẽ cũ vctõ quã nõ conti
net reperire ĩ aliis modis: qꝛ verbũ ĩparatiuũ signifi
cat p modũ excercitant̃ ꝛ vctũs casus ẽ maxie excerci
Rño ppria tat⁹. ¶ Aliter tñ dicendũ est ad questionẽ q̄ vctũs ca⁹
potest construi cũ verbo ĩparatiuo scdе psone ꝛ ab eo
regi: sꝫ nõ in rõne suppositi. Racio primi est qꝛ vctũs
significat substantiã excercitatã ad aliq̃d agendũ sub
rõne scdе psone: sꝫ modus impatiu⁹ scdе psone signifi
cat actũ vt respectu cui⁹ aliquid excitat̃ siue p moduꝫ
excitãt̃ ꝛ hoc sub rõne scdе persone. ꝛ ita vctũs ꝛ mo⁹
ĩparatiui scdе psõe habẽt modos significãdi pporcio
nales ꝛ q̄ sic se hñt vnũ cũ alio potest ꝯstrui ꝛ ab eo re
gi. vñ vctũs ꝯstruit̃ cũ ĩpatiuo ꝛ regit̃ ab eo: sꝫ nõ sub
q̃cunqꝫ psona qꝛ vctũs solũ det̃minat sibi scdaꝫ psonã
et ideo nõ ꝯstruit̃ cũ v̾bo ĩpatiuo t̃cie psõe cũ aliis: tñ
modis v̾boꝝ ꝯstruit̃ vctũs sub oĩ psona: sꝫ ab illis nõ
regitur q̄ ꝯstruit̃ cũ verbis alioꝝ modoꝝ sub oĩ psona
Probat̃ qꝛ cõstructio est ꝯgrua dictionũ ordinatio: sꝫ
incõgrue ordinãt̃ dictões. vt si dr̃ willelme ego lego ꝛ
sic de ceter̃: sꝫ nõ regit̃ ab illis qꝛ regẽ est ꝯferre dctõeꝫ
ita q̄ stet in tali causa vl̃ in tali. Sꝫ vocatiu⁹ nõ cau
satur ab aliquo posito ĩ sermone vt stet ĩ tali casu: sed
de se hoc habꝫ cũ significet substanciã excitatã que so

lum per vocatiuū significatur. Racio scđi ē quare vocatiuus nō ꝯstruitur in rōne suppositi: qꝛ illud qꝫ debꝫ suppone̅ dꝫ significare substanciā p se stant̄: sed sic solum significat̄ substātia per ntīm ⁊ nō per vctm̄: qꝛ vocatiu9 est dependēs solū. g° ntūs supponit ⁊ vocatiu9 nō. ⁊ hoc videt̄ p p̄cē. qꝛ om̄e verbū significat age̅ vl̄ pati qꝫ est ꝓpꝛiū substātie. a qua ē imposicio nois sed iposicio nois est i ntō. g° om̄e verbū significat age̅ vl̄ pati qđ est pꝛopꝛiū substātie significate per ntm̄. ⁊ ita solū ntūs ꝯstruit̄ i rōne suppositi ⁊ nō vctūs. ¶ Ad pꝛimū argumētū cū dr̄ ipatiua vocatiuis ꝯiūcta ⁊c̄. dicēdū est qꝫ ē verꝫ ⁊ iō vocati ꝯstruūt̄ cū ipatiuis ⁊ ab eis regūt̄: sꝫ nō ꝯstruūt̄ in rōne suppositi: qꝛ in vocatiuis itelligūtur nti q̇ ꝯstruūt̄ rōe suppositi p illō. ¶ Ad scđꝫ cū dr̄ vctūs intelligit̄ i v̄bo ipatatiuo ꝯcedat̄ sꝫ nō vt suppones p ipm̄ itelligit̄ ntūs q̇ supponit ⁊ cū dr̄ ntūs intellect9 in verbo ꝯstruit̄ cū ipo in rōne suppositi cōcedatur ⁊ cū dr̄ g° similit̄ ē de vctō. dicendū qꝫ ꝯsequētia nō valet: sꝫ quo ad hoc tenet similitudo: qꝛ sic̄ ntūs intelligit̄ in verbo cū eo ꝯstruit̄ ⁊ ab eo regit̄: sꝫ quo ad aliud nō tenet similitudo: qꝛ sicut ntūs cōstruit̄ in rōe suppositi sic vctūs qꝛ ntūs significat modū p se stātis ⁊ vctūs per modū depēdent̄. ⁊ iō potest ꝯstrui in rōne suppositi ⁊ vocatiuus nō. ¶ Ad terciū per illud willelme lege hic est perfecta. ⁊ tamē ly willelme nō supponit sꝫ per ipsum intelligitur noīatiuus qui supponit qui intelligit̄ in illo sicut dictū est. ¶ Ad quartū cum dicit̄ sicut se habet noīatiuus ⁊c̄. Dicendum qꝫ hoc est falsum: qꝛ noīatiu9 se hꝫ ad verbū indicatiui modi qđ significat substātiā per modū p se stant̄. ⁊ ꝓpt̄ hoc cū eo ꝯstruit̄ in rōne suppositi sꝫ vctūs se habet ad verbū

Ad pꝛimuꝫ argumētū.

Ad scđm.

Ad terciuꝫ.

Ad quartū.

modi imparatiui qđ significat substantiā exatatā ad actū per modū dependent;. & ideo cū eo ꝯstrui nō potest in rōne suppositi: q₂ suppositū deb₃ esse fixū & etiā pse stans sicut p₂ius dictū est. ❡ Nota ꝙ vocatiuꝰ casus nō potest suppone ꝟbo potest auctozitate Petri Helie etiā Januēsis ī suo.

Ad quintū. ❡ Ad quintū cū dr̄ quicqđ ꝯstruit̄ &c. dicat̄ ꝙ si illa maio₂ vniuersalr̄ itelligit̄ ē similiter falsa: q₂ vocatiuꝰ ꝯstruit̄ cū verbo īdicatiui modi sub quacūq₃ ꝑsona. & tn̄ non est suppositū nec appositum nec dētminatio alteriꝰ: s₃ si maio₂ sic intelligit̄. s. ꝙ oē ꝯstruitū cū alio. ita ꝙ regitur ab eodē verbo aut ē suppositū &c. dicendū ꝙ tūc est vera de oī eo qđ ꝯstruitur cū aliis verbis a ꝟbo imparatiuo: s₃ de vbō qui ꝯstruitur cū verbo īparatiuo h₃ instātiā: q₂ modꝰ impatiuꝰ sicut p₂ius apparet h₃ quādā naturā specialē cū vbō q in aliis verbis nō reperit̄. ❡ Aliter tn̄ dr̄ ꝙ vocatiuus nō est suppositū nec appositū sed dētminatio modi īparatiui.

Ad sextum. ❡ Ad aliud cū dr̄ ꝙ ntūs & vocatiuꝰ intrāsitiue &c. dico ꝙ lic₃ vctūs cōstruit̄ intrāsitiue cū verbo non tn̄ ꝯstruit̄ in rōne suppositi: q₂ significat ꝑ modū depēdent;. vñ ntūs & vocatiuꝰ rōueniūt in cōstructione ītransitiua cū ꝟbo. nō tn̄ ꝯueniūt in ꝯstructiōe ītrāsitiua rōne suppositi nec sic ītellexit p₂ec. ❡ Ad aliud cū dr̄ ꝙ illud potest suppone ꝙ significat substātiā &c. dicendū ꝙ illud ꝙ significat substātiā a qua potest egredi p₂out sic significat̄ illud potest eē̄ suppositū: sed a substātia vt sic significat̄ ꝑ vocatiuū nō potest actꝰ egredi cū illa substātia sic significat̄ per modū dependent; & nō per modū pse stant;. & ideo vctūs suppositū esse nō potest. ❡ Ad vltimū dicit̄ ꝙ cōueniēcia ꝟbi cū

aliquo casuali in numero casu et psona ꝛc̄. nō sufficit ad hoc ꝙ aliqđ casuale construit cū verbo in rōne suppositi: sꝫ requirit ꝙ illud casuale significet per modū pse stantꝭ. vnde licet inter vocatiuū ꝛ verbū iparatiui modi scde psone sit ꝯueniētia in pdictis accidētibꝰ: qꝛ tñ vocatiuꝰ nō significat per modū pse stātꝭ nō potest cōstrui cū verbo impatiuo in rōne suppositi.

Queritur vtrū ablatiuus positus in designatione ꝯsequētie potest poni absolute. Et videtur ꝙ nō qꝛ ꝯstructio est cōstructibiliū vnio p p.h. ꝛ per prec̄ cōstructio ē ꝯgrua dictionū ordinatio: sꝫ qñ ablatiuus ponit in designatiōe ꝯsequētie ꝯgrue ordinat. gᵒ ꝛ construit sꝫ cōstructio ē p modos significādi ꝓporcionales. si gᵒ ablt͞us designatōe ꝯseqncie ponitur ergo ꝯstruit sꝫ talis ablatiuꝰ regit gᵒ nō absolute ponit. — Primuz argumētum.

¶ Item casus est hītudo substātie ad actū sꝫ ex tali hītudine casus ablt͞us qñ ponitur i designatiōe ꝯñe hꝫ ꝓprietatē casꝰ. gᵒ hꝫ hītudinē substātie ad actū sed ex tali hītudine cātur regimē ergo ablt͞us in designatōe ꝯñe regit ꝛ nō absolute ponit. — Scdꝫ argumentum.

¶ Item p prec̄. ablatiuꝰ casus est ꝓprius caꝰ passiuoꝝ sꝫ ꝓpriū nō potest absolui ab eo cuiꝰ est propriū gᵒ ablt͞us non potest absolui a ꝯparatione eiꝰ ad passiū sꝫ ex tali cōparatōe cātur regimē. ergo ablt͞us nō potest solui a regimine. — Terciū argumētum.

¶ Item ablatiuꝰ est casus transitiuꝰ: qꝛ per precianū scdo nt͞us ꝛ vocatiuꝰ casus intrāsitiui sūt. alii aūt trāsitiui gᵒ vbicūqꝫ ponitur cōstruit trāsitiue tūc arguit sic qđcunqꝫ ꝯstruitur trāsitiue nō potest poni absolute: sꝫ ablatiuꝰ positus in designatiōe ꝯseqncie cōstruitur trāsitiue sicut iā probatū est gᵒ nō ponit absolute — Quartū argumētum.

Quītū arg ¶ Itē si casus ablatiuus posset poni absolute aut hoc esset rōne casus simpliciť: ⁊ tūc quilibȝ casus possȝ poni ī designatiōe ꝯseq̄ncie ⁊ hoc absolute qđ est simpliciter falsū aut hoc eēt rōne casus ablatiui ⁊ ita q̄libet casus abltūs possȝ poni absolute ꝙ est falsū. gͦ nullo-

Ad sextum. modo potest poni absolute. ¶ Itē abltūs posit⁹ in designatione ꝯsequētie ē obliquus: sȝ oīs obliqu⁹ hȝ depēdenciā gͦ talis abltūs hȝ dependētiā: sȝ ꝓpter dependētiā causať regimē. gͦ ex hoc ꝙ abltūs ī designatiōe cōseq̄ncie posit⁹ est obliqu⁹ ibi ē regimē. ⁊ ꝯfirmať rōne abltūs est in rōne ꝑcipij ⁊ cause respectu alteri⁹: sed ex hoc ꝙ ē ꝑncipiū vel causa alicui⁹ act⁹ aliq̄n regiť vt q̄n nō absolute poniť. gͦ sp rōne eiusdē regiť: qꝛ sp ponitur effect⁹ posita causa ⁊ sp cōstruiť in rōne ꝑn-

Ad septimū cipij ⁊ cause. ¶ Itm̄ regē est ꝯferre dictionē ita ꝙ stet in tali casu vł in tali: sȝ abltūs posit⁹ in designatōe ꝯn̄e cōferť stare in tali casu. gͦ abltūs posit⁹ in designatōe

Ad octauū. ꝯseq̄ncie regiť ⁊ nō absolute poniť. ¶ Ad oppositū qđ ꝑuatur causa ꝑuať effectu: sȝ abltūs posit⁹ ī designatōe ꝯn̄e ꝑuať causa regis ⁊ ꝯstructiōis. gͦ ꝑuať cōstructiōe ⁊ regīe. Probo minorē sic. oīs ꝯstructio et oīe regimē fit penes accidētia sȝ talis abltūs ꝑuať accidentib⁹: qꝛ hȝ vim oratōnis ⁊ accidētia sūt dictiōis et nō oratōnis nisi ꝑ dictiones. gͦ tał abltūs ꝑuať causa ꝯstructōnis ⁊ regis. ¶ Itē quicq̄d ē verū de exposito est ver̄ de exponētib⁹ ⁊ ecōuerso: qꝛ exponētia ⁊ expositū idē sūt et de eodē idē est iudiciū/ nūc aūt abltūs posit⁹ in designatōe ꝯseq̄ncie hȝ exponi per rōnē sicut apparet per ꝑrē. in łra me legēte. i. dū ego lego: sȝ illa oratō exponens non regiť. gͦ nec abltūs qui sic exponiť

et per cõsequẽs absolute ponit̃. ¶ Item qñ aliquid re-
gitur ab aliquo posito in eadẽ orone: sꝫ sic dicẽdo dicto
de genere. dicendũ est de spẽ nichil ponit̃ in eadẽ rõne
cũ ly dicto ꝙ eũ potest regẽ nec regit̃ a verbo i ꝯseq̃nte
qꝛ qd̃ regitur ⁊ regit sũt diuersa ⁊ vnita p suos modos
significãdi / ⁊ sic oppoꝛtꝫ ꝙ exigens ⁊ exactũ semp po-
nũtur in eadẽ orone. ¶ Itẽ si aliquid regit̃ hoc ẽ pꝛo-
pter dependẽtiã: sed qñ ablt̃us ponitur in designatiõe
ꝯseq̃ncie illud qd̃ impoꝛtat̃ p ipm̃ ad aliũ nõ dependet
sicut apparet sic dicẽdo soꝛte legẽte. P. disputat legẽ.
scilꝫ nõ dependet a disputatiõe. P. gͦ talis ablt̃us a nõ
regitur sed absolute ponit̃. ¶ Item oppoita habẽt fie
ri circa idem sꝫ regi ⁊ absolute poni sũt oppoita. gͦ ha
bẽt fieri circa idẽ sꝫ ablt̃us potest regi gͦ pt̃ poni abso-
lute. ¶ Itẽ si tal' ablt̃us regit̃ hoc esset a v̄bo sꝫ a ver-
bo nõ potest: qꝛ nichil quod depẽdet ad alteꝝ regit illd̃
ad quod dependet sed magis ecõuerso sꝫ verbũ depen
det a noie. ergo verbũ nõ regere nomẽ sed mag̃ econ-
uerso / cũ gͦ ablt̃is casus sic nomẽ magis dꝫ regẽ ver
bũ q̃ regi a v̄bo: sꝫ a noiatiuo dꝛ ꝙ talis ablt̃us regit /
ergo a nullo dr̃ ꝙ regit̃ ⁊ sic nec regit nec regit̃. ⁊ p ꝯse
quens absolute ponit̃. ¶ Ad questionẽ istã due sũt opi Rñõ
niones cõtrarie opinio antiquit⁹ est ꝙ ablt̃us positus
in designatiõe cõsequẽtie ponit̃ absolute. Alia opinio
ponit oppositũ sustinẽdo pꝛimũ dicẽdũ ꝙ tal' ablt̃us a
nullo regit̃ sꝫ absolute ponit̃. vñ natand̃ ꝙ absolutio
fit quatuoꝛ mod̃ vno⁹ a trãsitiõe ⁊ sic vo⁹ ⁊ ntı̃s dñr
casus absoluti p pꝛec̃ in scd̃o q̃ sũt ca⁹ intrãsitiui. Alio
mõ a discretõe ⁊ sic obliq̃ pnoim sũt ca⁹ absoluti p pc̃.
in pꝛimo. terciomõ ab adiectiua deťminatione et sic

genus posit⁹ in vi demōstratiōis essencie dicit absolu
tus vt hō pacis/āgelus cōsilii/quarto mō a regie et sic
ablt̄us positus i designatiōe ɔseq̄ncie dr̄ absolut⁹:sed
quare nō regit ab alio sūt due cause vna ē:qꝛ tal' abla
tiuus hꝫ intellectū pfecte orōnis/et pfecta orō nō regi-
tur:qꝛ nō hꝫ accidētia ex q̄bus cātur regimē: qm̄ acci-
dencia sūt ipius dictionis et nō orōis. et ideo tal' ablt̄us
non regit:alia causa est.qꝛ exigens et exactū debēt esse
in eadē rōne nūc aūt in ātecedēte nichil ponit cū abla
tiuo a quo potest regi nec regitur a seipo:qꝛ cū oīe re
gimen fit p modos significādi tūc opoꝛteret ponē i ta-
li ablatiō aliquē modū significādi p quē regitur:sꝫ illi
sūt modi oppositi ergo opposita essent in eodē. Et sci-
endū q̄ licꝫ ablt̄us nō cōstruit et regit tm̄ includit ptes

Ad pꝛimū. que regunt. ❡ Ad pꝛimū cū dr̄ cōstructio est. et c̄. Dicē-
dū est q̄ duplex est ɔstructio cū regīe et sine regimīe qn̄
accipit cū regīe tunc accipitur ꝓpꝛie. et sic nō cōstruit
ablt̄us in designatiōe ɔseq̄ncie posit⁹ si sine sic ɔstruit
talis ablt̄us et oꝛdinat. vnde illud q̄ oꝛdinat in oꝛatōe
per alterū a se cōstruit et regit sꝫ sic nō oꝛdinat ablt̄us
qn̄ ponitur in designatiōe ɔn̄e:sꝫ de se sic hꝫ stare et hoc
p̄cendit hoc vocabulū absolute:qꝛ absolute dr̄ qd̄ sine

Ad scd̄m. dependētia alterius dr̄. ❡ Ad scd̄ꝫ cū dr̄ casus est hitu
do et c̄. Dicendū q̄ difficiēs sonāt in aptitudine et nō in
actu. vn̄ vet̄us casus est hitudo substācie ad actū scd̄ꝫ
aptitudinē:sed nō oppoꝛtꝫ q̄ actu sp habꝫ talē hitudi-
nē sicut resibile sp cōuenit hoi:qꝛ hō sp ridet scd̄ꝫ apti-

Ad tercium tudinē sed nō scd̄m actū similiter est in ꝓposito. ❡ Ad
aliud cū dicitur ablatiuus casus et c̄. dicendū q̄ ꝓpꝛiū
dicit mult̄ mudis sicut patet p purphiriū. vn̄ ablt̄us

a proprialr passiuis: qꝛ couenit oibus sed no semp eis actu additur et ita potest absolui ab actuali ꝯparatoe ad passiuã ⁊ p ꝯseqns potest absolui ab eoꝝ cõstructõ ne ⁊ regie. ¶ Ad aliud dicendũ ꝙ licet ablũs sit casus trãsitiuꝰ nõ opportꝫ ꝙ transitie ꝯstruatr sꝫ a trãsici one potest absolui. ⁊ ita a cõstructiõe que fit p regimẽ sicut apparet p prec. dicentẽ datiuus ⁊ abltũs nõ obstante ꝙ sint trãsitiui casus intrãsitiue ꝯstruũtur cũ impsonalibꝰ ⁊ accusatiuꝰ cõstruitr intrãsitiue cũ verbo modi ifinitiui a pte añ nõ obstante sua trãsicione ex istꝫ manifestũ est ꝙ si aliqs casus sit trãsitiuꝰ: tñ a trãsicõe potest absolui ⁊ p ꝯseqns a regie. ¶ Ad aliud dicendũ est. ꝙ semp dependet a suo recto ex quo est casus obliquꝰ: sꝫ talis dependẽtia non causat regimẽ qꝛ sic sẽper cõstrueretr p regimen et etiã qlibet obliquus cũ quilibꝫ obliquꝰ ad suũ rectũ depẽdet semp ad cõfirmationẽ cũ dicitur ꝙ cõstruitr in rõne pricipii ⁊ cause dicendũ ꝙ verũ est sꝫ hoc dupliciter: qꝛ aut cõstruitur sub rõne pricipii simplicis aut ꝯpositi si rõne simplicis sic regitr qñcunqꝫ in orone ponitr: sed qñ hꝫ rõnẽ cõ positi tũc nõ regitr. vnde eiꝰ principiũ nõ sufficit ad regimen qꝛ bis oronis regimẽ impedit. ¶ Ad sextũ dicẽ dũ ꝙ talis ablatiuus nõ ponitur absolute rõne casus simplicitr nec rõne casus ablatiui sicut pbat argumẽ tũ: sed rõne casus ablti includẽtis in se intellectũ pfecte oronis. ⁊ sic arguitr ex insufficiẽti ⁊ est fallã ꝯseqntis. ¶ Ad vltimũ cũ dicitr regẽ est ꝯferre. dicendũ ꝙ verum est: sꝫ qñ abltũs ponitur in designatione ꝯsequẽtie sibi non cõfertur stare in tali casu: qꝛ ꝯfertr cõponitur de casu ⁊ fertur ⁊ significat aliũde ferri ꝙ est alteꝝ

Ad quartũ.

Ad quinũ.

Ad sextum.

Ad septimũ

a sua materia sic nō ꝯfertur ablatiuus in designatiōe cōseq̄ncie: q2 nō aliunde sibi cōfert̄ s3 de se h3 sic stare ⁊ propt̄ hoc nō regit̄ sed absolute ponitur. ¶ Sed cōtra fundamētū videtur deficere nō regit̄: q2 includit in se vim or̄onis cōplete pfecte: q2 si dicitur legens proficit idem est/ac si dicētur qui legit ꝓficit per pręc. g° ly legens includit in se or̄onē s3 hoc nō obstāte regitur ab hoc verbo proficit. ergo simplicit̄ nō obstante q̄ ablatiuus posit⁹ in designatōe ꝯseq̄ncie includit in se ītellectum or̄onis pfecte ab aliquo verbo potest exigi simpliciter p Aristotelē in libro eleucor̄ sedentē ambulare est possibile in sensu ꝯposicionis hoc totū sedentem ambulare sumit̄ in rōne suppositi/ ⁊ tn̄ sedentē ambulare est or̄o. ergo or̄oni nō repugnat supponē s3 quod supponat alicui potest regi ab eo cui⁹ est suppositū cū g° or̄o potest supponē vt iā ꝓbatū est/ or̄o potest a verbo regi ergo abltūs ⁊ si includat or̄onē non absoluit̄ a regie. ¶ Item verbū exigens casuale sub habitudine casuali det̄minata regit ip̄m: sed verbū ꝯsequētis exigit ablatiuū designantē ꝯseq̄nciā sub hītudine casuali determinata: q2 nullus ali⁹ casus in designatiōe ꝯsequētie cōgrue potest accipi: q2 incōgrue dr̄ magistrū legentē pueri proficiūt ⁊ sic de alijs casib⁹ ab ablatiō ergo verbū cōsequēt̄ deb3 exigere abltīn in designatione ꝯsequētie. ¶ Propter hoc dr̄ ad questionē. q̄ ablatiuus in designatiōe ꝯn̄e posit⁹ regit̄ ⁊ nō absolute ponitur. Tū ꝓpter argumētū vltiō/ tū propt̄ hoc q̄ tal' abltūs de suo modo significādi dicit ꝯcomitētia sui ad aliud vt ad actū. vnde sicut abltūs in alijs cōstructionibus positus/ dicit cām illius cū quo construitur vt

Obiectio.

Alia obie°.

Aliter

acutus oculis. et ideo ab eo regitur sic ablatiu⁹ in designatione cōsequencie/dicit ꝯcomitēciā sui ad actū ī cōsequēte non exigitur a verbo in ꝯsequente ex vi designatione ꝯsequētie vl'cōcomitātie dicitur tñ absolute poni a quibusdā eo ꝙ non regitur ab aliquo posito in antecedēte regitur tñ a verbo in cōsequēte. ¶ Uñ regula est. oīe verbū significans actū cōsequētie exigit ablatiuū in rōne pꝛincipij actus ex vi designatiōe ꝯsequētie vel ꝯcomitācie nec īpedit ꝙ habet in se vim orōnis: qꝛ si dicitur legiꝭ virgiliū legitur includit in se oꝛationē: qꝛ idez est legitur ⁊ lectio fit per pꝛecianū et tamē regit gᵒ a simili dicto regitur non obstante ꝙ includit in se oꝛationē. vt si dicitur sedens legit ly sedens includit in se orōnem quia idem est sedens ⁊ qui est sedens/et tamen ipm regitur eo ꝙ est dictō oꝛatio tñ in ipso non regitur/similiꝭ dico in pꝛoposito ablatiuus pꝛout est dictio regitur licet oꝛatio nō restat in ipso. ¶ Per hoc ad argumēta ad pꝛimum dicendū ꝙ minoꝛ est falsa et tunc ad pꝛobationē dicendū ꝙ licet includit oꝛationē non tamē est oꝛatio/⁊ pꝛopꝭ hoc licet orōnis non sunt accidētia tamē illius ablatī sunt accidencia quib⁹ cū alijs ꝯstruitur ⁊ ab illis regitur. ¶ Ad scdꝫ dicendū cū dicitur idem est dicere magistro legente ⁊c. dicitur ꝙ verū est penes significatum non tamē penes modos significādi et penes modos significandi attenditur cōstructio ⁊ regimen pꝛopter hoc. licet hec oꝛatio magister qui est legens cōstruitur nō construiꝭ et regitur. Jsti tamen ablatiui magistro legente construuntur et reguntur.

Regula

Ad pꝛimū argumētū.

Ad scdꝫ arg

Aliter ¶ Aliter tamē dicatur q͛ ille modus arguēdi nō valz. ex
ponēs & expositū sūt idē. g° eadē est constructio quia
idem est dicere ego amo te & tu amare a me & tñ diuer
Ad tercium sa est ɔstructio. ¶ Ad aliud dicendū exigens & exactū
possunt esse in diuersa orone dūmodo inter ea sit depē
tia que causant regimē: sed sic est in proposito ideo nō
oportz querē exemplū in alijs: quia i alijs non repe
ritur eadē dependētia et ꝓpter hoc sufficit exēpli° so
lum in tali ɔstructione qz exigens et exactū sunt in di
Ad quartū. uersa oratione. ¶ Ad quartū dicendū est. q͛ licz actus
ɔsequētis nō dependet realiter ad actū ɔsequētis. tamē
in generatione designatur ɔsequētia & ita quodāmodo
Ad quintū. est dependētia que sufficit ad tale regimē. ¶ Ad quin
tū dicendū q͛ verū est. regi & absolute poni sūt opposi
ta & q͛ hent fieri circa idē ablatiuū. vnde ab illo debz fie
ri circa ablm in orone. vñ abltūs in orne positus re
Ad vltimū. gitur: sz extra oronē a regimine absoluitur. ¶ Ad vlti
mū dicēdum q͛ regē sumitur in gramatica ꝓ eo q͛ est
exigere & exigētia est rōne dependētie. et ideo quod de
pendet exigit illud q͛ nō dependet. & ita verbū exigit
nomen et non econtra.

Pri. argu. Queritur vtrum infinitiuus modus
posset supponere. Et q͛ sic videtur per prec.
in tercio de cōstructione infinitiui infinitiu⁹ modus
supponit vt legere est bonū qz significat rē verbi. vn
de idem est ꝑ ipm legē est bonū & lectō est bona sicut g°
Scdz arg. ly lectio supponit in scda sic legere in prima. ¶ Item
ex oī actiua vera ɔtingit inferre passiuā verā ꝑ prec.
vt. s. ꝑcutit. p. g°. p. percutitur a. s. Similit hec actiua
est vera volo legere ergo habet trāsferri in passiuam

verā vt in istam legi a me est volutū: sed in iall passi-ua supponit infinitiu⁹ modus. g° ꝛc̄. ¶ Item hec est vera currere est mouere et verū presupponit cōgruū ergo est cōgrua sed nō est congruitas sine coꝛ̄ñdentia appositi cū supposito. g° oppoꝛtz q̄ in ista oꝛatione sit suppositū ꝛ appositū ꝛ nō est aliud suppositū q̄ ly currere q̄ est infinitiui modi. g° ꝛc̄. Probo minoꝛē p Aristotelē̄ libꝛo tobicoꝝ sicut abstracto de abstracto sic concretū de cōcreto: sed hec est vera cursus est motus quia p̄dicatur superius de inferioꝛi ergo et hec. currere est mouere. ¶ Item si dicat̄ q̄ currē est verbū īfinitiui modi hic ly curꝛere manens verbū infiniti modi supponit simpliciter currit est verbū indicatiui modi ergo ly currit supponit manēs verbū īdicatiui modi et sic de aliis verbis/ g° om̄e verbū potest supponere. ¶ Ad istud diceret aliquis q̄ sic dicendo currit est verbum ly currit supponit materialit̄ ꝛ tenet̄ noīaliter ꝛ sic nō supōit scd̄m q̄ est verbū. ¶ Contra quicquid est verbū/ est verbū per suū modū significandi specificū. si ergo sic dicatur currit est verbū oppoꝛtz q̄ hoc verbum currit habeat modū significādi specificū ipsius verbi: q2 aliter esset ꝓposicio falsa q̄ aliq̄d sub aliqua parte ōr̄onis contentū sit verbū similiter falsū. ¶ Itē sic dicendo currit ē verbū aut supponit ly currit scd̄z q̄ est verbū vel scd̄m q̄ est nomen/ si scd̄m q̄ est verbū habet̄ ꝓpositū/ si scd̄m q̄ est nomē hec erit vera currit est nomē. ergo vnū ꝛ idem simul est nomē ꝛ verbū sed hoc est impossibile: q2 impossibile est aliquid vnū simul continere sub diuersis specieb⁹. ¶ Item actus verbi a parte post dependet q̄ a parte ante: q2 in omi

¶ Terciū ar.

motu a parte ante est terminus a quo et a pte post ter
minus ad quē: sꝫ modus infinitiuꝰ potest terminare
actū verbi a parte post: quia ꝑ pꝛeč verba infinitiua
cōstruūtur cum verbis voluntatis vt volo legere et
sic terminānt actū verbi a pte post. ergo pari ratiōe po
test terminare fluxum verbi a parte ante. et per cōse-
quens potest supponē et ꝯfirmatur per naturā cōuer
sionis: quia si in vna pꝛoposiciōe terminet fluxū ver-
bi a parte post vt bonū est legere in sua cōuersa debet
determinare fluxū verbi a parte ante vt legere est bo-
num. ¶ Item verbū īfinitiui modi aut supponit aut
non supponit. si supponit habeo pꝛopositū si non sup
ponit verū est dicere infinitiuū verbū nō supponit sꝫ
hic supponit ergo supponit. Et cōfirmat̄ ratio a quo
non negatur supposicio nisi ipm̄ supponēdo. illud po
test supponē sed a v̄bo infinitiuo negatur supposicio
ipsum supponendo vt si dicatur legere non supponit
ergo ꝛč. ¶ Ad oppositū quod debet supponē actui dꝫ
significare ꝑ modū perse stantis hoc apparet: qꝛ cum
actus significetur per modū fluxus ꝛ fieri oppoꝛtꝫ qꝫ
egrediatur ab aliquo perse stāte / ꝛ hoc videt̄ ꝑ Aristo-
telē in libꝛo phisicoꝝ vbi dicit qꝫ motus non ē moꝰ ne-
qꝫ subiectū neqꝫ vt terminꝰ: sꝫ verbū modi infinitiui
significat per modū fluentꝫ ꝛ dependētis et non ꝑ mo
dum perse stantis cū sit verbū: qꝛ omē verbum signi-
ficat per modū fluxus ꝛ fieri. gͦ non potest supponere
actui ꝛ cōfirmatur quia omē accidens in naturali re
quirit aliqđ subiectū / ꝛ si illud subiectū sit dependenꝫ
requirit aliud subiectū ꝛ sic nō est pꝛocedere in infini-
tum sed deuenire ad aliquod subiectū ꝑse stans. ergo

similiter est in gramatica q̄ verbū cum significat ac-
cidens cōcernēs subiectū semp hȝ referri ad subiectū
aliq̄d per se stans. cū g° verbū infinitiui modi non p se
stat non potest esse subiectū alicui⁹ actus impTati per
verbū/ et per ꝯsequēs non potest supponere verbo.
¶ Item qn̄ alique species distinguunt̄ p formas speci-
ficas, ꝓpria operatio vni⁹ nō potest ꝯuenire alij sicut
apparet per exemplū homo ⁊ asinus distinguunt̄ p for-
mas specificas/ ⁊ propt̄ hoc illud qd̄ est opacio homis
nō potest cōuenire asino: sed nomē ⁊ verbū distingun-
tur per formas specificas: qm̄ p suos modos significā-
di specificos ideo opacio vnius repugnat alteri: sȝ no-
men p suū modū significādi specificū supponit/ ergo
verbū non potest p se supponē et hoc intelligitur p ari-
stotelē primo ꝑyarmo. cū dicit verbū sp est nom̄ dicen-
di de altero verbū/ ergo semp se tenȝ a parte predicati
et nunq̄ a pte subiecti. ¶ Item si verbū posset suppo-
nere aut hoc esset ratione significati aut rōne modi si-
gnificādi non rōne significati: qȝ tūc verbū cuiuslibȝ
modi posset supponē tamen idem manet significatū
in quolibȝ modo nec rōne modi significādi: quia si sic
aut hoc rōne modi significādi essencialis aut acciden-
talis non rōne modi significādi essencial': qȝ tūc qᵭli-
bet verbū posset supponere qȝ idem modus significā-
di essēcialis manet vtrobiqȝ nec rōne modi significā-
di accidētalis: quia nō rōne alicui⁹ nisi sic rōne infini-
te inclinatōis ad nūez ⁊ psonas sȝ tal' inclia° repit̄ in
v̄bis ꝑsonalib⁹ q̄ tn̄ supponē nō possūt. g° ⁊c. ¶ Itē
magis videt̄ q̄ hoc verbū est posset supponē q̄ verbuȝ
infinitiui modi qȝ verbuȝ est significat substanciam

significat enī substātiā vni⁹ cuiusq₃ p̄ p̄reč ⁊ ipi⁹ sub stātie est perse stare ⁊ etiā subici. si g° infinitiu⁹ mod⁹ posset supponere si illud q̄d min⁹ videꝛ inesse inest ⁊ il lud q̄ magis videꝛ inesse īest. Similiter act⁹ nō egre ditur nisi a substātia q̄litata s₃ nullū verbū significat substātiā q̄litatā. g° a nullo v̄bo pt̄ act⁹ egredi s₃ ab il lo denoiaꝛ act⁹ egredi q̄d ē suppositū in ořone g° nullū v̄bū potest suppone.

Ad questiō₃ scd₃ opīonē

¶ Ad istā q̄stionē diuersi/diuersi mode opinātur: quidē dicūt q̄ īfinitiu⁹ modus potest suppone ⁊ sic dicētes diuersimode ponūt hoc q̄dem di cūt q̄ pt̄ suppone: q₂ īfinite potest īclinare ad nūerꝫ ca sū ⁊ psonā ⁊ significatū hui⁹ est: q₂ p̄ quēcūq₃ nūerū et psonā potest t̄minare vt me legē te legē ⁊c. vū tal' in clinatio cadit sibi p̄ absolutionē ⁊ absolutū se h₃ p̄ mo dū fixi ⁊ p se stanꝭ. ⁊ ideo infinitiu⁹ potest se hēre p̄ mo dū perse stātis. ⁊ sic cōpetit sibi supposicio ⁊ ad hoc po nitur exemplū de ořone nō significata inter centū si gnificata sua significatie nō cadit significationē sim pliciꝛ: q₂ infinitiu⁹ īfinite inclinaꝛ ad numeros ⁊ pso nas pt̄ se hēre p̄ modū absoluti q₂ sua īcliatio causat sibi p̄ absolutionē.

Obiectio.

¶ S₃ ꝯtra si illa īfinita īclinatō sit cā hui⁹ suppoīcōis dēpta g° ista cā auferꝛ ⁊ suppoīcio S₃ t̄mineꝛ vt legē ē bonū me legē ē bonū hic auferꝛ ī finita īclinatō et tn̄ hic supponit. g° illa īfinita inclia cio nō est cā sufficiēs in illo v̄bo īfinitio. ¶ Itē causa p̄uatia nō infert effectū posituū s₃ infinite incliare vel p̄ nomē t̄minari est/q̄d p̄uatiuū ⁊ suppone ē effe ctus positi⁹. g° tal' cā nō potest eē cā tal' effect⁹. ¶ Itē causa ē illud ad cui⁹ eē seq̄tur aliq̄d g° poīta cā de nec cessitate sequiꝛ effect⁹. Si g° talis infinita inclinatio

sit cā tal' supposiciōis in q̄buscūq3 repit' ꝯtingeret illā infinitā inclinationē supponere: sed talis inclinatio reperitur in verbis impsonalib⁹ que nō supponūt g° talis incliātio nō est causa supposicionis. ¶ Propter hec dr̄ q̄ infinitiu⁹ potest suppone q2 materiale est in quolibet v̄bo ⁊ ipsius materie ē substare. ⁊ ideo q2 infinitiu⁹ est material' potest suppone. Sȝ tūc additur qdam q̄ aliud ē ꝯsiderare rē materialē in verbo infinitiuo ⁊ ei⁹ significatū res material' est in verbo qn̄ sumitur absolute res significata p verbū ⁊ nō vt dependens est: ⁊ qn̄ sic accipit oino potest supponere ⁊ cōsiderādo eandē rem vt est depēdens ad aliud sic est significatio verbi ⁊ nō potest suppone. ¶ Sȝ cōtra si ifinitiuus mod⁹ posset supponē q2 materia ei⁹ potest circūscribi a dependētia sic q̄lib3 mod⁹ potest supponere s3 ꝯseq̄ns est falsū g° ans. Probat' ꝯn̄a. eadē materia repitur in v̄bo infinitiuo q̄ reperit' in quolib3 verbo. si ergo materia illius infiniti potest circūscribi a depēdētia et rōne ei⁹: modus ifinitiu⁹ pt̄ suppone eadē rōne materia q̄ repitur in aliis modis potest circūscribi a depēdencia ⁊ sic rōne illi⁹ materie potest suppone. ¶ Itēm questio est verū infinitiu⁹ modus pt̄ suppone scd̄m q̄ verbū. Et rn̄detur q̄ potest supponere scd̄m q̄ eius dependētia circūscribat' ⁊ sic nō est verbū. g° tal' rn̄o nulla est. ¶ Ideo dicit' aliter q̄ ifinitiu⁹ mod⁹ nō potest suppone. Et hoc probat' sic supposicio sumit' a modo p se stantis illud aūt verbū q̄ nō significat p modū p se stāt' nō pt̄ suppone: s3 verbū ifiniti modi significat p modū incliābil' ad aliud cui repugnat modus per se stantis: q2 mo⁹ incliābilis ad aliud est illud quo

Alia rn̄o.

Obiectio

Alia rō.

conceptus verbi significat scdm q verbu est ps ors ois ergo nullu verbu potest a tali modo absolui ipo manē te verbo: cu g° verbu infiniti modi manet verbu op portz q significet sub modo iclinatōis ad aliud: sz tali modo repugnat supposicio/ g° infinitiu⁹ modus non potest supponē. ¶ Sed hanc rōnē aliquis impediret dicēd. o verbu ifinitiui modi pt dupliciter gsiderari aut scdm q est verbu/ aut scdz q ē verbu sub tali modo vt sub modo infinitio. & primomō significat p modu in clinatōis ad aliud & sic nō potest supponē scdomō nō significat p modu incliatōnis ad aliud & sic pt suppo nere. ¶ Sed cōtra qn aliquid ē essenciale alicui: illd nō potest priuari eo p aliquod additu qd nō distrahit naturā ei⁹: sz principiu essenciale ptis ē mo⁹ significā di ei⁹ eēncial'. g° talis ps nō potest priuari suu moduz significādi essencialē p aliqd additu quod non distra hit naturā ei⁹: sed mo⁹ eēncial' verbi est modus signi ficādi p modu incliatōis ad aliud & modus infinitiu⁹ nō distrahit a vbo: qz seqtur: infinitiuu g° verbu sz nō sequeretr si distraheret vbu g° cōsideratu sub rōne mo di infiniti nō potest priuari a modo significādi q est si gnificare p modu inclinatōis ad aliud sine g° gsidrat ad aliquid scdz q est verbu vl' scdz q ē vbu sub eli mo do infinitiuo sp significat p modu iclinatōis ad aliud & p gseqns nō potest supponē. ¶ Ad primu argumētu cu dr legē est bonu. dicendu q ly legē nō supponit scdz q est verbu: sz scdm q ipm designatr res verbi cui⁹ rei qualitr significatr. & sic nō optinet modu verbale & hoc videtr esse de itencione pciani: qm p ipm idē est dicere legere est bonu & lectio ē bona & ppter hoc/ rōne modi

significādi per se stātis potest supponere nō inquātuꝫ verbū sꝫ inq̄tū nomē per illud. ¶ Ad scdm ⁊ tercium. ¶ Ad quartū dicendū cū dicatur currere est verbū. dicendū q̄ licꝫ supponat respectu sue passiōis nō oportet q̄ simplicit̄ supponat: qꝛ superficies substat accidētibus ⁊ tñ nō simplicit̄ substat sic aliqđ verbū sic̄ currit potest supponē respectu sue passionis: non tñ sīplicit̄ qꝛ illud q̄ supponit sīplicit̄ pt̄ supponē oībꝰ aliīs ī q̄bꝰ simil̄r rō īuenit̄ sꝫ nullū ꝟbū ē huiusmodi. gͦ nullū verbū pt̄ sīplicit̄ supponē. ¶ Alit̄ dicat̄ q̄ cū dꝛ sic currit ē verbū vl̄ aliqđ huiꝰmodi ītelligit̄ quedā t̄mīatio cū ly currit vt sic dicto currit ē verbū. vñ ipm̄ verbū nō supponit gͦ ntūs in eo ītellectꝰ. ¶ Ad aliud cū dr̄ verbū potest t̄minare a p̄te post fluxū verbi. ergo eadē rōne a p̄te ante dicat̄ q̄ nō est necesse: qꝛ si dr̄ vnū currit centū ad centū terminat̄ fluxuꝫ verbi a parte post / et tamē a p̄te ante nō potest quia ecōtra nō est transitꝰ. ¶ Aliter dicat̄ q̄ hoc nō est necesse: qꝛ modꝰ ⁊ fluxus a parte ante requirit aliquod p̄ se stans sed a p̄te post potest terminari ad fluxū vel ad mobile ad confirmationē de cōuersione patet ꝑ p̄dicta. ¶ Ad vltimū est dicendū. q̄ ibi est falacia scdm quid ⁊ simplicit̄. ¶ Contra illud. q̄ sic dicit̄ legere est bonū ly legē supponit secundū q̄ est ꝟbū ⁊ nō scdꝫ q̄ est nom̄. Probat̄ qꝛ nullū nomē potest regere accusatiuum a parte post sine figura: sꝫ hic legere potest regē accusatiuū a parte post sine figura vt legere virgiliuꝫ est bonū. ergo ly legere non est nomē sed verbū. ⁊ per ꝯsequēs verbum potest supponē. ¶ Itē p̄ꝛec̄ ponit illā cōstructionē int̄ ꝯstructiones infiniti sꝫ dato q̄ ly legē non est verbum non

est ibi cõstructio infinitiua vł g° opportz dicẽ q̄ p̄rec.
male posuit illā ↄstructionẽ vel q̄ legẽ est verbū si pri
Quarta re mū incõueniẽs sit dandū & etiā secundū. ¶ Propter
spõ° & ppri. hoc dicendū est aliť ad questionẽ q̄ vbū infiniti modi
bñ potest supponẽ: q2 materiale ẽ in oī vbo & p modū
substātie significat & p modū īfinite incliatõis. & ideo
res cuiuslibz vbi per ip̄z rep̄sentať & hoc est ex īpositio
ne. vñ q2 materiale est & hz potēciā substādi & signifi-
cat p modū substātie ideo potest esse illud a quo actus
Nota bñ egrediť & sic actu pť supponẽ. ¶ Sed īfinitiuo est du-
as naturas ↄsiderare vnā p quā egreditur ab alis & se
hz in rõne distanť & sic ille mo⁹ ↄuenit cuilibz verbo &
potest supponẽ sicut & alia vba vel ẽ ↄsiderare aliā na
turā in īfinitiuo p quā potest esse illud a quo act⁹ egre
ditur: q2 potest esse in rõne p̄ricipii respectu act⁹ vt le-
gere ẽ bonū & sic potest supponẽ bñ pť apponẽ sicut et
alia verba q2 significat p modū distāť & potest suppo
nere & nõ alia vba: q2 significat per modū p̄se stātis &
nõ alia verba nec valz arguere idẽ significať p verbū
infinitiuū & alia verba & mod⁹ significādi oritur a si-
gnificato sicut g° infinitiuū pť supponẽ sic & alia vba
q2 illud est significatū in recto & in obliquo: tñ alia est
ↄstructio recti & alia obliqui ad min⁹ respectu verbo-
rū: q2 p p̄rec modus infinitiu⁹ pť habere aliquā ↄstru-
ctionẽ rõne modi significādi infiniti q̄ alia vba sub
Ad primuz modo finito. ¶ Ad primū argumētū cū dicitur illud
argumētū. qđ debz supponẽ dz significare p modū &c̄. Dicendū q̄
verū est & sic significat mo⁹ infiniti⁹ & cū dť significat
per modū depēdenť. dicendū q̄ licz significet p modū
depēdēť respectu substātie p̄cedentis: tñ significat p

modũ per se stantis respectu actus sequẽtis. vñ nõ va let argumentũ habz vnã ꝓprietatẽ. g° nõ hz aliã nisi respectu eiusdẽ qñ diuerso respectu potest hẽre veriꝰ qꝫ ⁊ cũ dr̃ modus nõ moꝰ. dicendũ ꝙ nõ supponit inq̃ cũ significat modũ sed inq̃tum ꝑ modũ ꝑ se stantis significat. ¶ Et ad ꝯfirmationẽ cũ dicit̃ accidẽs in natura requirit aliqđ subiectũ ꝑ se stans. dicendũ ꝙ hoc verũ est: requirit. n. substanciã: qꝛ p̃ter substãciã non potest existere sed tñ vnũ accidẽs potest eẽ subiectũ respectu alterius / exemplũ in logica / albedo est accidens et hꝫ dependẽtiã ad subiectũ in quo est / ⁊ tñ potest supponere respectu p̃dicati: similit̃ idẽ apparet ĩ rebꝰ per exẽplũ supficies ẽ accidẽs ⁊ tñ supponit respectu alterius accidẽtis. ⁊ similiter est de ĩfinitiuo / licꝫ sit depẽdens ad substanciã a pte ante tñ potest supponẽ respectu actus seq̄ntis. ¶ Ad illud cũ dicitur. qñ spẽs exꝰ ⁊c̃. dicendũ ꝙ hoc est verũ. Et cũ dicit̃ supponẽ est ꝓpria opacio nois dicendũ ꝙ hoc est falsũ sꝫ est quedã ꝓprietas cois: ⁊ propt̃ cois potest reperiri ĩ diuersis speciebus sicut sentire reperit̃ in hoie ⁊ in asino. vñ licꝫ propria opacio nõ potest pluribꝰ spẽbus ꝯuenire tñ opacio cois bñ potest. ¶ Ad aliud cũ dr̃ aut supponit rõe significati ⁊c̃. dicendũ ꝙ supponit rõne significati dispositi in modo infinitio. Et cũ dr̃ si infinita incliatio esset causa ⁊c̃. verbũ ĩpsonale possꝫ supponẽ. dicendũ ꝙ hoc est verũ si verbũ ĩpsonale significet ꝑ modũ substãtie ⁊ in rõne p̃ncipij actꝰ qđ non facit ⁊ sic significat modus infinitꝰ ⁊ querẽ causã est q̃rere causã ĩpositiõis. ¶ Ad aliud cũ dr̃ ꝙ huiusmodi verbũ ẽ ⁊c̃ Dicendũ ꝙ nõ omñe v̾bũ qđ significat substãtiã potest

supponere sed illud qd significat per modū substācie p se stantꝭ: sꝫ hoc verbū est significat substanciā cuiuslibet: qm̄ significat essenciā cuiuslibꝫ verbi sed hoc est in rōne distantis. ⁊ ideo nō potest supponē licꝫ īfinitiuus potest: qꝛ significat per modū p se stātis sicut pri⁹ dictū est. Et cū dicit actus nō egreditur nisi a substancia qualitata. dicendū q hoc est falsuꝫ qꝛ ad hoc q aliquid sit suppositū nō requiritur q significat substanciā sꝫ sufficit q significat p modū substācie respectu act⁹ sequētꝭ. ⁊ sic potest vnū accidens supponē alteri q licꝫ sit dependens ad aliqd est p se stans respectu actus sequentis ⁊ sic est de infinitiuo.

Queritur vtrū verbū potest impsonari. Et videt q nō: qꝛ verbū dicit esse psonale ab inclinatione actus ad substanciā a pte ante qd autē nō potest priuari inclinationē actus ad substāciā a parte añ nō potest priuari psona sꝫ nullū verbū potest priuari tali inclinatione. g° nullū verbū potest priuari psona. Minoꝛ p p͛cē in primo pbat. verbū significat agē vl' pati qd ē ꝓpriū substācie sꝫ ꝓpriū nō potest derelinq̄re illud cui⁹ est ꝓpriū g° nō potest priuari inclinatione act⁹ ad substāciā a pte añ. ¶ Itē ꝓnomē nō potest priuari psona g° nec vbū. pbat ꝯseq̄ncia qm̄ aliquis mo⁹ arguēdi ꝯuenit vni parti p pri⁹ ⁊ alteri pti p posteri⁹ si illa ps cui ꝯpetit p posterius nō potest priuari illo. g° nec aliqua ps cui ꝯpetit p prius potest priuari illo sed psona p prius cōuenit verbo quā pronoī. Si ergo pronomē nō potest priuari g° nec vbū Minoꝛ probat sic: qꝛ quod excogitatū est ꝓpter aliud posteri⁹ est eo: sꝫ pronomē est excogitatū ꝓpter verbū. g° poste

rius est verbo/et per ɔsequens modi significādi qui i-
sunt verbo et pronoī prius cōueniūt verbo ꝛ posteri⁹
pronoi. ¶ Item personā magis inheret verbo q̄ tem-
pus sed verbū non potest priuari tempore. ergo non
potest priuari psona. Maior ostēditur sic: tempus est
qddam accidens absolutū ꝛ non dicit aliquē modū in
clinationis ipius actus ad substanciā sed persona di-
cit inclinationē act⁹ ad substanciā. g° psona mag̃ in-
heret verbo q̄ tempus cū verbū hꝫ inclinationē act⁹
ad substanciā. Minor pbatur sic/tempus significat
modū sed mo⁹ nō potest esse sine tēpore sicut g° verbū
nō potest priuari suo significato sic nō potest priuari
tempe. ¶ Item quicqd potest priuari psona potest pri-
uari modo. g° per oppositū quicqd non potest priuari
modo nō potest priuari psona sed nullū verbū potest
priuari modo: qꝛ quodlibꝫ verbū expressū significatur
ab aliquo effectu a quo ali⁹ efficitur ꝛ a tali effectu ne-
cessario accipit mo⁹ g° nullū verbū pt priuari psona.
Maior sic/mod⁹ ē incliatio act⁹ ad substanciā sꝫ ab il
la iclinatiōe causat psona g° vbicūqꝫ ē mo⁹ de neces-
sitate oportꝫ ponē psonā ꝛ ita quicqd pt priuari pso
na potest priuari modo. ¶ Itē eadē cā impsonalitatꝫ
ɔuenit i v̄bo psonali modi ifiniti que repit in alio ver-
bo: sꝫ verbū psonale modi ifinitiui non est impsonale
g° nullū verbū est ipsonale. Maior sic pbat/accipio
aliquod verbū psonale modi ifiniti vt legē hoc v̄bū le-
gere ē indetminatū ꝛ ɔfusū ad oīs personas ꝛ ad om
nē numerꝫ sicut hoc verbū legit q̄ dicit impsonale vl'
aliqd verbū impsonale ergo eadē cā ipsoālitatꝫ ē in v̄-
bo psonali modi infinitiui que reperit in alio verbo.

¶ Item per precianũ est autẽ in itellectu verboꝝ no⁹
sine quo substãtia significari nõ potest: ꝫ ex inclinati
one actus ad nõm dicitũ verbũ ꝑsonale g° omne verbũ ẽ
ꝑsonale. ¶ Et cõfirmatꝛ ꝑ hoc ꝙ omne verbũ est ꝯcretũ
ꝛ cõcretũ ꝯcernit subiectũ. g° omne verbũ cõcernit sub
iectũ in quo ẽ ꝛ ita vt prius. ¶ Itẽ ꝑ prec̃ in scdo. v̾ba
ipersonalia si intrisec⁹ respiciantꝛ sunt tercie ꝑsone: ꝫ
quo sũt t̾cie ꝑsone sũt ꝑsonalia g° ipersonalia sũt ꝑso-
nalia. ¶ Itẽ oĩs motus exigit duos t̾minos. s. termi-
num a quo ꝛ terminũ ad quẽ: ꝫ omne verbũ significat
motũ. g° omne verbũ exigit terminũ a quo et terminũ
ad quẽ: ꝫ t̾minus a quo ẽ aliqd habẽs rõnẽ suppositi.
ergo omne verbũ exigit aliquid i rõne suppositi: ꝫ nul-
lũ tale est impsonale g° nullũ verbũ ẽ ipsonale. ¶ Itẽ
numer⁹ ꝛ ꝑsona sunt subiuga sed nullũ v̾bũ est innu-
merabile g° nullũ verbũ ẽ impsonale. ¶ Itẽ in priua
tiue oppositꝫ tenet ꝯsequẽtia in seipsis ꝫ illa sũt priua-
tiue opposita ẽ idẽ verbo impsonali et est aliud a v̾bo
personali. ꝛ ita est idẽ verbo ꝛ ẽ aliud a v̾bo sed sequitꝛ
est idẽ verbo ꝑsonali g° est idẽ v̾bo g° seqtur ꝙ ẽ aliud
a v̾bo ipersonali g° ẽ aliud a verbo: ꝛ ꝑ ꝯseqñs nullũ
est verbũ impsonale. ¶ Itẽ sicut se hꝫ aduerbiũ tẽpo-
ris ad verbũ significãs tẽp⁹ sic se hꝫ aduerbiũ ꝑsonale
ad verbũ significãs ꝑsonã: ꝫ aduerbiũ tẽporis nõ po
test addi nisi v̾bo significãti tẽp⁹. g° aduerbiũ ꝑsona-
le nõ potest addi nisi verbo significãti ꝑsonã sed vñ vt
legẽ me apte. i. meo modo g° oportꝫ ꝙ legẽ sit alicui⁹
persone. ¶ Itẽ qd significat sub aliq̃ certa ꝑsona non
potest descẽdere ab illo qd priuatꝛ ꝑsona scdꝫ ꝙ inuit p̃c
in scdo ꝫ a v̾bo ipersonali descẽdit participiũ qd signi

ficat sub certa persona sicut apparet per ipm in eodē
ergo impersonale est psonale. ¶ Item quicqd signifi
catur per verbū impsonale potest significari p verbū
personale: qꝛ idē est dicē lectio fit et legit ſꝫ sermones
inuenti nō sunt nisi vt exprimamꝰ aliꝭs qd apud nos
est. cū gͦ per verbū psonale cōtingit exprimē aliis qd
apud nos est. sicut per verbū impsonale inuētio verbi
impersonalis est inutilis ¶ Ad oppositū opposita ha
bent fieri circa idem sed impsonale ⁊ personale sūt op
posita gͦ habēt fieri circa idem sed personale habet fi
eri circa verbū ergo ipersonale. ¶ Item prius potest
absolui a posteriori sed verbū est priꝰ persona cū pso
na sit accidens sibi gͦ potest absolui a psona. ¶ Item
in quibuscūqꝫ vnū ⁊ idem esse est: est idē intellectꝰ sed
itellectus potest abstrahere aliqd ab alio quātū ad in
telligere. ergo potest abstrahere illud inquātū ad esse:
sed in verbo idem est esse ⁊ intelligere ⁊ itellectꝰ potest
abstrahē verbū a psona quātū ad itelligere. gͦ potest
itelligere illud ꝙtum ad esse ⁊ sic verbū potest priuari
persona. ¶ Ad questionē dicendū est. qꝫ verbū potest
impsonari cuiꝰ ratio est: qꝛ alia est rō verbi vnde ver
bū ⁊ alia vñ psonale sed qñ aliqd significat sub diuer
sis ꝓprietatibꝰ. ita qꝫ vna ab alia nō dependet in signi
ficando cōuenit significare illud sub vna ꝓprietate ⁊
nō sub alia cū gͦ alia sit proprietas verbi vnde verbū
et alia sit significatio. vñ impsonale et vna ꝓprietas
nō depēdet ab alia in significādi contigit significare
verbū sub rōne verbi/ licꝫ nō significet sub rōne qua
est verbū psonale ⁊ ita aliqd verbū potest esse ipsona
le. Minor sic/ psona in v̄bo causat ex inclinatiōe actꝰ

Ad opposi.

Rño

ad substanciā a parte ante in rōne suppositi modo est ita q duplex est inclinatio in verbo vna p cōparatio-nē a parte ante ad substanciā in rōne cause efficient. et ita inclinatio ꝯsequitur omē verbū siue sit psonale siue impsonale: qꝛ omē verbū significat actū scdm q egreditur a substātia. vn̄ si a tali inclinatione nō causatur persona in verbo que dr̄ esse psonalis ꝓprietas que nō facit verbū esse sub certo modo loq̄ndi vt q aliquis sit in rōne de se loquent vel in rōne illius ad quē dicit sermo vel in rōne eius de quo fit sermo: sed alia est iclīātio act9 ad substāciā in ratione suppositi siue causa materialis in qua recipit et a tali inclinatione dr̄ verbū psonale qꝛ talis inclinatio facit ipm esse sub certo modo loquēdi vt i rōne alicui9 loquēt de seipso et sic de aliis. Et a priuacione illius inclinationis dicitur verbū impsonale. Sꝫ intelligendū est q necessitas propter quā fit verbū impsonale est hec: qꝛ sermones sunt inuenti vt cōceptus nr̄os aliis exprimam9/ nunc est ita/ q cōuenit itelligere actionē determinatā nō intelligendo substanciā dtminatā a qua egredit: sed nō cōuenit significare talē actionē siue substātia dtminata siue p verbū psonale: qꝛ verbū psonale hꝫ inclinationē ad substātiā dtminatā ꝛ ideo actio determinata per verbū psonle significare nō potest nisi determinat a substātia g° opportꝫ q significat p v̄bū ipersonale. ¶ Ad primū argumētū cū dr̄ ꝛc. dicatur q v̄bū nō dr̄ ipersonale a quacūqꝫ iclinatione ad substāciā a pte an̄: sꝫ ab iclinatione ad substāciā in rōne suppositi ꝛ ꝓpt hoc solū a priuatiōe illi9 incliac. dr̄ verbū impsonale. vn̄ licꝫ verbū ipersonale priuat tali inclia-

Ad primū argumētū.

cione/hꝫ tñ inclinationē ad substātiā ī rōne cause effi
ciētis ⁊ hec substātia exprimit a pte post per obliquū vt
per ablatiuū vt legitur virgiliū a me vel a te ⁊c̄. ❡Ad Ad scōm
scōm dicendū ꝙ nō est simile de psona ī pronoie ⁊ de p
sona ī verbo: qꝛ psona ꝯsequit̄ pnomē ī rōne modi si
gnificādi specifici sic̄ risibile ꝯsequit̄ hoīeꝫ rōe forme
specifice. ⁊ ideo sicut hō nō pt̄ priuari risibilitate hoīe
exn̄te sic pnom̄ nō pt̄ priuari psona ip̄o exn̄te sꝫ psona
in verbo nō inest sibi ī rōne modi significādi specifici
sꝫ rōne inclinatiōis ad substātiā a pte an̄ in rōne sup
positi ⁊ a tali inclinatiōe potest verbū priuari sicut di
ctū ē prius g° pt̄ priuari psona. ❡Alit̄ dicat̄ ꝙ pnomē Aliter
pt̄ priuari psona sic̄ verbū ꝙ̄tū ē de suo modo significā
di: qꝛ pnom̄ ē prius oīb⁹ suis accidētib⁹ ⁊ pri⁹ pt̄ abso
lui a posteriori ⁊ iō pnomē pt̄ priuari oīb⁹ suis acci
dētib⁹: sꝫ tñ nō dr̄ pnom̄ impsonale sic̄ verbū qꝛ nō est
aliq̄ necessitas cogēs pnomē priuari psona/sicut ē ne
cessitas cogēs verbū priuari psona. ⁊ iō licꝫ nullū pro
nom̄ sit ipsonale tñ aliqđ verbū est ipsonale. ❡Ad ter Ad tercium
ciū dicenđ ē ꝙ psona nō mag̃ adheret v̄bo ꝙ̄ tp̄s imo
mīn⁹: qꝛ tēp⁹ inest verbo absolute ⁊ rōne modi signifi
cādi essencial': qꝛ verbū significat motū ⁊ tp̄s ē passio
ip̄ius mot⁹ scđꝫ ph̄m scđo phisicoꝝ: sꝫ psona inē verbo
in ꝯparatione nō rōne modi significādi eēncial' ⁊ ideo
tēp⁹ mag̃ adheret verbo ꝙ̄ psona. Et ppter hoc/licet
verbū nō priuat̄ tp̄e/tñ psona ad pbationē dicenđ ꝙ
ꝯcludit oppositū ⁊ nō ppositū: qꝛ ex q° psona solū inē
v̄bo ē incliātiō act⁹ ad substātiā ī rōne suppositi ⁊ tē
pus inest verbo absolute ideo tp̄s mag̃ inheret sibi ꝙ̄
psona. ❡Ad quartū cū dr̄ q̄cq̄đ priuat̄ psona ⁊c̄. dicenđ Ad quartū.

q͛ hoc est falsum et ad probationē cū dr̄ modus dicit i-
clinationē ꝛc̄. Dicendū q͛ mod⁹ dicit īclinationē act⁹
ad substanciā: sꝫ hoc est indifferēter ad substātiā a pte
ante vel a pte post/ ꝛ a tali inclinatione nō causat̄ psō
na: sed solū ab inclinatione actus ad substātiā ī rōne
suppositi a parte añ sicut prius dictū est: ꝛ ideo licꝫ ver
Aliter bū priuat̄ psona nō opportꝫ q͛ priuetur modo. ¶ Uel
potest dici q͛ verbū potest priuari modo ꝛ oībus aliis
accidētib⁹ sicut prius dictū est: sꝫ nō om̄e verbū moda
le qꝛ non est aliqua necessitas cogens verbuꝫ priuari
modo sicut ē necessitas cogens verbū priuari psona.
Ad quintū. ¶ Ad quintū dicendū ē. q͛ nō est eadē causa impsona-
litat̄ in verbo modi īfinitiui ꝛ in verbo impsonali: qꝛ
verbū īpersonale priuat̄ inclinatione ad substātiā in
rōne vl̄ cause materiali in qua requirit̄: sꝫ verbū imp
sonale infinitiui modi nō priuat̄ tali inclinatione: qꝛ
habꝫ inclinationē ad substātiā in rōne cause materia
Ad sextum li in qua recipitur/ licꝫ nō prout substat actui qꝛ sic so-
lum significat substātiā ¶ Ad aliud cū dicit̄ est
in ītellectu verbox ntūs. dicendū q͛ intelligēdū est in
verbis psonalib⁹ qꝛ in verbis prime ꝛ scd̄e psone ītelli
gitur no⁹ diffinitus ibidē p ip̄m ꝛ ī v̄bis t̄cie psone in-
telligit̄ ntūs indiffinit⁹. Et cū dr̄ verbū ɔcernit subie-
ctū/ dicendū q͛ verū est sꝫ nō in rōne suppositi vel cau
se materialis: sꝫ in rōne cause efficient̄ ꝛ a tali inclīa-
cione nō causatur psona ꝛ ideo nō om̄e verbū ē psona
Ad septīm. le. ¶ Ad aliud cū dr̄ verba impsonalia si intrinsecus.
ꝛc̄. Dicendū q͛ verum est: Tamē ex hoc non intendit
precianus q͛ sunt tercie persone scd̄m q͛ res verbi sit
in tercia psona: qm̄ idem est legitur et lectio fit/ sed ex
hoc nō sequitur q͛ verbū impsonale sit tercie persone

sed q tercia psona in eo intelligit. ¶ Ad aliud cu dicit — Ad octauu
ois mod9 rc. Dicendu q omne verbu exigit terminu a
quo: sz talis termin9 potest dupliciter sumi vel in rō
ne suppositi r sic significat p nominatiuu a parte ant r il
le termin9 a quo solu reperit in verbis psonalib9. alio
modo potest tminus a quo designari p obliquu r sic re
perit in vbis impsonalib9: quia ibi designat termin9 a
quo per ablatiuu a pte post vt legit virgiliu a me r ta
lis termin9 a quo se hz in rōne cause efficient r nō in rō
ne suppositi. ¶ Ad aliud cu dr numer9 r psona sut sub — Ad nonum
iuga rc. verū est r sicut verbu priuat psona ita priua
tur nūero: q2 psona prior ē nūero q2 nichil pprie nūe
ratur nisi qd prius pdicat et destructo priori destruit
posteri9. ¶ Si querat quare nō dr verbu inumerabi — Questio
le sicut ipersonale. ¶ Dicatur q causa huiusmodi est — Responsio
q2 qn priuat aliquid qd superiorē gradū tenet entis si
ex priuatiōe vni9 sequit alterius priuacio illi9 q p pri
mo priuat sufficiēter inducit in cogniciōe illi9 q p po
sterius priuat sz persona prior ē nūero. g° ex priuacōe
psone sequtur priuatio nūeri sicut dictū est / r ideo noia
cio priuacōis psōe sufficiēt inducit i cognicionē noia
cionis numeri. r propt hoc nō opportz q verbu vocet
inumerale sz ipersonale. ¶ Alit dicit q verbu ex quo — Aliter.
priuatur psona q causat ex 2pacione act9 ad substāci
am a parte ant in rōne suppositi qd modo priuat nūero
sed q2 hz 2paracionē ad substāciā nisi rōne cause effi
ciētis qd modo hz numerū r ideo nō dr inumerale sz im
psonale. ¶ Ad aliud dicendū q ita respectu in priuati — Ad decimu
ue opposit rc. habet itelligi de vers priuatis cuiusmo
di nō sunt illa idē et aliud rc. et hoc apparet per extra

exempla eius vt si vicus ē cecitas tūc cecitas est insensuitas et hoc ītelligendū est respectu alicuius sensus pticularis. ¶ Ad aliud cū dr̄ sic se hz aduerbiū tēporale etc̄. Dicēdū q̄ ita similitudo quo ad aliq̄d tenet nō quo ad hoc tenet: q2 sicut aduerbiū tēporale ē dtīminatio verbi significāt2 tēpus. sic aduerbiū psonale ē detmīatio verbi 2significāt2 psonā quo ad hoc tñ nō tenet silitudo. ¶ Aliter tñ dicat̄ q̄ maior ē falsa q2 aduerbiū temporale significat certū tēpus vt hoc aduerbiū cras vl heri etc̄. sed aduerbiū psonale nō significat aliq̄ certā psonā. et ideo nō se hz aduerbiū psonale ad verbū cōsignificans psonā sicut se hz aduerbiū tēporale ad verbū significās tēp9. ¶ Ad aliud dicendū est. q̄ illud q̄d significat aliq̄d sub certa psona potest dscēdere ab alio q̄ priuat̄ psona dūmodo ī eo ītelligit̄ psona: sz sicut prius dictū est/ licz v̄bū ipersonale priuat̄ psona tñ in eo ītelligit̄ tercia psona designat̄. et ideo participiū q̄d significat sub tali certa psona potest descendere a v̄bo ipersonali et hoc rōne tcie psone in eo intellecte. ¶ Ad vltimū dicendū est. q̄ inuētio verbi ipersonal' ē necessaria et cā ei9 pz per pōnē et cū dr̄ idē potest significari verbū presonale et impsonale verū est: sz nō sub eodē modo significādi et ppt̄ hoc neutrū verbū supfluit/ idē eni significat̄ p illa duo ego amo te et tu amare a me: sz hoc est sub diuerso modo significādi et ideo tā v̄bū actiuū q̄ passiuū ē necessariū 2similit̄ dicēdū ē ex pte illa

Ad vndeci.

Aliter

ad duodeci.

Ad trideci.

Queritur vtrū verbū impsonale passiue vocis cōstruat̄ cū accusatiō post se vt legitur virgiliū. Et videtur q̄ nō quia idē est dicere legitur et lectio fit: sz quicq̄d est verū de exposito est verū de

expositionib⁹ ⁊ ecōtra: sed incōgrue dicit᷑ lectio fit vir
giliū ergo legit᷑ virgiliū. ¶ Item per P. H. sup ipsum
de cōstructionib⁹. impersonalia passiue vocis solum
construūtur cū ablatiuis. videtur g° p illū q᷑ non con
struūtur cum accusatiuo. ¶ Item p prec̄ in scdo/ im
personalia passiue vocis cōstruuntur more passiuoꝝ
sed passiua cōstruūtur cū ablatiuis ergo impsonalia
passiuoꝝ. ¶ Ad illud diceret aliquis q᷑ nō obstante q᷑
impsonalia cōstruūnt᷑ cum ablatiuis. bene tn̄ cōstru
unt᷑ cū accusatiuis q᷑ verbū impsonale significat fie
ri actionis. vn̄ in illo est scdo ꝯsiderari. s. agere ⁊ fieri
⁊ ratione actionis cū abltō more passiuoꝝ. ¶ Contra
si verbū impsonale includeret actionē ⁊ fieri ⁊ sic pos
set cōstrui cū diuersis casibus. tunc tale verbū inclu
deret opposita: q᷑ si construat᷑ cū accusatio rōne actio
nis cū talis modus cōstruendi sit actiuoꝝ. tūc verbū
impersonale includeret modū significādi verbi passi
ui. data ergo p̄dicta rōne verbū impsonale includeret
modū significādi verbi actiui ⁊ passiui ⁊ isti modi sūt
distincti ⁊ oppositi ⁊ faciūt diuersa genera verboꝝ g°
data rōne p̄dicta includeret opposita. ¶ Item ad pri
cipale per prec̄ in scdo/ differētia est iter verbū finitū
psonale ⁊ int᷑ infinitū ipersonale: q᷑ verbū finitū per
sonale potest ꝯstrui cū accusatio a parte post sꝫ vbū ifi
nitū ipsonale nō. Tūc arguit᷑ sic cū quo ꝯstruit᷑ mo⁹ i
dicatiu⁹ cū eodē ꝯstruit᷑ q̇libꝫ eius obliquus. g° per op
positū cū nō cōstruit᷑ obliquus cū eodē nō ꝯstruit᷑ mo
dus idicatiu⁹: sꝫ mod⁹ ifinitiu⁹ vbi ipsonal' nō ꝯstrui
tur cū accusatio sic pbat᷑ g° nec ei⁹ idicatiu⁹ incōgrue
g° dicit᷑ legit᷑ vgiliū. ¶ Itē mo⁹ hꝫ duplicē cōparationē

vnā ad terminū a quo aliā ad terminū ad quē. priua-
to ergo tmino a quo priuat terminꝰ ad quē. sed verbū
impsonale priuat terio a quo/gͦ ꝛc̄. sꝫ terminꝰ ad quē
terminat modus vbi est substātia significata p accu-
satiuū gͦ ipersonale priuat ꝯparcione ad talē substan
ciā/ꝛ per ꝯsequēs cū accusatio nō potest ꝯstrui. ppositio assumpti psona dicit incliationē actꝰ ad substātiā
a pte ati: sꝫ substātia significata ē terminꝰ a quo egredicur moꝰ ipius verbi cū gͦ verbū impsonale priuat

Ad opposi.

persona ꝛ priuat termino a quo. ¶ Ad oppositū vba
ipersonalia seruāt ꝯstructionē verboꝝ a quibꝰ descēdūt p prīcē. sꝫ quoddā verbū impsonale descēdit a verbo q ꝯstruit cū accusatiuo sicut legit descēdit ab hoc
vbo lego ergo illud verbū ipsonale debꝫ ꝯstrui cū eodē
casu. ¶ Item gerūdiua ꝛ pticipia que retinēt significationē illoꝝ a qbꝰ descēdūt cōstruūt cū eisdē casibus
cū quibꝰ ꝯstruūtur ꝛ illa vba gͦ eadē rōne cū verba ipersonalia passiue vocis retinēt actū significatū per
verba q̄ ꝯstruunt cū accusatiuis debēt ꝯstrui cū eisdē.

Responsio

¶ Responsio ad questionē dicendū ē. q verbū ipersonale passiue vocꝭ cōgrue ꝯstruit cū accusatio a parte
post vt legit virgiliū cuiꝰ rō est: qꝛ quocūqꝫ priuato dū
modo remanet moꝰ essēdi a quo accipit modus significādi ꝛ intelligēdi idē remanet moꝰ itelligēdi ꝛ significādi nūc aūt priuata psona in verbo qd significat actū transeūtē in alterū manet iste modꝰ essendi a quo
actus trāsit in alteꝝ. gͦ priuato modo significādi quo
verbū dr̄ impsonale remanet modus significādi quo
verbū significat p modū trāseūtꝭ in alterū ex quo manet moꝰ essendi a quo accipit talis modꝰ significandi

quo verbũ significat per modũ effectus sed verbuʒ significãs actũ transeũtẽ in alterũ exigit substanciã sibi cõformari nũc aũt substãtia noialis quocũqʒ modo designificata non est ꝯformis tali actui sed substãtia designata ꝑ modũ determinãtꝭ que quid substãtia ꝑ accusatiuũ designatᷓ. verbũ ergo significãs actũ transeuntẽ in alterũ exigit accusatiuũ significantẽ substãciam ꝑ modũ terminãtꝭ actũ. cũ ergo talis actus manet in verbo impsonali verbũ impersonale exigit accusatiuũ ⁊ hoc potest confirmari per quoddã simile ꝑ p͛c dicentẽ cõparatiuũ ⁊ suplatiuũ retinẽt cõstructionẽ sui positiui preter cõstructionẽ propriã ⁊ causa ẽ: quia ꝑ P. H. positiuus saluatᷓ in cõparatiuo ⁊ suplatiuo scdʒ significatũ. gͦ eadẽ rõne cũ in verbo impsonali saluatur actꝰ ipsius verbi a quo descẽdit exigit accusatiuũ sicut verbũ a quo descendit. ❡ Ad primũ argumentũ cũ dᷓ idem ẽ dicere legitur ⁊ lectio fit concedit: et tñ alia cõstructio ꝯpetit vni ⁊ alia alteri. vnde non valet argumẽtũ: expones ⁊ expositũ sunt idẽ gͦ habẽt eandẽ cõstructionẽ qm̃ idem est dicere lego ⁊ lectionẽ facio/ ⁊ tñ congrue dᷓ lego virgiliũ ⁊ tñ incõgrue dicitur lectionẽ facio virgiliũ. ❡ Aliter dᷓ ꝙ verbũ impersonale dupliciť hʒ exponi vnomõ rõne fieri ⁊ sic ꝯstruitur cũ abltõ. ⁊ tũc sic exponiᷓ legitur. i. lectio fit: alio modo exponiᷓ rõne actus vt legitur a me. i. iudico me legere ⁊ sic cõgrue ꝯstruitur cũ accusatiuo vnde diuersis causis diuersa est cõstructio. ❡ Ad aliud dicendũ est. ꝙ P. H. intelligit ꝙ cõstruiᷓ solũ cũ abltõ rõne fieri: sed tamẽ potest stare ꝙ ꝯstruitur cũ accusatiuo rõne actꝰ. ❡ Ad terciũ dicendũ ⁊ ad argumẽtũ ad oppo-

situm cũ dicit q tunc verbũ impsonale includeret opposita. dicendũ sicut dicebatur prius q nõ sequit necesse est eni improbare q construi ratione fieri est ppriũ verbi passiui q non est verbũ hoc tamẽ supposito adhuc non ↄcludit argumentũ: quia fieri in verbo impsonali nõ accipitur proprie scdm q fieri facit verbum passiuũ. vnde non videt argumentũ ligare: quia per precianũ participiũ retinet constructionẽ verbi a quo descendit et tamẽ in participio nõ est modus essencialis ipius verbi: sed ad illã constructionẽ sufficit significatũ manere in participio sȝ sic est in ꝓposito. ergo ⁊c. ¶ Ad aliud dicendũ est differẽtia inter verbũ impsonale ĩfinitiui modi ⁊ verbũ impersonale est q verbũ impsonale construitur a parte ante cũ accusatiuo sed verbũ ipersonale nõ: sȝ tñ bene stare potest q cõstruatur cũ accusatiuo a parte post/⁊ per ↄsequens eius indicatiuꝰ. ¶ Ad vltimũ dicendũ est. q verbũ impersonale nõ priuat termino a quo ⁊ ad probationẽ. dicendũ q licet priuatur tmino a quo designato p nomen in võne suppositi remanet: tñ terminꝰ a quo in ratione cause efficientꝫ qui designat per ablatiuũ a parte post sicut dictũ est in questione precedente.

Primũ argumẽtũ ꝓ pte affir.

Queritur sub qua parte orationis debent gerundiua cõtineri. videtur q non sub nomĩe quia p prec̃ gerundiua regũt accusatiuũ sicut verba a quibꝰ descendũt: sed nullũ nomẽ regit accusatiuũ nisi figuratiue vt fortꝫ dexterã ⁊ huiusmodi sunt sermones figuratiui: qm̃ proprietas partis attribuit toti ergo gerũdiua non sunt noĩa. ¶ Item omne nomen aut est propriũ aut comune aut substantiuũ aut

Scdȝ argumentum.

adiectiuũ sed gerundiuũ neutrũ est. ergo ꝛc. ¶ Item nomina producũt O in datiuo et ablatiuo sicut apparet per donatũ. datiuus et ablatiuus in O producta desinunt gerũdiua corripiũt O sicut manifestũ est ꝑ exemplum preciani specificãdo paulatim do panem iamb⁹ pes ꝛ ita ly do corripitur / ergo ꝛc. ¶ Item hoc intelligitur ex signo: qm̃ precianus collocat gerundiua sub verbo signũ est ergo ꝙ sunt verba. ¶ Item gerundiua ꝯponimus ex infinitiuo et ex greco articulo sed infinitiu⁹ essencialit̃ est verbũ ergo et gerundiuũ: cõsequẽtia apparet quia articulus in cõparatione ad gerundiuũ est accidentalis sicut apparet per prec̃ in magno. Sed nullũ accidens transmutat illud cui⁹ est accidens ad alterã speciẽ articulus g° in cõparatione gerundiui non trãsmutat infinitiuũ ad alterã speciẽ cũ ergo infinitiuus sit verbũ gerundiuũ erit verbum ¶ Item si gerundiua essent noĩa hoc non esset nisi qꝛ articulus in cõparatione gerundiuoꝝ distraheret ab infinitiuo: sed articulus infinitiuũ distrahẽ nõ potest g° ꝛc. Probatio minoris: qꝛ quando aliquid distrahit aliud cõtrahit ipm ad suã naturã sicut sic dcõ / homo mortuus ly mortu⁹ distrahit hominẽ ꝛ ideo contrahit ipm ad suam naturã: sed articulus in cõparatione gerundiuoꝝ nõ cõtrahit infinitiuũ ad suã naturã: quia gerundiua significant agere ratiõe cuius cõstruũtur cum accusatiuis a parte post ꝛ hoc nõ est nisi ratione modi infinitiui ergo articulus non distrahit infinitiuum. ¶ Item gerundiuũ est noticia dicendi de altero et significat agere vel pati quod est propriũ ipius verbi ergo gerundiuũ est verbum.

Terciũ argumẽtum.

Quartũ argumẽtũ.

Quitũ ar.

Sextũ arg.

Septi. arg.

Primuz argumētū ad ptem ne. ¶ Ad oppositū verbū significat cū modis et tēporib⁹ sed gerundiua carent modo & tēpore. ergo gerundiua non sūt verba & cōfirmatur ratio qđ cadit in diffinite alicuius est sibi essenciale & cōuenit oī cōtento subipso sed tēpus & mod⁹ cadunt in diffinicione verbi. g° debent couenire cuilibet cōtento sub verbo cū ergo non cōueniūt gerundiuis gerūdiua non debēt dici verba.

Scđz argugumētum. ¶ Item nullus casus est accidēs verbo qm̄ casus est habitudo substātie ad actum & verbū caret tali habitudine. habet enī cōparationē actus ad substanciā sȝ gerundiua in tribus casib⁹ reperiūtur. vt i genitio accusatiuo & ablatiuo ergo nō sunt verba.

Terciū ar. ¶ Item vltimum in cōposicione rei est formale sȝ articulus in cōposicione gerundiuoꝝ est vltimū. componit enī ex infinitio & articulo greco per precianū in magno. g° articulus in cōposicione gerundiuoꝝ est formale & a formaliori habȝ vnūqđqȝ denoīari ergo gerūdiua habēt denoīari ab articulo sȝ articulus nō est verbū ergo gerundiuū nō est verbū.

Quartū argumētum. ¶ Item nullum verbū recipit preposicionē per apposicionē sed gerundiua recipiūt preposicionē p apposicionē/ergo &c̄.

Quītū ar. ¶ Item ꝙ sit nomen videtur qꝛ mediū & extrema debēt esse in eodē genere: sed cōstructū oīno proprie & constructū oīno improprie sūt extrema respectu constructi partim ꝓprie et ptim īproprie. g° quod est mediū ponitur sub noīe: qm̄ si dicitur fortis dexterā ly fortꝭ partim cōstruitur ꝓprie & parti improprie cū accusatio. ergo opportȝ ꝙ aliquod nomē ꝓprie constructū cū accusatiuo ponit nomē: sȝ nullū tale est nisi gerundiuū. ergo opportet ꝙ gerundiuū ponitur nomē. ¶ Ad questionē dicat mul

tipliciter vnomō q' neq3 sunt noīa neq3 verba s3 parti cipia: q2 participiū capit ptem a noīe partē a verbo & cuicunq3 cōpetit diffinicio & diffinitū / nūc ergo gerundiua partē capiūt a noīe partē a verbo. vnde dicitur gerundiuū quasi gerens vim duoꝝ. s. nois & verbi ergo gerundiua sunt pticipia. ¶ Cōtra per p2ecianū in scdo / differētia inter participia terminātia in di do & dū. & gerundiua habencia candē terminationē est: q2 participia cōfirmātur casibus quib9 adduntur in casu genere et numero: s3 gerundiua non sic cōfirmantur casib9 cū qbus ꝯstruūtur et causa est: q2 participia sunt adiectiua & gerūdiua nō: si g° illa differētia sic bona malum est q' gerundiua nō sunt participia. ¶ Itē participia p2oducūt O in datiuo & ablatiuo sed gerūdiua co2ripiunt O in datiuo & ablatiuo sicut dictum est. ¶ Ideo dicatur q' gerundiua sub diuersa ratione considerata sunt nomīa & verba. possunt enī gerundiua dupliciter cōsiderari vnomodo vt significant actū per modū fluxus et fieri quod est p2op2iū ipsius verbi et sic dicūtur verba qm̄ sic habent ad aliud terminari & sic regunt accusatiuū aliomodo possunt cōsiderari vt significant ratione articuli sub rōne p2incipii vel termini quod est p2op2iū ipius nominis & sic dicūtur noia & q' hoc non sit inconueniēs ostēditur p rōnē: q2 maio2 est distātia inter diuersa genera per essencias distincta q̄ inter partes o2ationis vel ad minus tāta sed non obstante illa distancia vnū et idem potest esse in diuersis generibus. ergo simul vna dictio potest eē sub diuersis partibus o2onis vnde si fugitans posset

Rño scdm oppositiōe3

Obiectio

Alia

Alia rño

simul et semel construi cũ genitiuo et accusatiuo siml' & semel esse nomẽ & participiũ: q2 scdm q' recipit ꝯstructionẽ nois dr nomẽ & scdz q' recipit cõstructionẽ participii dr participiũ. Et ita sic posset retinere siml' cõstructionẽ vtriusqz simul possz esse nom & pticipiũ. cũ g° gerũdiua simul retinẽt ꝯstructionẽ nois & verbi vt legendũ est musas: q2 significat actũ i rõne suppositi et sub inflectione casuali & siml' cũ hoc cõstruũt cũ accusatiuo ergo siml' debẽt dici verba & noĩa participia nõ sunt: q2 formale principiũ pticipii ẽ habere significationẽ verbi sub certa differẽtia tempis & ab hoc deficiunt gerũdiua et illud q' ẽ formale principiũ pticipii opportz ꝯuenire cuilibz cõtento sub pticipio. Et p illõ respõdet ad argumẽtũ alterius positiõis gerũdiua ptem capiũt a noie &c. q2 plus requirit ab hoc q' aliqua sint pticipia quã q' partẽ capiunt a noie & ptẽ a verbo opportz eni q' significent sub certa differẽtia: q2 participia capiũt a verbo tẽpora & significatões: sed ibi nõ significant gerũdiua & sic nõ sunt pticipia. ¶ Contra

Obiectio

sicut est in nom sic ẽ in arte sz sic ẽ in natura q' impossibile ẽ vnũ & idẽ esse sub diuersz specieb° vt ipossibile est vnũ & idem esse hoiem & asinũ. g° sic erit in arte cũ ergo nomẽ & verbũ sunt species distĩcte opposite ipossibile est q' vnũ & idem esset nom & verbũ. ¶ Item per aristotelẽ in primo phisicorum q' neqz ẽ simplicit ens neqz simplicit nõ ens est mediũ inter ens & nõ ens ita ergo i assimili qd neqz ẽ simpliciter nomẽ neqz simpliciter verbũ ẽ mediũ inter nomẽ & verbũ vt pticipia vl' si aliqd mediũ ꝯtingit ponẽ. ix. ptes ocois si g° gerũdiua neqz siplicit sũt noĩa ne siplicit verba opportz q' sit

participia vl' opportz ponẽ nouã ptez orõnis sub qua ꝯtinẽtur sz primũ ĩprobatũ est prius: qꝛ est ꝯtra oẽs gramaticos gº vtrũqz ẽ incõueniẽs et p ꝯseqns ẽ incõueniẽs dicere q gerũdiua neqz sũt noia simplicit neqz sũt vba simplicit. ¶ Itẽ quicqd ponit sub aliq pte orõnis ponit sub illa p modũ significãtꝫ specificũ illiꝰ: qꝛ modus significãdi specificus reponit dictõnẽ sub spẽ partꝫ si ergo gerũdiua essent noia ⁊ verba haberẽt modũ significãdi specificũ nois ⁊ verbi sz illi modi sũt distincti ⁊ oppositi gerũdiua gº ĩcluderẽt opposita qd est incõueniẽs qꝛ tũc gerũdiuũ nõ ẽ vna ps sz due ptes et vna dictio essent due dictiões. ¶ Propt hoc dicendũ est alr ad questionẽ q gerũdiua sĩplicit sũt verba sicut prius arguitũ est: gerundiuũ ꝯponit ex infinitio ⁊ articulo sz articulꝰ in ꝯpositiõe gerũdiui ẽ accidẽs ĩfinitiui p prec. in magno ⁊ accidẽs nõ trãsmutat illud cuius ẽ accidẽs in spẽz sibi oppositã cũ gº infiꝰ essencialiter sit vbũ p addicionẽ articuli nõ trãsmutat ad aliqꝫ aliã spẽz ⁊ ita gerũdiuũ erit eiusd ptꝫ cũ vbo infio et ĩ erit simplicit verbũ ⁊ nõ nomẽ nec aliqua alia ps ⁊ p illa parte deducũt ĩ p̃fata ad istã ptẽ. ¶ Ad primũ argumẽtũ cũ dr carent tẽporibꝰ ⁊c. dicendũ q gerũdiuũ hz modũ infitiuũ sicut verbũ ĩfinitiuũ hz etiã tẽpꝰ numerũ ⁊ psonã sz modo ꝯfuso vñ discernit cuiꝰ tẽporis sit ex tẽpore verbi p̃cedẽtꝫ . ⁊ cuiꝰ nũeri ⁊ psone discernitur per numerꝝ ⁊ psonã ⁊ substãtiã ad quã refertur vnde qd dicit p̃cianus q caret nũero ⁊ tẽpore ⁊c. itelligendũ est hoc sub discretiõe differẽtiarũ hz tñ ea sub modo ꝯfuso sicut verbũ ĩfinitiuũ. ¶ Aliter dicitur q licz carent accidẽtibꝰ alicuius ptꝫ nõ tñ propt hoc seqꝫ

Rñõ ꝓpria

tur q̄ nō debet ꝯtinere sub illa parte: q2 modus significandi specificus part; q̇ reponit dictionē in spē pt; potest manē remot; oībus accidētibus cū prius potest absolui a posteriori vn̄ ex carētia accidētiū nō ē arguere carenciā modi significandi essencialis. Et cū dicit modus ⁊ tēpus ponūtur in diffinicōe verbi. dicendū q̄ nō est vera diffinicio: s3 quedā notificacio ⁊ hec mag; ponūtur in verbi discriptione q̄ alia accidētia: q2 magis ptinēt ad essenciā verbi s3 ntūs potest absolui a talib9 accidētib9. ¶ Ad aliud cū dr̄ verbū nō h3 casus dicatur vno mō sic q̄ nō repugnat verbo habere casus: q2 casus est qddam accidēs cōmune ꝯueniēs diuersis partib9 oronis. ⁊ cū dr̄ casus est hītudo substātie ad actū / dicendū q̄ hoc nō est necesse s3 casus est hītudo alicuius qd potest habere modū substātie respectu act9 / nūc autē gerundiuū potest habere modū substātie respectu act9 sequēt;: ⁊ sic potest habere casus nō obstāte q̄ sit verbū s3 p ꝯparationē ad substātiā a pte ante nō h3 modū substātie / ⁊ sic nō h3 casū vn̄ q̄ diuerse ꝓprietates insūt eidē respectu diuersoꝝ nō est incōueniēs. ¶ Aliter dicat q̄ verbū non h3 casū siplicit: q2 ad casū siplicit reqrit significatio substātie ⁊ mod9 significādi substanciā s3 significatio substātie deficit i gerūdio q2 significat agē vt agē ⁊ ꝓpter hoc nō h3 casū simpliciter veruntn̄ h3 ꝓprietatē casus: q2 significat agere sub ꝓprietate ca9 geniti accusati vel ablti ⁊ ita verba possunt hēre casus lic3 nō simplicit. ¶ Ad aliud cū dr̄ vltimū i cōposicione ⁊c̄. Dicendū q̄ duplex est vltimū scil3 eēnciale ⁊ accidētale vltimū eēnciale pt̄ aliqd sub spē detmīata sicut apparet de vltima differētia i diffinicion: quoniā ponit aliqd sub specie determinata s3

vltimuū accidentale non ponit aliquid sub specie cui accidit nūc autē articulus accidit infinitiō in cōposiciōe gerūdiui sicut prius dictū est. et ideo gerūdiuū erit essencialiter eiusdē partis cuius est modus infinitiuus quia articulus ex hoc quod accidens est infinitiō nō attribuit sibi modū significādi essencialē qui ponit dictionem sub spē partis: sed sibi attribuit quasdē proprietates accidētales. ¶ Ad aliud dicendū quod nō repugnat verbo habere preposicionē et apposicionē dū habet proprietatē casus accusatiui vel ablatiui et genitiui nūc ergo gerundiua que sūt verba habēt proprietatē casus accusatiui genitiui et ablatiui licet non habent casus simpliciter. et ideo non obstāte quod sūt verba recipiūt preposicionē et appasicionē. ¶ Ad vltimū dico quod cū dicitur mediū et extrema debent esse in eodē genere. dicendū quod hoc verū est loquēdo de eodē genere logico vnde cōstructū oīno proprie cū accusatiuo et constructū oīno improprie et constructū figuratiue qd est mediū inter illa sunt in eodē genere logico quod est pars orōnis: sed propter hoc nō sequitur quod debēt esse in eadē specie cuiusmodi est nomē sicut ē de aliquo hoīe/et de aliquo equo qui ponūtur in eodē genere sicut in aīali/et tamē non ponuntur sub eadē specie: consimiliter in proposito licet constructū proprie et cē. ponātur sub eodē genere sicut sub parte orōnis non tamē opportet quod ponātur sub eadem specie vt sub nomine vel huiusmodi et propter hoc non ponūtur sub nomine.

Laus deo.

¶ Questiones magistri Alberti
de modis significãdi nouiter im
presse Londoñ apud sanctũ tho:
mã apostolũ expliciũt feliciter.

